

STAN SANITARNY POWIATU DZIAŁDOWSKIEGO w 2023 ROKU

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie
pl. Biedrawy 5, 13-200 Działdowo

e-mail: psse.dzialdowo@sanepid.gov.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	str. 3
ZADANIA	str. 5
EPIDEMIOLOGIA	str. 7
HIGIENA KOMUNALNA	str. 34
HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	str. 45
HIGIENA PRACY	str. 54
HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	str. 62
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	str. 67
OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	str. 71
TABELE	str. 78

WSTĘP

Stosownie do przepisów ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 338 z późn. zm.), Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie przedkłada informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu działdowskiego w 2023 roku.

Nasze działania polegają na prowadzeniu bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, a także prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej. Ważnym dopełnieniem funkcji kontrolnych i nadzorczych Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest działalność oświatowo-zdrowotna i promocja zdrowia z wieloma programami profilaktycznymi.

W realizacji działań oświatowo-zdrowotnych współpracujemy m. in. ze Starostwem Powiatowym w Działdowie. W 2023 roku w Zespole Szkół Zawodowych w Działdowie odbyła się inauguracja obchodów „Tygodnia profilaktyki zdrowotnej w powiecie działdowskim”. Jest to pierwsze tego rodzaju przedsięwzięcie w naszym powiecie, które powstało w wyniku szerokiej współpracy lokalnej i którego celem jest promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży poprzez edukację zdrowotną.

Objęcie przedsięwzięcia patronatem honorowym przez Starostę Działdowskiego wskazuje na szczególny charakter wydarzenia, jego rangę i znaczenie dla społeczności naszego powiatu.

Pragnę serdecznie podziękować Panu Staroście Działdowskiemu oraz Zarządowi i Radzie Powiatu Działdowskiego za włączenie się do działań prozdrowotnych i wsparcie inicjatywy oraz ogromne zaangażowanie pracowników Starostwa Powiatowego w Działdowie w realizację przedsięwzięcia.

Mając na uwadze, że kształtowanie umiejętności samodzielnego wyboru zachowań sprzyjających zdrowiu odbywa się poprzez edukację zdrowotną w środowisku rodzinnym, rówieśniczym i szkolnym, nasze wspólne działania skierowane są przede wszystkim do uczniów, ale również do osób dorosłych. Planujemy, że w ramach przedsięwzięcia w kolejnych latach działania edukacyjne zostaną przeprowadzone we wszystkich szkołach powiatu działdowskiego.

Do ważnych działań profilaktycznych należy wprowadzenie w Polsce od 1 czerwca 2023 r. bezpłatnych, zalecanych szczepień przeciwko zakażeniom wirusem HPV dziewczynek i chłopców w wieku 12 i 13 lat. Wirus HPV (brodawczaka ludzkiego) odpowiada za wszystkie zachorowania na raka szyjki macicy oraz niektóre inne nowotwory złośliwe u kobiet i mężczyzn.

Uwzględniając, że szczepienia ochronne są najskuteczniejszym narzędziem zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych należy podkreślić, że w naszym powiecie w porównaniu do 2022 roku zmniejszyła się liczba dzieci, u których nie wykonano obowiązkowych szczepień ochronnych z powodu świadomej odmowy rodziców (z 25 w 2022 r. do 20 w 2023 r.). W pewnym stopniu jest to wynik długofalowych działań edukacyjnych, prowadzonych przez lekarzy pediatrów i pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej

w Działdowie, zapewniających rodzicom dostęp do wszystkich niezbędnych informacji na temat szczepień ochronnych.

Należy również podkreślić bardzo dobrą współpracę z SP ZOZ w Działdowie w zakresie nadzoru epidemiologicznego nad zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. W 2023 r. szpital zgłosił 14 ognisk epidemicznych COVID-19, pobrano 190 wymazów z nosogardła od przebywających w szpitalu pacjentów, które zostały przekazane do badań molekularnych prowadzonych przez Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie w celu ustalenia wariantu wirusa SARS-CoV-2. W zbadanych próbkach wykryto różne subwarianty mutacji Omikron koronawirusa.

Podkreślenia również wymaga, że w 2023 r. w Szpitalu w Działdowie zrealizowano bardzo ważne dla mieszkańców naszego powiatu inwestycje, m.in.: wykonano modernizację Pracowni Tomografu Komputerowego oraz uzgodniono od względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dokumentację projektową rozbudowy Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii wraz z przebudową Oddziałów: Położniczo-Ginekologicznego, Noworodków i Wcześnieńców z Traktem Porodowym w SP ZOZ w Działdowie oraz projekt funkcjonalno-użytkowy rozbudowy Szpitalnego Oddziału Ratunkowego.

Również w 2023 roku oddano do użytkowania inną bardzo ważną dla społeczeństwa inwestycję tj. nowoczesny Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rybnie, opis przedsięwzięcia zamieszczono w dalszej części opracowania.

W raporcie przedstawiono dane statystyczne oraz omówiono wyniki działalności nadzorczej, kontrolnej, zapobiegawczej i oświatowo-zdrowotnej w 2023 roku.

Zaprezentowane dane wskazują, że stan sanitarny powiatu działdowskiego jest dobry, a zrealizowane zadania w istotny sposób przyczyniły się do zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców.

Przedkładając raport dziękuję Państwu za współpracę w zakresie realizacji zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie.

Z wyrazami szacunku

*Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Działdowie
Grażyna Mówińska*

ZADANIA

Stosownie do przepisów ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 338 z późn. zm.) do podstawowych zadań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie należy przede wszystkim:

- sprawowanie bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego nad obszarami życia istotnymi dla bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu działdowskiego w dziedzinach:
 - 1) higieny środowiska,
 - 2) higieny pracy w zakładach pracy,
 - 3) higieny procesów nauczania i wychowania,
 - 4) higieny wypoczynku i rekreacji,
 - 5) warunków zdrowotnych żywności, żywienia i produktów kosmetycznych,
 - 6) warunków higieniczno-sanitarnych jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne
- w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych;
- prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i zawodowych;
- sprawowanie nadzoru nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami oraz prekursorami narkotyków;
- sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej;
- kontrola przestrzegania przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- kontrola przestrzegania przepisów w zakresie żywności genetycznie zmodyfikowanej ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowego oznakowania środków spożywczych zawierających GMO oraz dokumentacji towarzyszącej ww. środkom spożywczym;
- kontrola przestrzegania przepisów w zakresie wymagań określonych w przepisach o zawartości niektórych substancji w dymie papierosowym;
- kontrola przestrzegania przepisów w zakresie wymagań określonych w ustawie z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium;
- inicjowanie, organizowanie, prowadzenie, koordynowanie i nadzorowanie działalności oświatowo-zdrowotnej w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

Do najistotniejszych aktów prawnych określających kompetencje i zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy zaliczyć:

- 1) ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 338 z późn. zm.);
- 2) ustawę z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 190),
- 3) ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 682 z późn. zm.);
- 4) ustawę z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1448);
- 5) ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.);
- 6) ustawę z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1284 z późn. zm.);
- 7) ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 z późn. zm.).

EPIDEMIOLOGIA

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w powiecie działdowskim

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych była korzystna i względnie stabilna. W 2023 r. (na 62 066 mieszkańców powiatu działdowskiego) zarejestrowano 2022 zachorowania na choroby zakaźne. Do leczenia szpitalnego skierowano 548 pacjentów, w tym: 312 z powodu zachorowań na grypę i choroby grypopodobne; 125 z powodu zachorowań na COVID-19 i 111 powodu innych chorób zakaźnych.

W 2023 r. przeprowadzono 1208 wywiadów epidemiologicznych z osobami chorymi lub z podejrzeniem choroby zakaźnej, w tym 1076 wywiadów w związku z zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 i wystąpieniem choroby COVID-19 oraz 132 wywiady w związku podejrzeniem lub rozpoznaniem innych chorób zakaźnych.

Pomimo wzrostu liczby zachorowań na niektóre choroby zakaźne nie odnotowano epidemicznego występowania tych chorób. Naturalny wzrost liczby zachorowań, podobnie jak w latach ubiegłych, przybierał charakter sezonowy lub był kontynuacją obserwowanych wcześniej trendów wieloletnich.

W porównaniu do 2022 r. w powiecie działdowskim odnotowano zwiększoną liczbę zachorowań m.in. na płonicę (szkarlatynę) - 53 przypadki (w 2022 r. - 2, w 2021 r - 1) oraz ospę wietrzną u dzieci i młodzieży - 695 przypadków (w 2022 r. - 60, w 2021 - 118).

Podobnie jak w latach ubiegłych nie odnotowano zachorowań na szczególnie niebezpieczne choroby zakaźne: błonicę, nagminne porażenie dziecięce (polio), wściekliznę u ludzi, dur brzuszny, kleszczowe zapalenie mózgu oraz odrę i różyczkę.

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania wybranych chorób zakaźnych na terenie powiatu działdowskiego w 2023 r. zamieszczone w tabeli nr 8, zostały opracowane na podstawie zgłoszeń podejrzeń i rozpoznań zakażeń, chorób zakaźnych oraz zgonów z ich powodu, przesyłanych przez jednostki ochrony zdrowia do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie.

COVID-19

W związku zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 od 16 maja 2022 r. na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej obowiązywał stan zagrożenia epidemicznego, który został odwołany z dniem 1 lipca 2023 r. (wcześniej od 20 marca 2020 r. obowiązywał w na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii). Równocześnie od 1 lipca 2023 r. został zniesiony prawny obowiązek noszenia maseczek ochronnych w podmiotach udzielających świadczeń zdrowotnych.

Należy zwrócić uwagę na bardzo dobrą współpracę z SP ZOZ w Działdowie w zakresie nadzoru epidemiologicznego nad zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. W 2023 r. szpital zgłosił

14 ognisk epidemicznych COVID-19, pobrano 190 wymazów z nosogardła od przebywających w szpitalu pacjentów, które zostały przekazane do badań molekularnych prowadzonych przez Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie w celu ustalenia wariantu wirusa SARS-CoV-2. W zbadanych próbkach wykryto różne subwarianty mutacji Omikron koronawirusa.

Pacjenci chorzy na COVID-19 przebywali w następujących oddziałach: chirurgii ogólnej, dziecięcym, neurologii, stacji dializ, wieloprofilowym oddziale chorób wewnętrznych, rehabilitacji, psychiatrycznym, oddziale intensywnej opieki medycznej i położniczo-ginekologicznym.

Zachorowania na COVID-19 w powiecie działdowskim w 2023 r.:

- liczba osób z potwierdzonym laboratoryjnie wynikiem dodatnim SARS-CoV-2: **1076** (w 2022 r. - 4658, w 2021 r. - 4582, w 2020 r. - 2930);
- liczba osób hospitalizowanych z powodu COVID-19: **125** (w 2022 r. - 186, w 2021 r. - 332, w 2020 r. - 208);
- liczba zgonów związanych z COVID-19: **9** (w 2022 r. - 43, w 2021 r. - 134, w 2020 r. - 86);
- liczba przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych: **1076** (w 2022 r. - 6907, w 2021 r. - 15267, w 2020 r. - 11495).

W 2023 r. najczęściej zachorowań zarejestrowano w I kwartale - 601, w II kwartale - 21, w III kwartale - 19 i IV kwartale - 435. Największą liczbę potwierdzonych przypadków zachorowań na COVID-19 wśród mieszkańców powiatu działdowskiego zarejestrowano w lutym 2023 r. - 226 i w marcu 2023 r. - 348.

Choroby szerzące się drogą pokarmową

Zatrucia i zakażenia pokarmowe

Liczba zakażeń wywołanych przez odzwierzęce pałeczki jelitowe *Salmonella* utrzymywała się na poziomie z lat ubiegłych. W 2023 r. chorobę zdiagnozowano u 17 pacjentów. W 2022 r. zarejestrowano 14 zachorowań wywołanych przez te bakterie, a w 2021 r. - 16 (wykres nr 1).

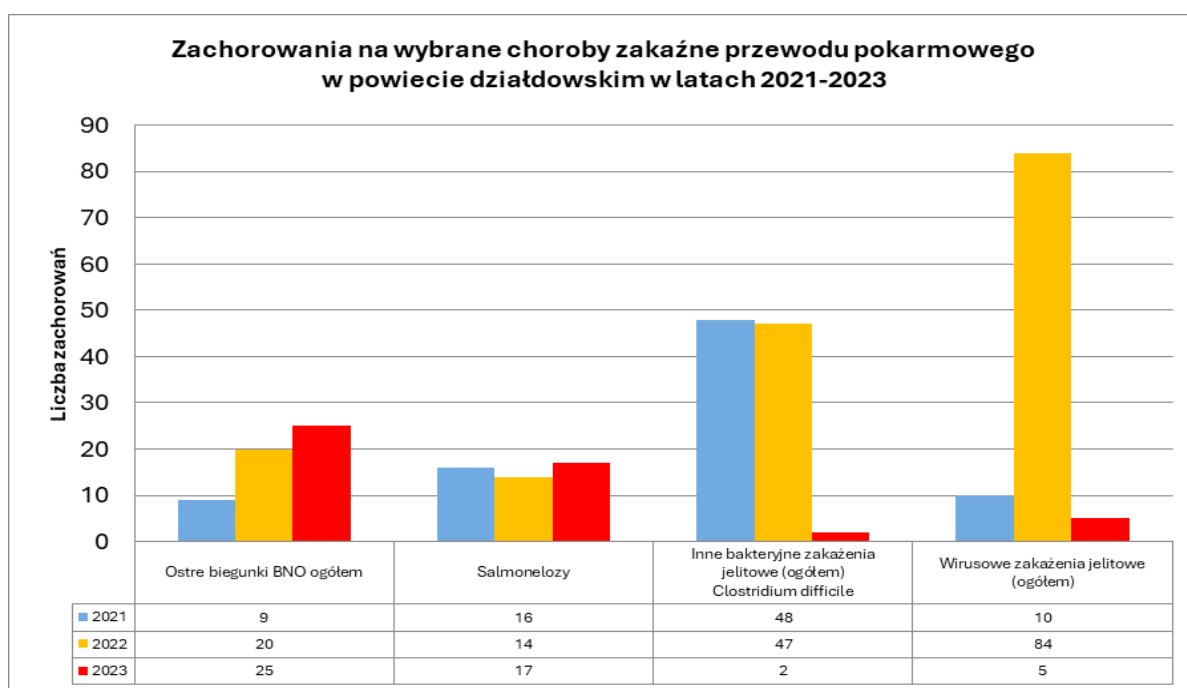
Wszystkie zgłoszone przez lekarzy przypadki dotyczyły pojedynczych, niepowiązanych epidemiologicznie zachorowań w środowisku domowym. Najwięcej zakażeń odnotowano wśród dzieci w grupie wiekowej do 10 roku życia (9 na 17 przypadków), pozostałe zachorowania wystąpiły u osób starszych. Głównym nośnikiem bakteryjnych zatruc i zakażeń pokarmowych były potrawy z jaj.

Zauważyć należy, że obok zakażeń jelitowych wywoływanych przez pałeczki *Salmonella*, co roku wykrywane są również inne bakteryjne zakażenia jelitowe o ustalonej etiologii. W 2023 r. zarejestrowano 2 przypadki zachorowań wywołanych przez bakterie *Clostridium difficile* u osób starszych (odpowiednio w 2022 r. - 47 i w 2021 r. - 48), wykres nr 1.

Zmniejszenie liczby zachorowań wywołanych zakażeniami *Clostridium difficile* może świadczyć o wprowadzeniu względem pacjentów z zakaźnym zapaleniem jelit odpowiedniego reżimu sanitarnego, który prowadzi do zahamowania rozprzestrzeniania się drobnoustrojów, zarówno w szpitalu jak i domach opieki.

Clostridium difficile - zakażenia wywołane tą bakterią są szczególnie niebezpieczne dla osób starszych przebywających w szpitalach lub domach opieki. Choroba może mieć przebieg od łagodnej biegunki do postaci ciężkiej prowadzącej do poważnego uszkodzenia okrężnicy. Zakażenia *Clostridium difficile* stają się coraz poważniejszym problemem w aspekcie zakażeń szpitalnych oraz jako następstwo powszechnego stosowania antybiotyków, także ambulatoryjnie.

Wykres nr 1

W 2023 r. odnotowano mniej zakażeń jelitowych wywołanych przez wirusy, liczba przypadków zmniejszyła się z 84 zarejestrowanych w 2022 r. do 5 zarejestrowanych 2023 r. Jednak należy mieć na uwadze, że zmniejszenie się liczby rejestrowanych zachorowań nie zawsze należy utożsamiać z poprawą sytuacji epidemiologicznej (przyczyną może być np. mała zgłaszalność, czy brak wykonania badań).

Poniżej na wykresie nr 2 przedstawiono liczbę zarejestrowanych zachorowań na biegunki wywołane przez wirusy (ogółem u dzieci i dorosłych) w powiecie działdowskim w latach 2011-2023.

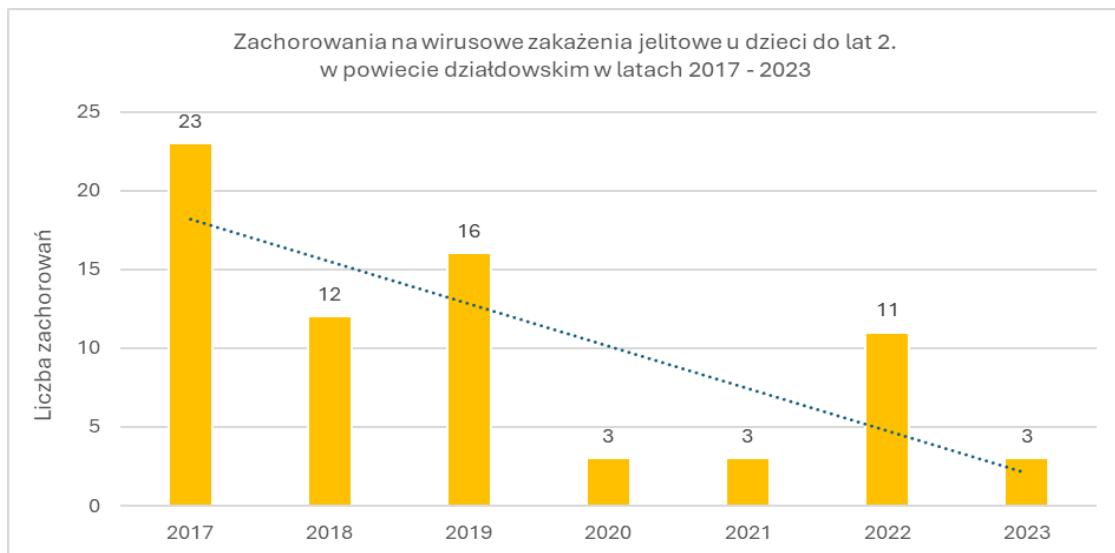
Wykres nr 2

Biegunki i zatrucia pokarmowe ciągle są ważną przyczyną chorobowości u dzieci w wieku do lat dwóch. W tej grupie wiekowej, zakażenia jelitowe szczególnie często mogą prowadzić do znacznego odwodnienia oraz do zaburzeń elektrolitowych.

Należy zaznaczyć, że w powiecie działdowskim od 2017 r. notuje się spadek liczby zarejestrowanych przypadków zakażeń pokarmowych o etiologii wirusowej u dzieci w wieku do lat 2, które najczęściej wywoływane są przez rotawirusy. W 2023 r. zarejestrowano 3 zachorowania, wykres nr 3.

Wykres nr 3

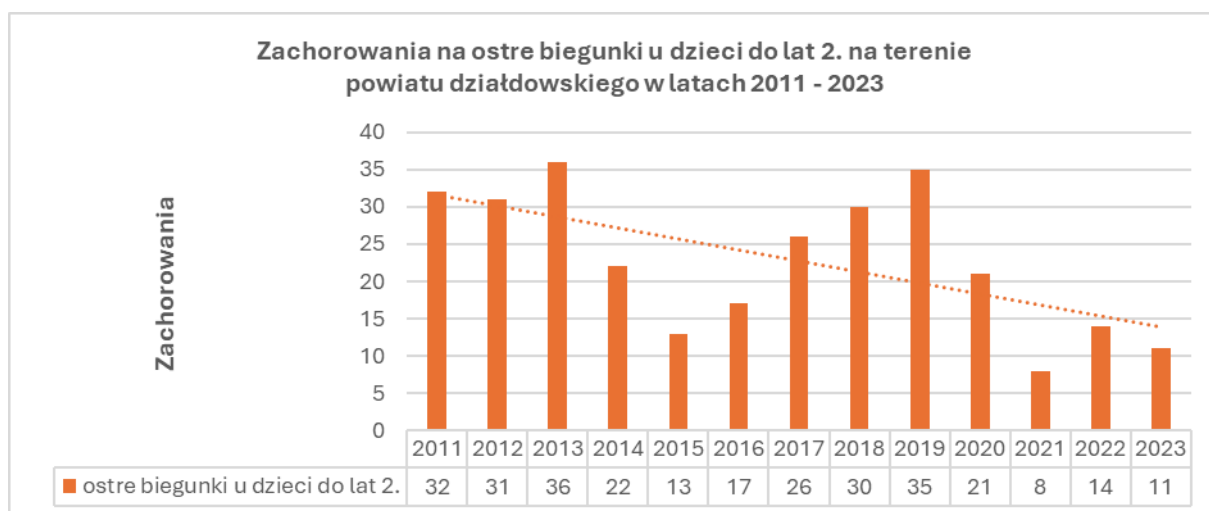

Niewielka liczba przypadków wirusowych zakażeń jelitowych w tej grupie wiekowej świadczy o skuteczności szczepień przeciwko biegunkom rotawirusowym wprowadzonych do Kalendarza Szczepień Ochronnych jako szczepienie obowiązkowe w 2021 r.

Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych są to szczepienia u dzieci przed ukończeniem 22 tygodnia życia finansowane z budżetu państwa. W powiecie działdowskim w 2023 r. zaszczepiono 295 niemowląt (odpowiednio w 2022 r - 275, a w 2021 r. - 353).

Z porównania danych dotyczących liczby zachorowań na bliżej nieokreślone ostre biegunki (BNO) o nierozpoznanej etiologii u dzieci w wieku do lat 2. zarejestrowanych w latach 2011-2023 wynika, że pomimo występującej zmienności również w przypadku tej choroby utrzymuje się tendencja spadkowa zachorowań (wykres nr 4).

Wykres nr 4

Należy podkreślić, że w powiecie działdowskim do zakażeń i zatruc pokarmowych u dzieci w wieku do lat 2. dochodzi wyłącznie w środowisku domowym, dlatego należy kontynuować działania edukacyjne w celu zwiększenia świadomości dotyczącej znaczenia higieny podczas przygotowywania i spożywania posiłków.

Zbiorowe ogniska zatruc pokarmowych - w latach 2014-2023 nie zarejestrowano w naszym powiecie żadnego ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego ani żadnego przypadku zatrucia grzybami (w 2013 r. - wstąpiło jedno ognisko zatrucia pokarmowego w środowisku domowym).

Dur brzuszny, dury rzekome – na terenie powiatu działdowskiego pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajduje się jeden nosiciel duru brzuszego.

Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego i inne choroby zakaźne

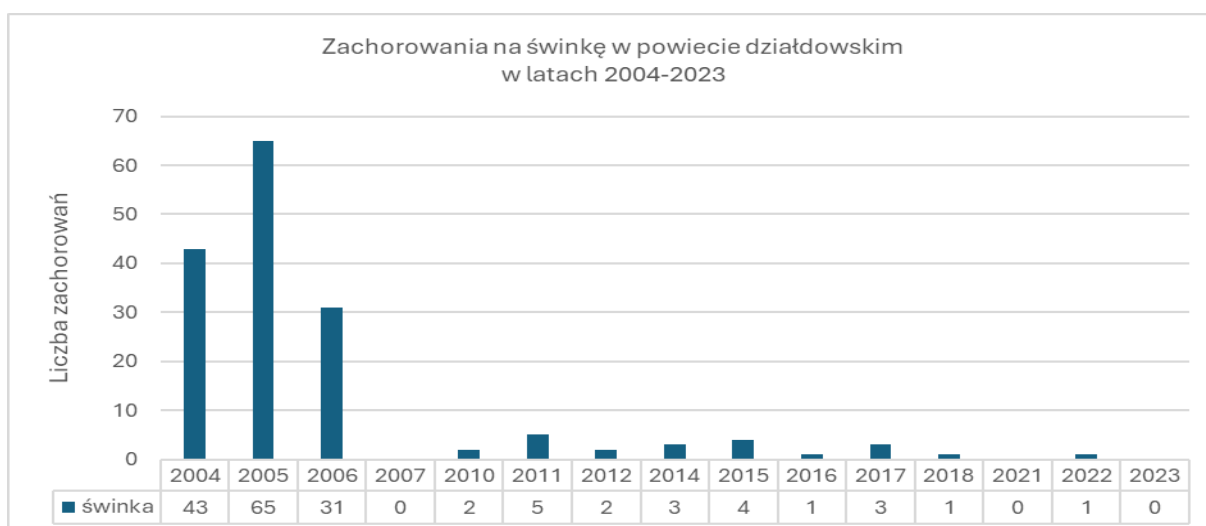
Choroby zakaźne wieku dziecięcego – w przypadku tych chorób obserwuje się cyklicznie występującą co kilka lat zmienność liczby zachorowań.

Świnka

Spadkowy trend zachorowań na świnkę zaobserwowano od 2004 r. po wprowadzeniu obowiązkowych szczepień przeciw odrze-świnie-różyczce (zamiast szczepień wyłącznie przeciw odrze). Z porównania liczby zachorowań na świnkę w powiecie działdowskim w latach 2004-2023 wynika, że po wprowadzeniu powszechnych szczepień szczepionką trójskładnikową (odra, świnka, różyczka), w naszym powiecie od 2007 r. notuje się co najwyżej pojedyncze przypadki zachorowań (*wykres nr 5*). W latach 2019-2021 r. nie zgłoszono żadnego przypadku wystąpienia tej choroby (w 2022 r. - 1, w 2018 r. - 1, w 2017 r. - 3).

Świnka (*zapalenie przyusznic*) jest wirusową chorobą wieku dziecięcego, ale chorują na nią również dorośli. W przebiegu choroby może dojść do powikłań prowadzących do niepłodności mężczyzn.

Wykres nr 5

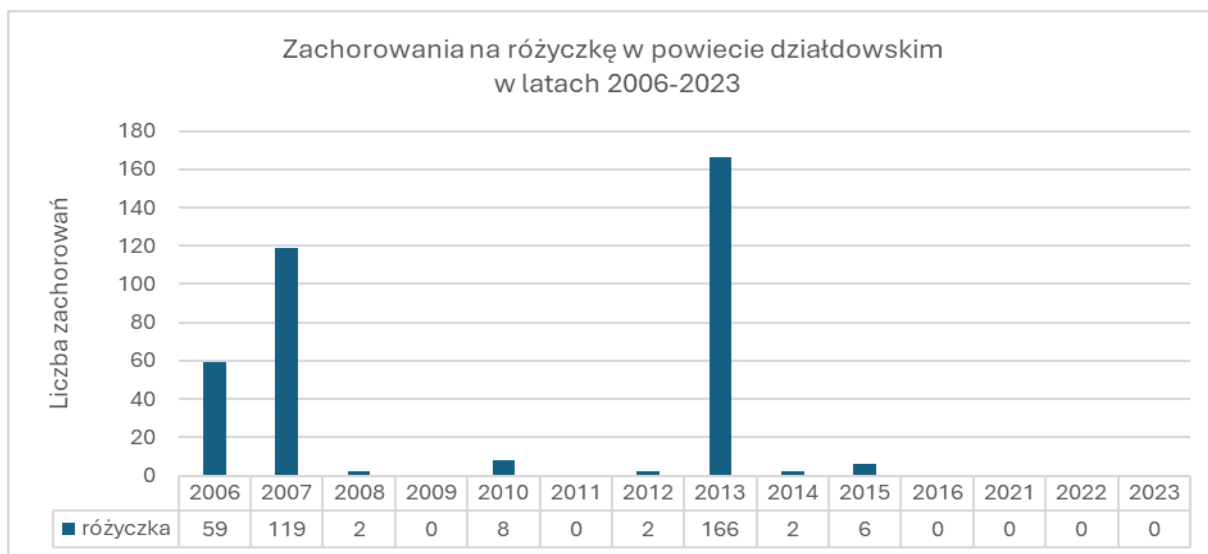

Różyczka

W latach 2016-2023 w powiecie działdowskim nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania na różyczkę (*wykres nr 6*). Po wygaśnięciu epidemii wyrównawczej różyczki, która wystąpiła w 2013 r. nie obserwowano znaczącego wzrostu zachorowań (2014 r. - 2 zachorowania, 2015 r. - 6).

Należy podkreślić, że choć różyczka jest chorobą o łagodnym przebiegu, a w wielu przypadkach przebiegającą bezobjawowo, to zakażenie wirusem różyczki kobiety w ciąży może doprowadzić do wad rozwojowych płodu. Dlatego tak ważne jest szczepienie kobiet planujących macierzyństwo. Ponadto choroba ta w rzadkich przypadkach może przyczyniać się do niepłodności męskiej.

Wykres nr 6

Odra

Na terenie powiatu działdowskiego od wielu lat nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania na odrę. Odra jest bardzo zaraźliwą wirusową chorobą zakaźną. Zakażenie szerzy się drogą powietrzno-kropelkową, czyli przez bezpośredni kontakt z osobą zakażoną ale można zarazić się również na odległość np. przebywając w tym samym pomieszczeniu, w którym znajduje się osoba chora. Choroba bardzo łatwo przenosi się z osoby chorej na osoby nieuodpornione. Odra jest chorobą wieku dziecięcego, jednak na zachorowanie narażone są osoby w każdym wieku. Choroba może przebiegać z powikłaniami (np. zapalenie oskrzeli, ucha środkowego, zatok, odrowe zapalenie opon rdzeniowych i mózgu, podostre stwardniające zapalenie mózgu, które rozwija się kilka do kilkunastu lat po przebyciu zachorowania). Choroba może być również niebezpieczna dla kobiet w ciąży.

Zgodnie z aktualną wiedzą w dziedzinie wakcynologii w celu wytworzenia pełnej i długoletniej odporności przeciwko odrze należy przyjąć dwie dawki szczepionki podanej powyżej pierwszego roku życia.

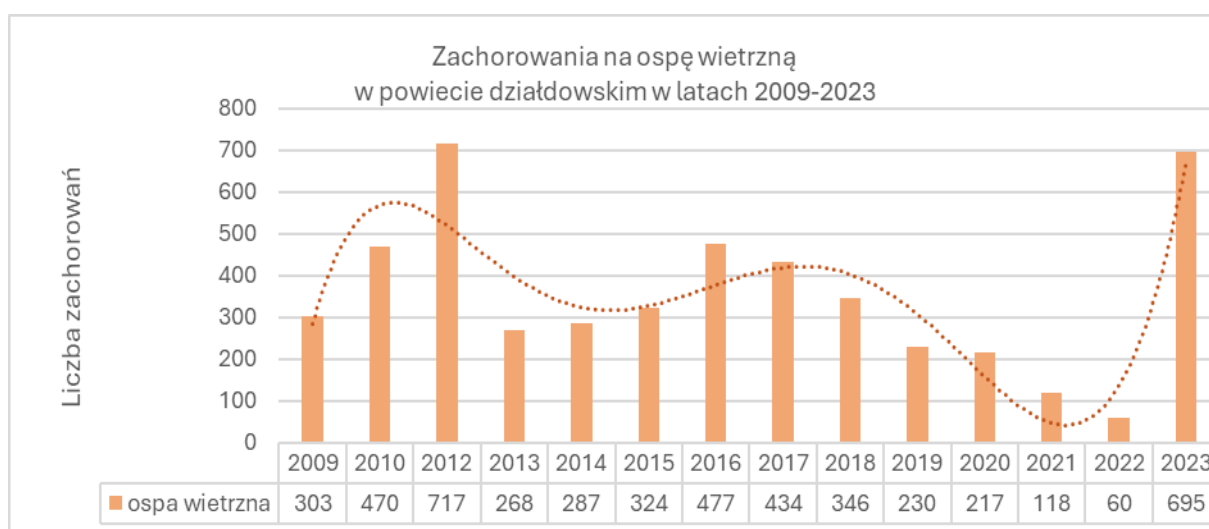
W 2023 r. szczepieniom przeciwko odrze podlegały dzieci, które ukończyły pierwszy rok życia oraz dzieci w 6 roku życia (rocznik 2018). W powiecie działdowskim w grupie dzieci, które ukończyły 1 rok życia wskaźnik wyszczepialności był wysoki i wynosił 96,0%. Natomiast u dzieci w 6 r. ż (rocznik 2018) procentowe wykonanie szczepień p/odrze, śwince i różyczce wynosiło 90%, co nie spełnia wymaganych 95% do uzyskania odporności środowiskowej. Głównym powodem opóźnienia w wykonaniu szczepień była zwiększona zachorowalność wśród dzieci w okresie jesiennym na infekcje górnych dróg oddechowych. U chorych dzieci lekarze zalecali czasowe odroczenie wykonania szczepień ochronnych, które zostały wykonane w późniejszym terminie.

Ospa wietrzna

W 2023 r. odnotowano znaczny wzrost zachorowań ospą wietrzną, ogółem zarejestrowano 695 przypadków choroby wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Najwięcej zachorowań

(461) zarejestrowano w grupie wiekowej 5-14 lat; następnie w grupie wiekowej 0-4 lata (203 zachorowania); kolejno w grupie wiekowej 15-19 lat (15 zachorowań); w grupie wiekowej 20-24 lata (2 zachorowania) i w grupie wiekowej 25 lat i powyżej (14 zachorowań). Dla porównania w latach 2016-2022 z roku na rok notowany był spadek liczby zachorowań (2016 r. - 477, 2022 r. - 60). W przypadku ospy wietrznej obserwuje się cyklicznie występującą co kilka lat zmienność liczby zachorowań, wykres nr 7.

Wykres nr 7

W Polsce dostępne są szczepionki przeciwko ospie wietrznej. Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych są to szczepienia zalecane (nieobowiązkowe), które są płatne. W powiecie działdowskim w 2023 r. zaszczepiono 61 dzieci (odpowiednio w 2019 r. - 102, 2020 r. - 62, 2021 r. - 36, 2022 r. - 102).

Inwazyjna choroba meningokokowa (IchM)

W 2023 r. podobnie jak roku ubiegłym nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową (w 2020 r. - 1 przypadek u dziecka w 1. roku życia).

IchM jest chorobą zakaźną ośrodkowego układu nerwowego o ciężkim przebiegu klinicznym, w 10% przypadków kończąca się zgonem. Ryzyko zakażenia dotyczy wszystkich grup wiekowych, jednak najczęściej choroba występuje u dzieci do **5 roku życia, a zwłaszcza u dzieci poniżej 1 roku życia**. Następnie chorują osoby w przedziale wiekowym od 11 do 24 lat. Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową lub przez kontakt bezpośredni z bezobjawowym nosicielem lub osobą chorą. Materiałem zakaźnym jest wydzielina z nosa i gardła nosicieli lub osób chorych. Przemijające bezobjawowe nosicielstwo występuje u ok. 5-10% ludności. W Polsce dominują zakażenia wywołane przez meningokoki grupy B i C.

Najskuteczniejszą metodą profilaktyki zakażeń wywołanych przez *Neisseria meningitidis* są szczepienia ochronne. W Polsce zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych są to szczepienia zalecane (nieobowiązkowe), które są płatne. W powiecie działdowskim w 2023 r.

zaszczepiono 81 osób przeciwko meningokokom serogrupy B najczęściej wywołującym ogniska epidemiczne (odpowiednio w 2019 r. – 101, 2020 r.- 109, 2021 r. – 78, 2022 r. - 58).

Neisseria meningitidis jest istotnym czynnikiem etiologicznym bakteryjnych pozaszpitalnych ciężkich zakażeń inwazyjnych przebiegających jako zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i sepsa.

Krztusiec (kolek)

W powiecie działdowskim w 2023 r. tak jak i w latach poprzednich nie zarejestrowano żadnego zachorowania na krztusiec (2017 r. - 2 przypadki). Krztusiec jest ostrą bakteryjną chorobą zakaźną dróg oddechowych, występującą głównie u dzieci. Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową. Krztusiec jest chorobą bardzo zaraźliwą. Wskaźnik podatności na zakażenie (osób nieodpornych) w wyniku kontaktu z osobą chorą na krztusiec jest bardzo wysoki i wynosi ok. 90%. U niemowląt do 6. miesiąca życia choroba może mieć bardzo ciężki przebieg i doprowadzić do zgonu. U dorosłych krztusiec przebiega łagodniej niż u dzieci lub przyjmuje nietypową postać zapalenia oskrzeli.

Z analizy wykonania szczepień ochronnych wynika, że **w powiecie działdowskim uzyskano bardzo dobre wskaźniki stanu zaszczepienia dzieci i młodzieży przeciwko krztuścowi**. Zgodnie z Kalendarzem Szczepień immunizacja rozpoczyna się w 2. miesiącu życia, natomiast ostatnia dawka przypominająca szczepienia podawana jest w 14. roku życia dziecka (*tabela nr 2 i nr 3*).

Przebycie krztuśca pozostawia długotrwałą odporność naturalną (przez ok. 10-15 lat), po tym czasie stopniowo zwiększa się odsetek populacji wrażliwej na zakażenie. Natomiast odporność poszczepienna w zależności od rodzaju szczepionki utrzymuje się przez okres ok. 3–10 lat (najczęściej ok. 5-7 lat). W przypadku krztuśca występują okresowe wzrosty zachorowań co 3-5 lat, w zależności od stosowanej szczepionki oraz innych czynników (np. grup wiekowych objętych powszechnymi szczepieniami).

Dlatego w celu osiągnięcia wzrostu odporności zbiorowiskowej dającej ochronę osobom nieodpornym, zaleca się obok prowadzenia powszechnych szczepień u dzieci i młodzieży, stosowanie szczepień przypominających u osób dorosłych.

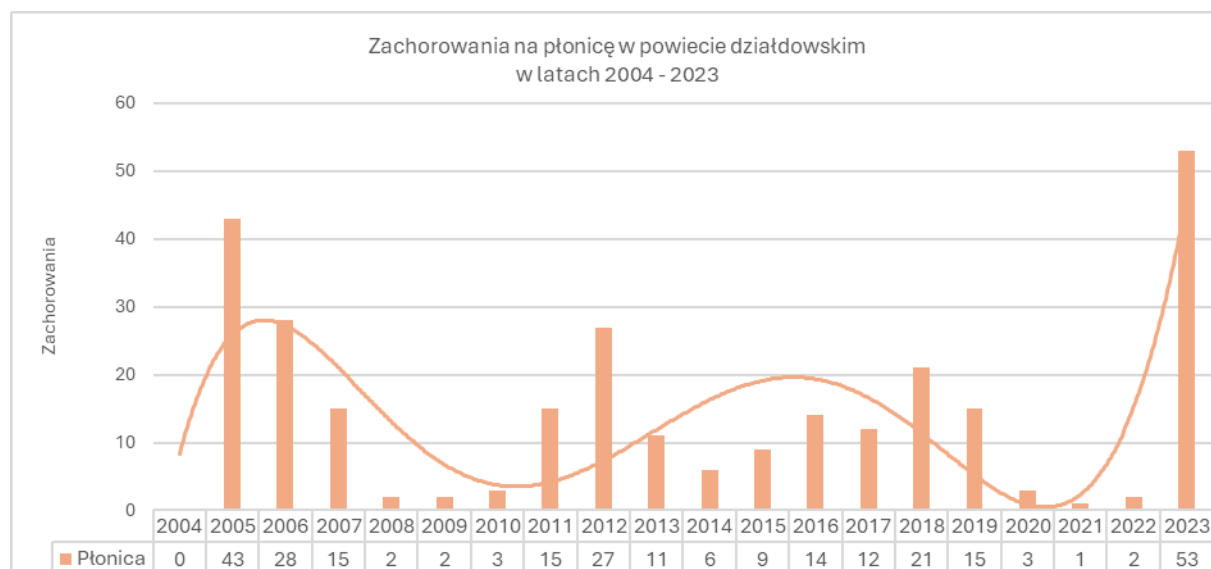
Płonica (szkarlatyna)

W 2023 r. w powiecie działdowskim zarejestrowano 53 przypadki płonicy (szkarlatyny), 2022 r. - 2.

Płonica jest ostrą chorobą zakaźną, przebiegającą pod postacią charakterystycznego zapalenia gardła oraz szkarlatnej wysypki złuszczającej się w okresie zdrowienia. Jest chorobą bakteryjną wywołaną przez paciorkowce (*Streptococcus pyogenes*). Do zakażenia dochodzi drogą kropelkową, w następstwie bezpośredniego kontaktu z chorym na płonicę, z nosicielem lub przez kontakt pośredni z przedmiotami zakażonymi (ubranie, bielizna, pościel, kurz w powietrzu, środki spożywcze). Na szkarlatynę chorują małe dzieci, ale także młodzież i dorośli. Przechorowanie szkarlatyny nie chroni przed ponownym zachorowaniem

ze względu na występowanie kilku typów toksyny odpowiedzialnej za objawy płonicy. Przeciwno tej chorobie nie ma szczepionki.

Wykres nr 8

W chorych na szkarlatynę mogą wystąpić powikłania tzw. wczesne - ropne, jak np. ropień okołomigdałkowy, ropień zagardłowy czy zapalenie węzłów chłonnych, a także powikłania późne, nieropne o charakterze autoimmunologicznym, jak np. kłębkowe zapalenie nerek. W przypadku szkarlatyny w kolejnych latach odnotowuje się zmienność liczby zachorowań, wykres nr 8.

Inne choroby zakaźne

RSV - syncytialny wirus oddechowy (ang. Respiratory Syncytial Virus). W 2023 r. nastąpiło wzmocnienie nadzoru epidemiologicznego nad wirusem RSV. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 lutego 2023 r. w sprawie zakażeń wirusem syncytialnym układu oddechowego (RSV) (Dz. U. z 2023 r. poz. 354) zakażenia wirusem RSV zostały objęte przepisami ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2023 r. poz. 1284 z późn. zm.).

Od początku marca 2023 r. zakażenie wirusem RSV podlega obowiązkowi zgłaszania do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zgłoszenie wymaga potwierdzenia dodatnim wynikiem szybkiego testu antygenowego lub badań laboratoryjnych.

Wirus RSV wywołuje infekcje górnych i dolnych dróg oddechowych, w tym zapalenie płuc. Wirus łatwo przenosi się drogą kropelkową (np. podczas kaszlu i kichania), do zakażenia RSV może dochodzić również drogą kontaktową (poprzez kontakt z zakażoną powierzchnią, przedmiotami) lub drogą bliskiego kontaktu (np. przez pocałunki). Wirus charakteryzuje się dużą zakaźnością (zakażony może zakażać średnio trzy osoby z otoczenia) oraz krótkim okresem wylegania (od 2 do 8 dni, średnio 4-6 dni).

Zakażenia występują sezonowo od jesieni do wczesnej wiosny, szczyt zachorowań przypada w okolicach stycznia i lutego. Przeważnie zakażenie wirusem RSV ma dość łagodny przebieg, objawy choroby przypominają przeziębienie. Jednak infekcja wirusem RSV u noworodków, niemowląt oraz dzieci poniżej 5 roku życia może być bardzo niebezpieczna, a przebieg choroby może wymagać leczenia szpitalnego. W tej grupie wiekowej zakażenie wirusem RSV jest najczęściej występującą przyczyną hospitalizacji z powodu chorób dróg oddechowych. Ponadto na ciężki przebieg choroby narażone są osoby starsze, z obniżoną odpornością i osoby z chorobami układowymi.

W 2023 r. w powiecie działdowskim zarejestrowano 13 zachorowań wywołanych zakażeniami wirusem RSV, w tym 10 u dzieci do 14. roku życia.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B (zakażenie wirusem HBV)

Dzięki wprowadzeniu do Programu Szczepień Ochronnych w 1989 r. obowiązkowych szczepień dzieci i młodzieży przeciw WZW typu B znacznie zmniejszyła się zachorowalność na tę chorobę. Nabyta odporność poszczepienna, jak i odporność naturalna zapewniają długotrwałą ochronę przed zachorowaniem, prawdopodobnie do końca życia.

W 2023 r. tak jak i w latach poprzedzających (2020-2022) nie zarejestrowano żadnego przypadku WZW B (2019 - 1; 2017 - 1; 2016 - 4 przypadki).

Wirusowe zapalenie wątroby typu C (zakażenie wirusem HCV)

Zmniejszenie zachorowalności i umieralności z powodu wirusowego zapalenia wątroby typu C jest jednym z priorytetów w obszarze chorób zakaźnych.

W powiecie działdowskim w 2023 r. zarejestrowano 9 przypadków zachorowań na WZW C przewlekłe, nie zarejestrowano ostrej postaci choroby. Liczbę zarejestrowanych zakażeń WZW typu C w powiecie działdowskim w latach 2011-2023 przedstawia poniżej zamieszczony wykres nr 9.

Wykres nr 9

Wirus HCV przenosi się przez kontakt z zakażoną krwią. Zakażenie wirusem HCV może dotyczyć każdego, kto kiedykolwiek miał przeprowadzone zabiegi z przerwaniem ciągłości tkanek w warunkach nieprzestrzegania standardów sanitarno-higienicznych. Zgodnie z danymi Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny - Państwowego Instytutu Badawczego każdego roku rejestruje się ok. 3-4 tys. nowych zachorowań (pomijając lata 2020-2021), przy czym 95% wykrytych przypadków przebiega pod przewlekłą postacią wirusowego zapalenia wątroby typu C. Jednak zdaniem specjalistów liczba zachorowań wykrywanych w kolejnych latach i rejestrowanych w systemie nadzoru nad chorobami zakaźnymi nie przedstawia rzeczywistej sytuacji epidemiologicznej WZW C, ponieważ większość zakażeń (ok. 80%), ze względu na wieloletni bezobjawowy przebieg choroby, jest niewykryta.

Do zakażenia HCV może dochodzić podczas wykonywania zabiegów niemedycznych (estetycznych, kosmetycznych i upiększających) przeprowadzanych z naruszeniem procedur higieniczno-sanitarnych.

Do grup wysokiego ryzyka należą także osoby przyjmujące dożylnie narkotyki poprzez używanie wspólnych igieł i strzykawek. Do zakażenia może dojść także w otoczeniu domowym, gdy osoby nieświadome własnego zakażenia, do zabiegów higienicznych używają wspólnych przyborów (np. maszynek do golenia, pilników i cążek do paznokci, szczoteczki do zębów). Czasami do zakażenia dochodzi podczas kontaktów seksualnych, gdy następuje uszkodzenie błon śluzowych lub skóry.

Do potwierdzenia zakażenia konieczne jest przeprowadzenie badania diagnostycznego w kierunku HCV. Przeciw WZW-C nie można się zaszczepić, ale możliwe jest już skuteczne, pełne wyleczenie.

Z uwagi, że dotychczas nie opracowano szczepionki przeciwko wzv typu C poprawę sytuacji epidemiologicznej można uzyskać poprzez zapewnienie wysokich standardów higieniczno-sanitarnych udzielania świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów w placówkach niemedycznych, podczas których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek. W tym celu Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie prowadzi działania nadzorująco-edukacyjne nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą oraz nad zakładami fryzjerskimi, kosmetycznymi, stylizacji paznokci i tatuażu funkcjonującymi na terenie powiatu działdowskiego.

Grypa

Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 lipca 2023 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2023 (Dz. U. z 2023 r. poz. 1282), od 1 lipca 2023 r. został zniesiony obowiązek składania przez placówki medyczne do Państwowej Inspekcji Sanitarnej meldunków sprawozdań MZ-55 „Tygodniowy, dzienny meldunek o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę”. Jednak zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 10 grudnia 2019 r. (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1045) w dalszym ciągu występuje obowiązek zgłaszania zachorowań na grypę „w przypadku zachorowań potwierdzonych dodatnim wynikiem szybkiego testu antygenowego lub badań

laboratoryjnych mających na celu izolację wirusa grypy lub wykrycie kwasu nukleinowego wirusa grypy”.

W powiecie działdowskim w okresie od 1 stycznia do 15 czerwca 2023 r. zarejestrowano 7.717 przypadków zachorowań na grypę i choroby grypopodobne. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. zarejestrowano 18 potwierdzonych przypadków grypy wywołanej wirusem grypy typu A.

Do leczenia szpitalnego skierowano 312 osób, byli to pacjenci z nasilonymi objawami ze strony układu oddechowego w następujących grupach wiekowych: dzieci w wieku do 4 lat - 160 osób; dzieci w grupie wiekowej 5-14 lat - 91 osób; w grupie wiekowej 15-64 lata - 14 osób; w grupie wiekowej powyżej 65 lat - 47 osób.

Zachorowania na grypę mają charakter sezonowy i występują przede wszystkim w okresie od października do kwietnia. W przypadku grypy najskuteczniejszą formą profilaktyki zachorowań są szczepienia ochronne. W powiecie działdowskim w 2023 r. przeciw grypie zaszczepiło się 1760 osób (2022 r. – 1433, 2021 r. - 2 265, 2020 r. - 1 147, 2019 r. - 1 179).

Gruźlica

Gruźlica jest chorobą zakaźną wywoływaną przez bakterie (prątki gruźlicy z grupy *Mycobacterium tuberculosis complex*) i zaraźliwą - prątki wraz z wdychanym powietrzem przenoszą się od chorej osoby na zdrową.

Gruźlica przenosi się głównie drogą kropelkową, bardzo rzadko na drodze pokarmowej lub przez kontakt ze skórą czy śluzówką. Zagrożenie przeniesienia zakażenia na inne osoby występuje tylko w przypadku gruźlicy płuc i to w okresie prątkowania. Chorzy wydają prątki wraz z kropelkami wydzieliny z dróg oddechowych podczas kaszlu, kichania, odkrztuszania, krzyku ale również podczas mówienia i głośnego śmiechu.

Pomimo, że najwyższe ryzyko zachorowania na gruźlicę występuje w okresie pierwszych dwóch lat od zakażenia, to u osób zakażonych utrzymuje się ono przez całe życie. Choroba może się rozwinąć u 5-10% osób zakażonych prątkami, u pozostałych pozostaje w stanie tzw. drzemającego zakażenia (można to potwierdzić np. poprzez wykonanie testu tuberkulinowego).

Gruźlica jest chorobą, która może się rozwinąć w wiele lat od zakażenia pierwotnego, choroba może również nawracać po wielu latach od przebytego leczenia. Ryzyko zachorowania zwiększają m.in.: stały kontakt z chorą osobą, trwające choroby, zakażenie wirusem HIV, złe warunki życia, stres, niewłaściwe odżywianie, nadużywanie alkoholu czy używanie narkotyków.

W powiecie działdowskim w 2023 r. zarejestrowano 10 nowych zachorowań na gruźlicę, (w 2022 r. – 8 przypadków, 2021 r. 4 , a w 2020 r. - 6). Wszystkie osoby chore i z najbliższego kontaktu zostały objęte nadzorem epidemiologicznym. Chorzy podlegają obowiązkowemu leczeniu i przebywają pod stałym nadzorem lekarza specjalisty w Poradni Chorób Płuc i Gruźlicy w Działdowie. Osoby ze styczności, przebywające w stałym kontakcie z chorymi

zostały skierowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie do lekarza rodzinnego z zaleceniem wykonania nieodpłatnego badania RTG płuc.

W Polsce istnieje obowiązek szczepień przeciwko gruźlicy. Zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych szczepienie to wykonuje się w pierwszej dobie życia noworodka, w 2023 r., *tabela nr 5 i nr 6*.

HPV - w dniu 26.05.2023 r. Ministerstwo Zdrowia uruchomiło powszechny program bezpłatnych szczepień przeciw HPV przeznaczony dla dziewcząt i chłopców w wieku 12–13 lat (w 2023 r. program obejmował dzieci urodzone w latach 2010-2011) jest to szczepienie zalecane. Szczepionka chroni przed zakażeniem wirusem HPV (wirusem brodawczaka ludzkiego), a głównym celem szczepienia jest zapobieganie chorobom nowotworowym. Wirus HPV może wywołać raka szyjki macicy, prącia, raka odbytu, sromu, jamy ustnej, krtani. Do zakażenia wirusem HPV dochodzi głównie drogą płciową.

Na szczepienie przeciwko HPV można było zarejestrować dziecko od 27 maja 2023 r. Szczepienia rozpoczęły się od dnia 01.06.2023 r. Do końca 2023 r. wydano z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie 313 dawek szczepionek p/HPV, w tym 277 dawek szczepionki Gardasil 9 oraz 36 dawek szczepionki Cervarix. Do 31.12.2023 r. zaszczepiono 123 dzieci (dziewczynek i chłopców).

Na terenie powiatu działdowskiego zalecane szczepienia p/HPV można wykonać w następujących placówkach medycznych:

- Niepubliczny Zakład Podstawowej i Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej Jerzy Marczak, 13-200 Działdowo, ul. Lidzbarska 33;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej AD-MED Uzdrawo, Adam Siegiej;
- Przychodnia Medicus, 13-230 Lidzbark, ul. Brzozowa 10;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap”, 13-204 Niechłonin;
- Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rybnie, ul. Zajeziorna 58.

W ramach kampanii informacyjnej promującej powszechny program bezpłatnych szczepień przeciw HPV, udostępniano informacje na naszej stronie internetowej oraz zamieszczano posty na koncie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie w serwisie Facebook oraz na platformie X.

Choroby odzwierzęce - borelioza, KZM, wścieklizna

Borelioza

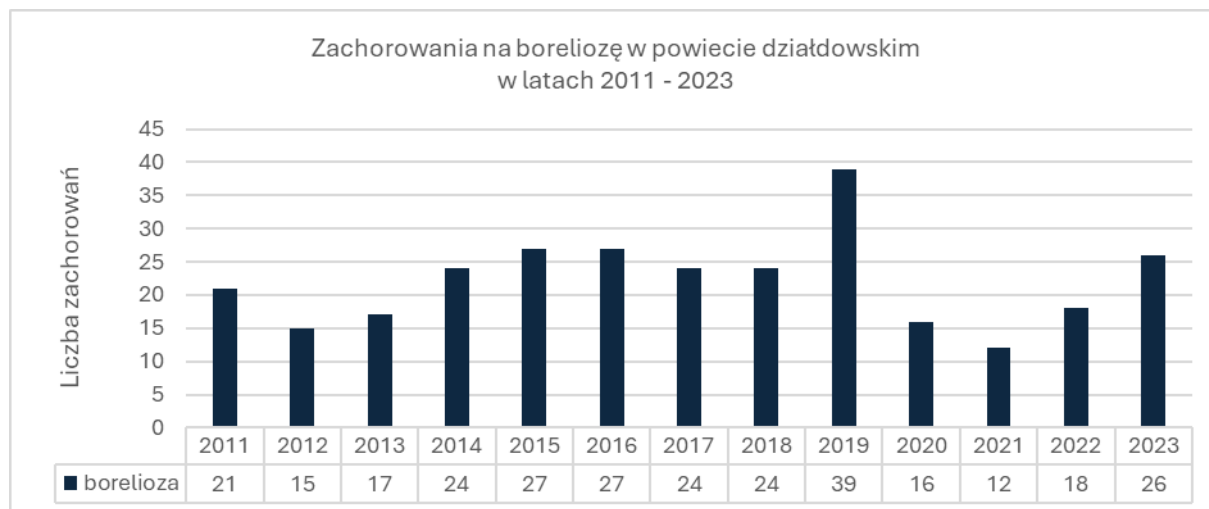
Borelioza uznawana jest za najczęściej występującą w Polsce chorobę przenoszoną przez kleszcze. Jest to choroba wywoływana przez bakterie, krętki z rodzaju *Borrelia burgdorferi*. W 2023 r. w powiecie działdowskim zarejestrowano 26 przypadków zachorowań na boreliozę, w tym 21 przypadków z objawami rumienia wędrującego.

Rumień wędrujący jest wczesną zmianą skórą, która pojawia się najczęściej w miejscu ukąszenia przez zakażonego kleszcza, w typowej postaci zaczerwienienie powiększa się, a w środku zaczyna blednąć, dając po pewnym czasie obraz szerzącego się okręgu.

Najbardziej narażeni na zachorowanie są pracownicy zatrudnieni w leśnictwie, myśliwi oraz osoby zbierające runo leśne. Borelioza jest chorobą wieloukładową i nieleczona może doprowadzić nawet do zgonu.

Dotychczas nie opracowano szczepionki przeciwko tej chorobie. Dlatego ważne jest wczesne jej rozpoznanie oraz informowanie społeczeństwa o sposobach zapobiegania zakażeniom. Zamieszczony poniżej wykres nr 10 przedstawia zachorowania na boreliozę w latach 2011-2023.

Wykres nr 10

Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)

W 2023 r. w powiecie działdowskim zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na KZM. Kleszczowe Zapalenie Mózgu jest ciężką, ostrą chorobą zakaźną ośrodkowego układu nerwowego. Przenoszony przez kleszcze wirus atakuje mózg lub rdzeń kręgowy. Choroba może mieć ciężki przebieg i prowadzić do trwałych następstw w postaci porażenia nerwów, niedowładów kończyn, zaburzeń koncentracji lub depresji, a nawet zgonu.

Najskuteczniejszą metodą zabezpieczenia przed kleszczowym zapaleniem mózgu i jego następstwami są szczepienia, w Polsce są to szczepienia zalecane (nieobowiązkowe, odpłatne). W 2023 r. przeciw KZM zaszczepiło się 59 osób (w 2022 r. - 106). Główny Inspektor Sanitarny zaleca je szczególnie osobom stale lub czasowo przebywającym na terenach endemicznego występowania zakażonych kleszczy i wykonującym zawody związane z rolnictwem czy leśnictwem lub aktywnie spędzającym czas na świeżym powietrzu.

Zapobieganie wściekliznie

W 2023 r. w powiecie działdowskim nie potwierdzono żadnego przypadku wścieklizny u zwierząt. Zarejestrowano 75 przypadków pokąsań przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę (2022 r. - 65, 2021 r. - 66). Do szczepień p/wściekliznie zakwalifikowano 26 osób (w 2022 r. - 12) z powodu pogryzienia przez bezpieczne psy i koty a także z powodu pokąsania przez

nietoperza, wiewiórkę i szczura oraz brakiem możliwości podjęcia obserwacji weterynaryjnej zwierząt,

Należy zwrócić uwagę na bardzo dobrą współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Strażą Miejską i Strażą Gminną oraz z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie zwalczania chorób zakaźnych, które mogą być przenoszone ze zwierząt na ludzi.

HIV/AIDS oraz kiła

W 2023 r. nie zarejestrowano żadnego przypadku zakażenia wirusem HIV (w 2015 r. - 2 zakażenia, w 2016 - 1, w 2017 - 2, w 2018 - 2, 2019 - 4, 2020 r.- 1, 2021 r. - 0, 2022 r. - 2 przypadki).

Nie zarejestrowano żadnego zachorowania na AIDS (w 2020 r. - 1 przypadek).

Od 2019 r. nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania na kiłę (w 2018 r. - 1, 2016 r. - 2; 2015 r. - 3).

Profilaktyczne szczepienia ochronne w 2023 r.

Realizacja szczepień ochronnych

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 1284 z późn. zm.), w Polsce istnieje powszechny obowiązek poddawania się szczepieniom ochronnym przeciw wybranym chorobom zakaźnym.

Realizacja szczepień ochronnych odbywa się zgodnie z aktualnym na dany rok Programem Szczepień Ochronnych (PSO), który jest wydawany w formie komunikatu przez Głównego Inspektora Sanitarnego i ogłaszany w dzienniku urzędowym Ministra Zdrowia. Program uwzględnia wykaz obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych oraz zasady ich przeprowadzania. Przy czym schematy obowiązkowych szczepień dzieci i młodzieży (m. in. liczba dawek i terminy ich wymagalności) zostały określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. 2023 poz. 2077).

Z kolei wykaz zalecanych szczepień ochronnych reguluje rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie wykazu zalecanych szczepień ochronnych i Międzynarodowej Książeczki Szczepień (Dz. U. z 2023 poz. 2056). W porównaniu do poprzednio obowiązującego rozporządzenia wykaz został uzupełniony o szczepienia przeciw: COVID-19, japońskiemu zapaleniu mózgu, półpaścowi oraz zakażeniom wirusem syncytialnym układu oddechowego (RSV).

Szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży finansowane są z budżetu państwa. Ponadto zgodnie z obwieszczeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 września 2023 r. w sprawie wykazu zalecanych szczepień ochronnych, dla których zakup szczepionek został objęty finansowaniem przez ministra właściwego do spraw zdrowia (Dz. Urz. Ministra Zdrowia z 2023 r. poz. 88), szczepienia przeciw HPV i przeciw COVID-19 są nieodpłatne. Pozostałe szczepienia zalecane (dodatkowe) są odpłatne.

Celem szczepień jest m.in. wytworzenie odporności zbiorowiskowej przeciwko określonym chorobom zakaźnym. Odpowiednio wysoki odsetek osób uodpornionych w drodze szczepień ochronnych (wynoszący ok. 95%) jest skuteczną formą ochrony osób nieodpornych, które ze względu na przeciwwskazania zdrowotne nie mogą być zaszczepione.

W wyniku realizacji powszechnych szczepień ochronnych w odniesieniu do chorób zakaźnych, które występują tylko u człowieka (nie mają rezerwuaru zwierzęcego), przy zastosowaniu szczepionek o wysokiej skuteczności, możliwe jest całkowite zwalczenie choroby zakaźnej na całym świecie z wyeliminowaniem wywołującego ją patogenu. Obecnie Polska uczestniczy w koordynowanych przez Światową Organizację Zdrowia globalnych programach eliminacji (brak zachorowań na terenie kraju) i eradykacji (całkowite wyeliminowanie choroby na świecie) takich chorób jak odra i różyczka oraz poliomyelitis. Dotychczas w wyniku szczepień ochronnych doprowadzono do globalnej eradykacji ospy prawdziwej.

W Polsce w ramach Programu Szczepień Ochronnych prowadzone są szczepienia obowiązkowe dzieci i młodzieży w wieku do 19 roku życia.

Szczepienia ochronne (obowiązkowe i zalecane) w powiecie działowskim były realizowane zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na 2023 rok w 14 punktach szczepień znajdujących się w przychodniach zdrowia oraz w Oddziale Noworodków i Wcześnieńiaków, Poradni Chirurgicznej, Szpitalnym Oddziale Ratunkowym i Stacji Dializ Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Działdowie. W 2023 r. objęto nadzorem dwa nowo powstałe Punkty Szczepień: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Eskulap w Lidzbarku przy ul. Zieluńskiej 25 oraz Wel-Med w Lidzbarku przy ul. Brzozowej 10.

Zgodnie z danymi przesłanymi przez punkty szczepień wykonanie obowiązkowych szczepień dzieci i młodzieży w 2023 r. w powiecie działowskim przedstawia się następująco:

Dzieci urodzone w 2023 r. - pierwszy rok życia

Liczba osób w roczniku – **368**

- 99 % szczepienie p/gruźlicy;
- 68 % szczepienie podstawowe dawka uzupełniająca (II dawka) p/wzw B;
- 63 % szczepienie podstawowe dawka pierwotna p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz *Haemophilus influenzae typu B*;
- 77 % - szczepienie pierwotne przeciwko *Streptococcus pneumoniae*;
- 80 % - szczepienie podstawowe przeciwko zakażeniom rotawirusowym.

Dzieci urodzone w 2022 r. - drugi rok życia

Liczba osób w roczniku - **456**

- 98 % - szczepienie uzupełniające (III dawka) p/wzw B;
- 70 % - szczepienie uzupełniające (IV dawka) przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz *Haemophilus influenzae typu B*;
- 96 % - szczepienie podstawowe (I dawka) p/odrze, śwince oraz różyczce;
- 95 % - szczepienie uzupełniające przeciwko *Streptococcus pneumoniae*.

Szczepienia w grupie dzieci do lat dwóch prowadzi się sukcesywnie według dat urodzenia.

Dzieci urodzone w 2018 r. - 6 rok życia:

Liczba osób w roczniku - **577**

- 90 % - szczepienie przypominające I dawka p/błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis;
- 90 % - dawka przypominająca p/odrze, śwince oraz różyczce. W związku z dynamicznym wzrostem zachorowań na odrę, od 2019 r. wprowadzono dawkę przypominającą przeciwko odrze, śwince, różyczce u dzieci w 6 roku życia (czyli przed rozpoczęciem nauki w szkole podstawowej).

Dzieci urodzone w 2010 r. - 14 rok życia:

Liczba osób w roczniku - **679**

- 95 % - szczepienie II przypominające p/błonicy, tężcowi i krztuścowi;

Dzieci urodzone w 2005 r. - 19 rok życia:

Liczba osób w roczniku - **646**

- 95 % - szczepienie III przypominające p/ błonicy, tężcowi.

Szczepienia obowiązkowe dzieci z grup ryzyka:

- szczepienie przeciwko inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, wykorzystano **15** dawek szczepionki dla dzieci przedwcześnie urodzonych;
- szczepienia przeciwko ospie wietrznej – wykorzystano **84** dawki szczepionki;
- szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi (DTPa) – wykorzystano **144** dawek szczepionki skojarzonej Pentaxim.

Szczepienia obowiązkowe przeciwko rotawirusom:

Program Szczepień Ochronnych jest stale rozszerzany o kolejne obowiązkowe szczepienia ochronne przeciwko chorobom zakaźnym. Od 2021 r. do Kalendarza Szczepień Ochronnych wprowadzono szczepienie przeciwko rotawirusom odpowiedzialnym za wywoływanie biegunek wśród dzieci. Do w/w szczepienia ochronnego kwalifikowane są wszystkie dzieci urodzone po 31.12.2020 r.

W 2023 roku szczepienie podstawowe składające się z 3 dawek szczepionki Rotateq otrzymało **295** nowonarodzonych dzieci.

Szczepienia obowiązkowe przeciwko tężcowi osób po zranieniach i urazach

W 2023 r. przeciwko tężcowi uodpornionych zostało **305** osób w przedziale wiekowym od 30 roku życia i powyżej.

Szczepienia obowiązkowe przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B w grupach ryzyka.

Podano **59** dawek szczepionki w następujących grupach:

- osoby z bliskiego otoczenia nosicieli (osób zakażonych wirusem HBV-zapalenia wątroby typu B);
- osoby z bliskiego otoczenia chorych na WZW typu B;
- osoby zakażone wirusem zapalenia wątroby typu C (HCV);

- osoby przewlekle chore o wysokim ryzyku zakażenia;
- studenci uczelni medycznych i opiekunowie medyczni - pielęgniarstwa, wcześniej niezaszczepieni przeciwko WZW typ B.

Ponadto wykorzystano **186** dawek szczepionki Engerix B u osób w fazie zaawansowanej choroby nerek z filtracją kłębuszkową i osób dializowanych.

Szczepienia zalecane

W 2023 r. najwięcej szczepień zalecanych wykonano przeciw następującym chorobom:

- grypa, przeciw chorobie zaszczepiono **1760** osób – odpowiednio w grupie wiekowej 0-4 lata zaszczepiono 40 osób; 5-14 lat – 112 osób; 15-64 lata – 689 osób, natomiast w wieku powyżej 65 roku życia - 919 osób;
- kleszczowe zapalenie mózgu - przeciw chorobie zaszczepiono **59** osób;
- wirusowe zapalenie wątroby typu A - przeciw chorobie zaszczepiono **16** osób, głównie były to osoby wyjeżdżające prywatnie do krajów o wysokim ryzyku zakażenia;
- zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV), zaszczepiono **96** osób, w tym: **74 dziewczynki** w wieku od 10 do 19 lat oraz **4 kobiety** w wieku powyżej 20 roku życia; **16 chłopców** w wieku od 10 do 19 lat oraz **2 mężczyzn** w wieku powyżej 20 roku życia;
- zakażenia wywołane przez *Neisseria meningitidis*, zaszczepiono **81** osób, głównie młodzież do 19 roku życia (96 % ogólnej liczby osób zaszczepionych).

Niepożądane odczyny poszczepienne – populacja dzieci od 0 do 19 roku życia.

Niepożądany Odczyn Poszczepienny (NOP) to każde zaburzenie stanu zdrowia związane ze szczepieniem, które wystąpiło w okresie 4 tygodni po podaniu szczepionki. Wyjątek stanowią NOP po szczepieniu przeciw gruźlicy, w których kryterium czasowe jest dłuższe.

W 2024 r. podobnie jak w roku poprzednim nie zarejestrowano niepożądanego odczynu poszczepiennego (NOP) wśród populacji dzieci w wieku od 0 do 19 roku życia.

Finansowanie szczepień przez jednostki samorządowe:

W 2023 r. Urząd Gminy w Rybnie zabezpieczył w budżecie środki na sfinansowanie szczepień u dziewczynek urodzonych w 2011 r. przeciwko zakażeniu wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV). Jednak dzieci spełniające kryteria samorządowego programu zostały zaszczepione z puli szczepionek zakupionych przez Ministra Zdrowia do realizacji powszechnego programu szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV).

Powszechny program szczepień przeciw HPV dla chłopców i dziewcząt w wieku 12-13 lat

Do dnia 31.12.2023 r. wydano z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie 313 dawek szczepionek p/HPV, w tym 277 dawek szczepionki Gardasil 9 oraz 36 dawek szczepionki Cervarix. Do końca roku zaszczepiono 123 dzieci (dziewczynek i chłopców).

Uchylenia od szczepień obowiązkowych

W 2023 r. zarejestrowano 24 zgłoszenia dotyczące niewykonania przez rodziców obowiązku szczepień ochronnych u swoich dzieci, w terminach wynikających z Kalendarza Szczepień Ochronnych na rok 2022/2023.

W związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie prowadził działania w celu poinformowania rodziców, zarówno o konsekwencjach zdrowotnych, jaki i prawnych wynikających z uchylania się od obowiązkowych szczepień ochronnych. Podjęto również działania w celu zapewnienia rodzicom dostępu do wszystkich niezbędnych informacji na temat szczepień ochronnych, szczególnie w kontekście nieprawdziwych opinii rozpowszechnianych przez niektóre środowiska kwestionujące zasadność szczepień oraz bezpieczeństwo ich stosowania. Sprawa dotyczyła 24 rodziców wobec 23 dzieci. Na dzień 31.12.2023 r. obowiązek szczepień ochronnych zrealizowało 4 rodziców wobec 5 dzieci.

W tabelach zamieszczonych na końcu raportu zaprezentowano dane dotyczące wykonania szczepień ochronnych w powiecie działdowskim oraz dane dotyczące zachorowań na choroby zakaźne:

- tabela nr 1, liczba dzieci i młodzieży objęta obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi w latach 2022/2023;
- tabela nr 2, procentowe wykonanie szczepień ochronnych w gminach powiatu działdowskiego w latach 2022-2023;
- tabela nr 3, procentowe wykonanie szczepień ochronnych w punktach szczepień powiatu działdowskiego w latach 2022-2023;
- tabela nr 4, szczepienia zalecane wykonane w latach 2022-2023;
- tabela nr 5, szczepienia BCG (przeciw gruźlicy) w 2023 r.;
- tabela nr 6, procentowe wykonanie szczepień BCG (przeciw gruźlicy) w gminach powiatu działdowskiego w 2023 r.;
- tabela nr 7, analiza sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w latach 2022-2023 w gminach powiatu działdowskiego;
- tabela nr 8, analiza sytuacji epidemiologicznej w latach 2022-2023.

Skróty nazw szczepionek użyte w tabelach –

DTP – szczepionka przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi

IPV – szczepionka przeciwko Poliomyelitis

HIB – szczepionka przeciwko Haemophilus influenzae typu B

RSV – szczepionka przeciwko rotawirusom

PCV – szczepionka przeciwko pneumokokom

MMR – szczepionka przeciwko odry, świnki i różyczki

DTaP – szczepionka przeciwko błonicy, tężcowi, z acelularną komponentą krztuśca przeznaczona wyłącznie dla dzieci do 6 r.ż.

dTap - szczepionka przeciwko błonicy, tężcowi, z acelularną komponentą krztuśca przeznaczona wyłącznie dla dzieci powyżej 7 r.ż.

Td - szczepionka przeciwko błonicy, tężcowi.

Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

W 2023 r. w powiecie działdowskim działalność lecznicza wykonywana była w 54 obiektach zarejestrowanych jako podmioty lecznicze i w 41 obiektach prowadzących działalność leczniczą w formie praktyki zawodowej. Przeprowadzono ogółem 82 kontrole w zakresie oceny pomieszczeń i urządzeń, przestrzegania przez personel medyczny procedur mających na celu zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych oraz nadzoru nad prawidłową gospodarką odpadami medycznymi (w tym: 75 kontroli kompleksowych, 4 doraźne i 3 sprawdzające).

W 2023 r. wydano 1 decyzję administracyjną i 1 decyzję płaćniczą w związku ze stwierdzonym podczas kontroli sanitarnej nieodpowiednim stanem technicznym urządzeń i pomieszczeń podmiotu leczniczego. Ponadto na wniosek strony wydano 3 decyzje zmieniające terminy wykonania nałożonych obowiązków.

W 2023 r. zakończyły działalność następujące podmioty:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „NA RATUNEK” ul. Działdowska 27B2/10, 13-230 Lidzbark,
- ZIP Medical Sp. z o.o. Punkt Pobrań, ul. Leśna 14, 13-200 Działdowo,
- ZIP Medical Sp. z o.o. Punkt Pobrań, ul. Lidzbarska 33, 13-200 Działdowo.

Nadzorem objęto 5 nowo powstałych obiektów:

- Warmińsko-Mazurskie Centrum Wzroku Sp. z o.o. z siedzibą ul. Kopernika 10/2, 11-200 Bartoszyce uruchomiło Poradnię Okulistyczną w Działdowie przy ul. Polnej 26. Poradnia powstała po zmianie sposobu użytkowania lokalu handlowo-usługowego i została przekształcona na dwa gabinety według projektu uzgodnionego pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- Ośrodek Świadczeń Medycznych S.J. Kacper i Wiktor Gościński z siedzibą w Kozłowie otworzyła Gabinet Rehabilitacji w Lidzbarku przy ul. Brzozowej 10 po zlikwidowanym w 2021 r. Zakładzie Rehabilitacji.
- RS-Medica Sp. z o. o. Poradnia Medycyny Pracy, Stare Miasto 12, 13-230 Lidzbark - poradnia powstała w samodzielnym budynku zgodnie z dokumentacją projektową uzgodnioną pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie.
- Gabinet Stomatologiczny KAREDENT, Stare Miasto 12, 13-230 Lidzbark, przychodnia lekarsko-dentystyczna powstała w samodzielnym budynku zgodnie z dokumentacją projektową uzgodnioną pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie.
- NU-MED GRUPA S.A. ul. Królewiecka 146, 82-300 Elbląg, otworzyła Poradnię Onkologiczną zlokalizowaną w pomieszczeniach SPZOZ w Działdowie.

Ponadto gabinet stomatologiczny prowadzony w formie praktyki zawodowej obecnie wykonuje działalność leczniczą jako podmiot leczniczy - TOP DENT Sebastian Niemiec, ul. Księżodworska 26 c, 13-200 Działdowo.

Modernizacje i remonty przeprowadzone w 2023 r.

1. Rozbudowa Samodzielnego Publicznego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Rybnie, ul. Zajeziorna 58. Inwestycja została zrealizowana zgodnie z projektem budowlanym, który był uzgodniony pod względem wymagań higieniczno-zdrowotnych. Do dobudowanej części przychodni zostały przeniesione następujące poradnie: ginekologiczno-położnicza, stomatologiczna i logopedyczna. Ponadto w 2023 r. przeprowadzono modernizację starej części Ośrodka Zdrowia. Zmieniono sposób użytkowania niektórych istniejących pomieszczeń, wydzielono rejestrację, dodatkowy gabinet lekarski, pomieszczenie socjalne, szatnię dla personelu, pokoje administracyjne a także pomieszczenie do karmienia i przewijania dzieci będący pokojem osoby z dzieckiem. Mając na uwadze potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami zrealizowano projekt pn.: „Zwiększenie dostępności Samodzielnego Publicznego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Rybnie dla pacjentów ze szczególnymi potrzebami”. Celem projektu było zapewnienie tym osobom swobodnego dostępu do dóbr, usług i możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym. W związku z powyższym pacjenci mogą korzystać z udogodnień, które objęły 3 zakresy: architektoniczny, cyfrowy i informacyjno-komunikacyjny. Dobudowano wiatrołap, pochylnię oraz schody zewnętrzne. Wejście odbywa się przez nowe drzwi z automatyką drzwiową oraz nowe drzwi niezautomatyzowane będące wyjściem ewakuacyjnym. W Ośrodku wyodrębniono nowy punkt rejestracji ze strefą oczekiwania wraz z dostosowaniem lady rejestracji do osób ze szczególnymi potrzebami. Rejestracja została wyposażona w dźwiękoszczelne drzwi wewnętrzne o szerokości 90 cm. Zakupiona została stacjonarna i przenośna pętla indukcyjna w celu zoptymalizowania kontaktu z osobami niedostępnymi. W ramach dostosowania obiektu do korzystania przez osoby niepełnosprawne, w tym poruszające się na wózkach inwalidzkich i wejścia do budynku za pomocą pochylni, zapewniono również bezprogowe wejścia do wszystkich pomieszczeń, antypoślizgowe wykładziny oraz wydzielono toaletę wraz z podstawowym wyposażeniem dla osób niepełnosprawnych. Poczekalnie zostały wyposażone w krzesła z podłokietnikami, stacje dezynfekujące z nadgarstkowym pomiarem temperatury oraz dozowniki bezdotykowe do płynu dezynfekującego. Sporządzono plan tyflograficzny wewnętrzny i zewnętrzny oraz oznakowano gabinety tabliczkami z piktogramami i oznakowaniem alfabetem Braille'a. Dostosowano stronę internetową SPGZOZ w Rybnie do obowiązujących standardów, zakupiono aparaty telefoniczne i system pozycjonowania połączeń przychodzących a także monitora informacyjnego do strefy oczekiwania. Doposażono gabinety w parawany medyczne, krzesła, kozetki elektryczne z regulowanymi sekcjami, fotel zabiegowy, fotele do pobrań krwi, stoliki dla niemowląt, fotel ginekologiczny. Została również zakupiona aparatura medyczna: skaner żył, holter EKG, termometry doustne, analizator składu ciała, EKG, aparat do badań CRP, aparat USG na wizyty domowe, aparat KTG i detektor tętna płodu.
2. Przeniesienie Zespołu Ratownictwa Medycznego SPZOZ w Działdowie stacjonującego w Rybnie do nowych pomieszczeń w dobudowanej części Samodzielnego Publicznego

Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Rybnie, ul. Zajeziorna 58. W skład pomieszczeń przeznaczonych dla Zespołu wchodzi pokój oczekiwania na wezwanie, pomieszczenia higieniczno-sanitarne, pokój socjalny, szatnia, magazyn leków oraz garaż dla ambulansu i dwa miejsca postojowe.

3. REH-TER Gabinet Rehabilitacji, Jacek Szymański, ul. Zajeziorna 58, 13-220 Rybno został przeniesiony do nowego skrzydła rozbudowanego Ośrodka Zdrowia. Zabiegi wykonywane są w sali ćwiczeń i wydzielonych boksach przy użyciu nowo zakupionych urządzeń do elektroterapii i zabiegów podciśnienia, sprzętu do pola magnetycznego niskiej częstotliwości oraz urządzenia do ćwiczeń w podwieszeniu, nowych drabinek i kozetek.
4. Niepubliczny Zakład Podstawowej i Specjalistycznej Opieki Zdrowotnej, Jerzy Marczak, ul. Lidzbarska 33, 13-200 Działdowo – przeniesienie poradni stomatologicznej do nowo wyremontowanych pomieszczeń po poradni pulmonologicznej. Utworzenie dwóch gabinetów stomatologicznych i sterylizatorni. Zakup nowego unitu, destylarki do wody, aparatu do endodoncji. Utworzenie (po byłym gabinecie stomatologicznym i sterylizatorni) nowego gabinetu lekarskiego oraz gabinetu diagnostyczno-zabiegowego. Wyposażenie tych gabinetów w nowe meble, kozetki, umywalki i aparat do EKG. Wyodrębnienie oddzielnego gabinetu pediatrycznego wyposażonego w nowe meble i wagę. Zakup lodówki na szczepionki wyposażonej w bezprzewodowy system monitoringu temperatury. Malowanie klatki schodowej.
5. Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej Eskulap Sp. z o.o. ul. Zieluńska 25, 13-230 Lidzbark: modernizacja poradni ginekologiczno-położniczej, rozszerzenie działalności o lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej, Punkt Szczepień, opiekę koordynowaną w zakresie diabetologii i endokrynologii. Wyposażenie Punktu Szczepień w wagę, przewijak i lodówkę na szczepionki z bezprzewodowym system monitoringu temperatury. Zakup aparatu OCT, USG oraz wymiana sprzętu informatycznego.
6. Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej Eskulap Sp. z o.o. Zakład Rehabilitacji, ul. Zieluńska 25, 13-230 Lidzbark – zakup nowych urządzeń do fizjoterapii, w tym m.in. aparatu do laseroterapii ze skanerem oraz wymiana sprzętu informatycznego.
7. Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej Eskulap Sp. z o.o. Niechłonin 93 – malowanie wszystkich pomieszczeń przychodni, wymiana oświetlenia oraz wymiana sprzętu informatycznego.
8. Zakończenie kompleksowej termomodernizacji Domu Opieki Społecznej w Uzdowie rozpoczętej w 2022 r. Prace trwające przez 13 miesięcy obejmowały remont budynku głównego, administracyjnego, warsztatów terapii, warsztatów naprawczych oraz agregatorowni. Wykonane prace polegały na: ociepleniu dachów, ścian zewnętrznych i fundamentów, malowaniu elewacji, częściowej wymianie grzejników, drzwi i okien oraz oświetlenia. Odświeżono również kilka pokoi mieszkalnych, dwie łazienki i gabinet diagnostyczno-zabiegowy.
9. Dom Seniora Willa, ul. Krzywa 26, 13-240 Łowo – zainstalowanie systemu profesjonalnej dystrybucji środków stosowanych do utrzymania czystości. Zainstalowanie w toaletach

nowych dozowników do mydła, środków dezynfekcyjnych i balsamu do rąk oraz ręczników jednorazowego użycia. W kilku pokojach przeprowadzono malowanie ścian i wymianę paneli podłogowych.

10. ALAB Laboratoria Sp. z o.o. - przeniesienie Punktu Pobrań w Działdowie, ul. Leśna 3 do większego lokalu zlokalizowanego obok poprzedniego, składającego się z dwóch gabinetów diagnostyczno-zabiegowych, poczekalni, rejestracji, toalety dla pacjentów, pomieszczenia porządkowego oraz zaplecza higieniczno-sanitarnego dla personelu.
11. Prywatny Gabinet Internistyczno-Kardiologiczny, Elżbieta Obrębska-Tabaczka, ul. Zacisze 34, 13-200 Działdowo: malowanie wszystkich pomieszczeń: gabinetu lekarskiego, pokoju badań, poczekalni, toalety, zakup nowego sprzętu: EKG i holter.
12. NZOZ Neuromed, Malinowo 3f: wyposażenie pomieszczenia rehabilitacji w nowe meble, wydzielenie dodatkowego gabinetu masażu.
13. NZPiSOZ Poradnia Chirurgiczna, ul. Brzozowa 10, 13-230 Lidzbark: malowanie gabinetu lekarskiego, dwóch gabinetów diagnostyczno-zabiegowych i pomieszczenia socjalnego.
14. Centrum Stomatologiczne, Wanda Willenberg, ul. Leśna 3, 13-240 Łowo-Osada: generalny remont wszystkich pomieszczeń wchodzących w skład podmiotu: malowanie, wymiana podłóg, mebli, armatury sanitarnej, dozowników, grzejników i oświetlenia.
15. Praktyka Stomatologiczna, Michalina Wojciechowska, ul. Leśna 3, 13-240 Łowo-Osada: generalny remont wszystkich pomieszczeń wchodzących w skład podmiotu: malowanie, wymiana podłóg, mebli, armatury sanitarnej, grzejników i oświetlenia.
16. Gabinet Stomatologiczny, Aneta Korniluk-Souissi, ul. Wyzwolenia 2, 13-240 Łowo: zakup nowej myjki ultradźwiękowej.
17. OLI MED, Daria Sobotka, ul. Działdowska 27, 13-240 Lidzbark: remont gabinetu stomatologicznego polegający na malowaniu ścian, wymianie glazury na ścianie i zakupie nowych szafek.
18. Indywidualna Praktyka, Gabinet Stomatologiczny, Agnieszka Krak-Kołodziejczyk, ul. Leśna 13, 13-200 Działdowo – zakup nowego autoklawu i mebli do gabinetu.
19. Art Medical, Karina Stelmaszyk-Wdowiak, ul. Nidzicka 38, 13-200 Działdowo: wymiana umywalki w toalecie dla pacjentów, zakup nowych mebli do poczekalni i urządzenia do jonizacji powietrza w gabinecie stomatologicznym.
20. FIT LIFE MED Sp. z o.o., ul. Leśna 14, 13-200 Działdowo: zakup nowego aparatu USG i wydzielenie gabinetu psychologa.
21. NZOZ DANMEDYK-Medycyna Szkolna, Barbara Bartkowska, ul. Piwna 7, 13-200 Działdowo: wyposażenie kilku gabinetów medycyny szkolnej w nowe wagi i tablice świetlne do badania wzroku.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Działdowie w 2023 r. wykonał następujące remonty i modernizacje w zakresie dostosowania szpitala do wymagań, określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 402).

1. Dział diagnostyki obrazowej:

- a) wykonano modernizację diagnostycznej Pracowni Tomografu Komputerowego wraz z pomieszczeniem operatora, przeprowadzono remont ogólnobudowlany z wymianą wykładziny podłogowej oraz remont instalacji elektrycznej i systemu wentylacji nawiewno-wyciągowej, zapewniono klimatyzację w celu uzyskania parametrów jakości powietrza dostosowanych do funkcji tych pomieszczeń,
- b) zakupiono i wyposażono pracownię w nowy aparat, 64-rzędowy (128 warstw) TK, stację sterowniczo-przeglądową technika oraz lekarską stację diagnostyczną,
- c) wykonano modernizację gabinetu lekarzy radiologów oraz remont malarski korytarza w Pracowni TK,
- d) wyposażono szpital w cyfrowy, mobilny aparat RTG (obecnie są dwa w zasobach szpitala) umożliwiające wykonywanie badań przy łóżku pacjenta w oddziałach szpitalnych.

2. Oddział psychiatryczny:

- a) wykonano remont pomieszczenia - zaplecze socjalne pacjentów wraz z wymianą okna,
- b) wykonano remont malarski w Poradni Zdrowia Psychicznego wraz z pomieszczeniem poczekalni dla pacjentów.

3. Oddział urazowo-ortopedyczny:

- a) wykonano remont gabinetu lekarskiego koordynatora oddziału, zakupiono wyposażenie tj. meble oraz przeglądową stację diagnostyki obrazowej,
- b) wyposażono punkt pielęgniarski wraz z pomieszczeniem przygotowania pielęgniarskiego w meble i sprzęt informatyczny,
- c) wyposażono w meble pokój socjalny dla personelu oddziału.

4. Oddział położniczo-ginekologiczny:

- a) wykonano remont malarski i wyposażono w meble wypoczynkowe pokój socjalny dla personelu,
- b) wykonano remont malarski łazienki dla personelu,
- c) zakupiono i zainstalowano w dwóch boksach porodowych dwu-kopułowe lampy zabiegowo-operacyjne, przeprowadzono remont malarski trzech boksów porodowych, punktu noworodka i pomieszczeń towarzyszących.

5. Oddział neurologiczny:

- wyposażono oddziałowy brudownik w myjkę dezynfektor, wykonano drobne prace remontowo-malarskie w oddziale.

6. Oddział rehabilitacyjny:

- a) zakupiono i uruchomiono dwa urządzenia robotyczne służące do rehabilitacji kończyn dolnych: bieżnię umożliwiającą przywrócenie sprawności samodzielnego chodzenia oraz urządzenie umożliwiające rehabilitację stawów kończyny dolnej pacjenta w pozycji leżącej,
- b) zakupiono fotel dla personelu przeznaczony do sali fizykoterapii.

7. Stacja Dializ:

- a) wykonano remont malarski czterech sal zabiegowych, w których wykonywane są hemodializy, tj. 8-stanowiskowej, 6-stanowiskowej, 3-stanowiskowej i „ostrej” oraz pomieszczeń przyległych,
- b) wyremontowano oddziałowy magazyn materiałów i płynów do dializ (zmieniono funkcję tego pomieszczenia na gabinet oddziałowej).

8. Oddział medycyny paliatywnej:

- a) wykonano remont malarski gabinetu lekarskiego,
- b) wykonano remont malarski gabinetu pielęgniarki oddziałowej.

9. Izba przyjęć ogólna:

- wykonano remont malarski poczekalni dla pacjentów.

10. Ciąg komunikacyjny przy rejestracji ogólnej:

- wykonano remont malarski ścian i sufitów, uzupełniono ubytki płytek w posadzce.

11. Centralna Sterylizatornia:

- wykonano remont malarski gabinetu kierownika.

12. Poradnia kardiologiczna:

- wykonano remont malarski poradni.

13. Blok żywienia:

- wykonano remont malarski pomieszczenia obróbki warzyw, korytarza przy magazynie pieczywa, ciągu komunikacyjnego w bloku i przy wejściu do administracji bloku żywienia.

13. Prosektorium:

- wykonano remont malarski ciągu komunikacyjnego.

15. Hydrofornia:

- wykonano remont malarski pomieszczenia oraz zbiorników hydroforowych i zbiorników ze złożami służącymi do uzdatniania wody.

W 2023 roku doposażono SPZOZ w Działdowie w następujący sprzęt i aparaturę medyczną:

1. Elektryczne łóżka szpitalne z materacami - 70 szt., w tym 7 łóżek standardu intensywnej terapii z materacami przeciwodleżynowymi,
2. Stoły operacyjne z wyposażeniem - 2 szt.,
3. Kardiomonitory i monitory funkcji życiowych - 21 szt.,
4. Strzykawkowe pompy infuzyjne - 42 szt.,
5. Respiratory stacjonarne - 4 szt.,
6. Respiratory turbinowe - 6 szt.,
7. Łóżka szpitalne zwykłe z materacami - 15 szt.,
8. Aparaty USG - 2 szt., w tym jeden z funkcją echo serca,
9. Aparaty do tlenowej wentylacji - 3 szt.,
10. Pompy objętościowe do przetoczeń - 5 szt.,
11. Analizator parametrów krytycznych,

12. Automatyczny analizator do posiewu krwi i aparat do automatycznej identyfikacji dla pracowni bakteriologicznej,
13. Analizator Vitros 350,
14. Defibrylator z kardiowersją,
15. Aktywny system ogrzewania pacjenta,
16. Aparat do operacji w niedokrwieniu,
17. Wózki do transportu chorych w pozycji leżącej - 5 szt.,
18. Wózki do przewożenia chorych - 3 szt.,
19. Monitor do bronchoskopów jednorazowych,
20. Detektor tętna płodu,
21. Elektrokardiografy (EKG) - 2 szt.,
22. Videolaryngoskopy - 4 szt.,
- 23, Bilirubinometr i lampy do fototerapii - 4szt.
24. Urządzenia do dezynfekcji pomieszczeń - 3szt.
25. Aparat elektrochirurgiczny (diatermia),
26. Ambulans typu C z wyposażeniem - 2 szt.

Jednocześnie Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Działdowie od 26.09.2020 r. do chwili obecnej udziela świadczeń zdrowotnych pacjentom z zakażeniem SARS-CoV-2. W 2023 roku świadczenia zdrowotne pacjentom z zakażeniem SARS-CoV-2 udzielane były w następujących oddziałach: chirurgii ogólnej, dziecięcym, neurologii, stacji dializ, wieloprofilowym oddziale chorób wewnętrznych, rehabilitacji, psychiatrycznym, oddziale intensywnej opieki medycznej i położniczo-ginekologicznym.

Podczas hospitalizacji pacjenci byli izolowani, opieka nad nimi była sprawowana zgodnie z procedurami obowiązującymi w przypadku choroby zakaźnej. Personel do kontaktu z zakażonymi pacjentami stosował środki ochrony indywidualnej. W trakcie pobytu pacjentów zakażonych w oddziałach obowiązywał wzmożony reżim sanitarny, jak również zakaz odwiedzin. Informacja o hospitalizacji zakażonych pacjentów była na bieżąco przekazywana Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie.

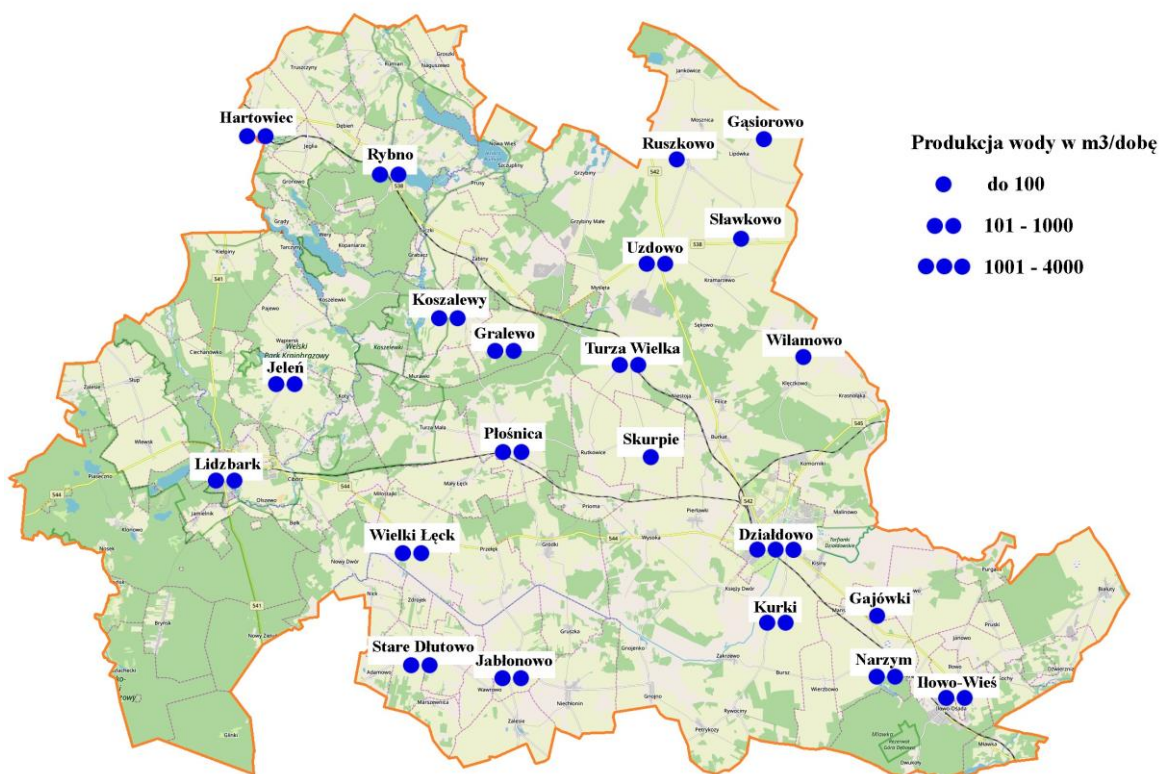
Przeprowadzone w 2023 r. remonty i modernizacje przyczyniły się do poprawy stanu sanitarnego obiektów oraz bezpieczeństwa zdrowotnego pacjentów, dzięki czemu również spełniają podstawowe wymogi rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 402).

HIGIENA KOMUNALNA

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę mieszkańców powiatu działdowskiego

W 2023 r. na terenie powiatu działdowskiego do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę służyły 23 wodociągi, w tym 2 wodociągi miejskie.

Rozmieszczenie stacji wodociągowych w powiecie działdowskim w 2023 roku

Źródło mapy – OpenStreetMap, Open Database License

Wszystkie ujęcia oparte są na wodach podziemnych, czerpią wodę z czwartorzędowego piętra wodonośnego *Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP 214 Działdowo*.

Stabilny skład bakteryjny i chemiczny wód podziemnych eliminuje konieczność stosowania w technologii uzdatniania związków chemicznych, w tym środków dezynfekcyjnych. Chlorowanie stosuje się tylko w sytuacjach awaryjnych w razie wtórnego zanieczyszczenia bakteryjnego i profilaktycznie po wykonaniu robót hydraulicznych.

Woda z głębokich warstw wodonośnych zawiera naturalnie podwyższone ilości żelaza i manganu, ale daje się łatwo uzdatniać, tak aby spełniała surowe wymogi stawiane dla wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi. Uzdatnianie polega na wykorzystaniu naturalnych procesów napowietrzania, a następnie usunięciu osadów żelaza i manganu w procesie filtracji przez złoża piaskowo-żwirowe.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2249) program monitoringu jakości wody obejmuje wyniki badań jakości wody uzyskane m.in. w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody przeprowadzanej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, wewnętrznej kontroli jakości wody przeprowadzanej przez podmioty wykorzystujące wodę z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej oraz w ramach prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzoru nad jakością wody.

W powiecie działdowskim wewnętrzna kontrola jakości wody (w ramach monitoringu kontrolnego i przeglądownego) prowadzona jest wg harmonogramu, zgodnie z częstotliwością określoną w powołanym rozporządzeniu, w uzgodnieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Działdowie, tak aby liczba próbek w miarę możliwości, rozkładała się równomiernie w czasie i miejscu.

Należy zauważyć, że zbiorowe zaopatrzenie w wodę jest zadaniem własnym gmin, obowiązek zabezpieczenia mieszkańców w wodę do celów spożywczych w niezbędnych ilościach wynika zarówno z ustawy o samorządzie gminnym, jak i z ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Działania naprawcze, rozbudowa i modernizacja

W wyniku współpracy Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie oraz władz gminnych i powiatowych, w powiecie działdowskim systematycznie realizowane są inwestycje w celu zapewnienia mieszkańcom wody odpowiedniej jakości, polegające m. in. na zastosowaniu odpowiednio dobranych technologii uzdatniania wody. W 2023 r. przeprowadzono następujące inwestycje:

- modernizacja stacji uzdatniania wody w Jeleniu, gm. Lidzbark (wymiana złóż filtracyjnych i dysz napowietrzających);
- wymiana złóż filtracyjnych oraz instalacja bakteriobójczej lampy UV do fizycznej dezynfekcji wody w stacji uzdatniania wody w Dłutowie, gm. Lidzbark;
- instalacja bakteriobójczej lampy UV do fizycznej dezynfekcji wody w stacji uzdatniania wody w Lidzbarku;
- modernizacja hydroforni wraz ze zbiornikiem retencyjnym wody w Hartowcu, gm. Rybno.

Jednocześnie systematycznie rozwija się infrastruktura zaopatrzenia w wodę, w 2023 r. oddano do eksploatacji 27,518 km sieci wodociągowej, m.in. zwodociągowano miejscowości Grądy, Wery i Kopaniarze (gmina Rybno).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie, po zapoznaniu się z dokumentacją projektową, wydał następujące pozytywne opinie sanitarne dotyczące:

1. rozbudowy sieci wodociągowej w obrębie Księży Dwór, gm. Działdowo;
2. rozbudowy sieci wodociągowej w obrębie Filice, gm. Działdowo;
3. rozbudowy sieci wodociągowej w obrębie Kurki gm. Działdowo;
4. rozbudowy sieci wodociągowej w miejscowości Łłowo-Osada, projekt budowlany;

5. rozbudowy sieci wodociągowej w miejscowości Księży Dwór, projekt budowlany, gm. Działdowo;
6. rozbudowy sieci wodociągowej w obrębie Księży Dwór, projekt budowlany, gm. Działdowo;
7. rozbudowy sieci wodociągowej w obrębie ewidencyjnym Filice, projekt budowlany, gm. Działdowo;
8. rozbudowy i przebudowy stacji uzdatniania wody w miejscowości Kurki w obrębie Kurki, gm. Działdowo.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów wszystkie urządzenia do zaopatrzenia ludności w wodę znajdowały się pod stałym nadzorem sanitarnym.

W 2023 r. pobrano i zbadano 182 próbki wody w ramach kontroli urzędowej oraz 397 próbek w ramach kontroli wewnętrznej, w których oznaczono wszystkie wymagane parametry niezbędne do oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Jakość wody w wodociągach publicznych

W 2023 r. w wodzie wodociągowej dostarczanej w ramach zbiorowego zaopatrzenia stwierdzono przekroczenia wartości parametrycznych dla następujących parametrów:

- wodociąg publiczny Narzym (gmina Iłowo-Osada), oznaczono ponadnormatywną zawartość manganu; w wyniku doraźnie podjętych działań naprawczych przez jednostkę odpowiedzialną za eksploatację wodociągu została przywrócona właściwa jakość dostarczanej wody;
- wodociąg publiczny Gajówki (gmina Iłowo-Osada), oznaczono ponadnormatywną zawartość manganu; w wyniku doraźnie podjętych działań naprawczych przez jednostkę odpowiedzialną za eksploatację wodociągu została przywrócona właściwa jakość dostarczanej wody;
- wodociąg publiczny Jeleń (gm. Lidzbark) oznaczono ponadnormatywną zawartość manganu. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie wydał decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia. Uzyskano poprawę jakości wody.
- wodociąg publiczny Jeleń (gm. Lidzbark), oznaczono ponadnormatywną zawartość manganu oraz ponadnormatywne stężenie jonu amonu; Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie wydał decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia. Uzyskano poprawę jakości wody.
- wodociąg publiczny Działdowo, sieć: Rudolfowo (gm. Działdowo), zanieczyszczenie mikrobiologiczne, oznaczono bakterie grupy coli w ilości 3 jtk/100 ml (jtk – jednostki tworzące kolonie). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie wydał decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia po uprzednim przegotowaniu. Uzyskano poprawę jakości wody.

- wodociąg publiczny Dłutowo, zanieczyszczenie mikrobiologiczne, oznaczono bakterie grupy coli w ilościach: 6 jtk/100 ml i 7 jtk/100 ml. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie wydał decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia po uprzednim przegotowaniu.
W trakcie prowadzonych działań naprawczych, w próbkach wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej oznaczono bakterie grupy coli w ilościach od 23 do 127 jtk/100 ml. W związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie w dniu 10.06.2023 r. wydał decyzję stwierdzającą brak przydatności wody do spożycia. Decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności.
Woda z wodociągu publicznego Dłutowo mogła być używana wyłącznie do spłukiwania WC. Mieszkańcom zapewniono dostawę wody dobrej jakości ze źródła zastępczego - beczkowszy oraz wodę butelkowaną. PGK Sp. z o. o. w Lidzbarku prowadziło chlorowanie wody z wykorzystaniem podchlorynu sodu (stężenie chloru wolnego nie przekraczało dopuszczalnej zawartości wynoszącej 0,3 mg/l). Ponadto prowadzono kompleksowe płukanie sieci wodociągowej oraz wewnętrzną kontrolę jakości wody. W ramach kontroli wewnętrznej systematycznie pobierano próbki wody z punktów zgodności oraz z wyznaczonych przez Przedsiębiorstwo punktów dodatkowych.
W związku z uzyskaniem poprawy jakości wody dniu 23.06.2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie wydał decyzję stwierdzającą przydatność wody do spożycia przez ludzi z wodociągu publicznego Dłutowo.
- wodociąg publiczny Płońska, zanieczyszczenie mikrobiologiczne, w pobranych próbkach wody oznaczono bakterie enterokoki kałowe w ilościach: 5 jtk/100 ml oraz 4 jtk/100 ml. W związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie w dniu 25.10.2023 r. wydał decyzję stwierdzającą brak przydatności wody do spożycia. Decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności.
Woda z wodociągu mogła być używana wyłącznie do spłukiwania WC. Mieszkańcom zapewniono dostawę wody dobrej jakości z zastępczego źródła - zbiorniki. Wójt Gminy Płońska podjął działania naprawcze mające na celu poprawę jakości wody tj. płukanie sieci wodociągowej, chlorowanie wody (stężenie chloru wolnego nie przekraczało dopuszczalnego stężenia tj. 0,3 mg/l) oraz prowadzono wewnętrzną kontrolę jakości wody. W ramach kontroli wewnętrznej pobierano próbki wody z punktów zgodności. W związku z uzyskaniem poprawy jakości wody w dniu 30.10.2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie wydał decyzję stwierdzającą przydatność wody do spożycia przez ludzi z wodociągu publicznego Płońska.
- wodociąg publiczny Lidzbark, oznaczono ponadnormatywną zawartość manganu, w wyniku doraźnie podjętych działań naprawczych przez jednostkę odpowiedzialną za eksploatację wodociągu została przywrócona właściwa jakość dostarczanej wody;
- wodociąg publiczny Lidzbark, zanieczyszczenie mikrobiologiczne, oznaczono wysoki wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. $22\pm 2^{\circ}\text{C}$, W dniu 22.06.2023 r. Państwowy

Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie wydał decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia po uprzednim przegotowaniu.

W trakcie prowadzonych działań naprawczych, w próbkach wody pobranych w ramach kontroli urzędowej oznaczono bakterie grupy coli w ilości > 96 jtk/100 ml. W dniu 13.07.2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie wydał decyzję o braku przydatności wody do spożycia. Decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Brak przydatności wody do spożycia w wodociągu publicznym Lidzbark obowiązywał w okresie od 13.07.2023 r. do 22.07.2023 r.

Woda z wodociągu mogła być używana wyłącznie do spłukiwania WC. Mieszkańcom zapewniono dostawę wody dobrej jakości z zastępczego źródła - beczkowsy i wodę butelkowaną. W celu poprawy jakości wody pod względem mikrobiologicznym PGK Sp. z o. o. w Lidzbarku wprowadziło chlorowanie wody z użyciem podchlorynu sodu (stężenie chloru wolnego nie przekraczało dopuszczalnej zawartości wynoszącej 0,3 mg/l). Ponadto prowadzono kompleksowe płukanie sieci wodociągowej oraz wewnętrzną kontrolę jakości wody pobierając próbki z punktów monitoringowych oraz z punktów dodatkowych wyznaczonych we wszystkich miejscowościach (19) przyłączonych do wodociągu. W związku z uzyskanymi wynikami (oznaczona ilość bakterii grupy coli w próbkach wody wynosiła od 1 do 3 jtk/100 ml) w dniu 22.07.2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie uchylił w całości decyzję o braku przydatności wody do spożycia i tego samego dnia została wydana decyzja stwierdzająca warunkową przydatność wody do spożycia po uprzednim przegotowaniu. Wydano również komunikat dla mieszkańców oraz ocenę jakości wody.

PGK Sp. z o. o. w Lidzbarku kontynuowało chlorowanie wody i kompleksowe płukanie sieci wodociągowej oraz wewnętrzną kontrolę jakości wody. Stężenie chloru wolnego było monitorowane i nie przekraczało dopuszczalnych wartości. W ramach działań naprawczych PGK Sp. z o. o. w Lidzbarku zaplanowało zamontowanie urządzenia do fizycznej dezynfekcji wody - lampy UV, w związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie przychylił się do wniosku Przedsiębiorstwa i przedłużył termin wykonania decyzji dotyczącej warunkowej przydatności wody do spożycia przez ludzi z wodociągu publicznego Lidzbark do 60 dni. Po zainstalowaniu urządzenia i zakończeniu dezynfekcji wody zostały wykonane badania w celu oceny jakości wody. Uwzględniając wyniki przeprowadzonych badań w dniu 18.09.2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie wydał decyzję stwierdzającą przydatność wody do spożycia przez ludzi z wodociągu publicznego Lidzbark. Wydano również komunikat dla mieszkańców.

W związku ze zdarzeniem w dniu 26.07.2023 r. została wykonana ekspertyza studni Nr 4a w Lidzbarku przez firmę GWE POL-BUD Sp. z o.o. z Łodzi. Z raportu z inspekcji telewizyjnej wynika, że „otwór w zastanym stanie technicznym umożliwia jedynie warunkową, dalszą eksploatację wód podziemnych. (...) Przypuszcza się, że migracja wód obciążonych bakteriologicznie może odbywać się ... w wyniku zużycia eksploatacyjnego ... lub wad konstrukcyjnych otworu.”

Zgodnie z informacją przekazaną przez PGK Sp. z o.o. został zlecony przetarg na wykonanie dokumentacji oraz modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w gminie

Lidzbark I etap w zakresie: Modernizacja pompowni wody II stopnia w Stacji Uzdatniania Wody Lidzbark. Zakres prac obejmuje m.in. wykonanie dokumentacji dotyczącej modernizacji, zakup dwóch nowych pomp z zabudowanym falownikiem, wymianę orurowania pompowni wody wraz z armaturą i osprzętem, wymianę orurowania, armatury i urządzenia pomiarowego wyjścia na sieć oraz wykonanie szafy automatyki dla pompowni II stopnia.

W pozostałych wodociągach publicznych woda była dobrej jakości przez cały rok.

Jakość wody pochodzącej z indywidualnych ujęć wody

Przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) stosuje się również do wody pochodzącej z indywidualnych ujęć gdy woda jest dostarczana w ramach działalności gospodarczej lub do budynków użyteczności publicznej lub do budynków zamieszkania zbiorowego lub do podmiotów działających na rynku spożywczym, wykorzystujących wodę.

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajdują się dwa obiekty:

- studnia indywidualna przy polu namiotowym w Piasecznie (czynna w sezonie letnim) oraz
- wodociąg lokalny przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Działdowie.

W obydwóch urządzeniach woda spełniała wymagania jakościowe.

Nadzór sanitarny nad jakością ciepłej wody użytkowej

W ramach nadzoru nad jakością ciepłej wody użytkowej w 2023 r. wykonano badania w kierunku obecności bakterii *Legionella sp.* w instalacji wewnętrznej wody ciepłej w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Mario” w Lidzbarku, w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Działdowie, w Domu Pomocy Społecznej w Uzdownie oraz wody z natrysku przy basenie zewnętrznym przy ośrodku wczasowym „Halo Mazury” w Lidzbarku, nie stwierdzając przekroczenia dopuszczalnej ilości bakterii w wodzie.

Stopień zwodociągowania i skanalizowania gmin w powiecie działdowskim

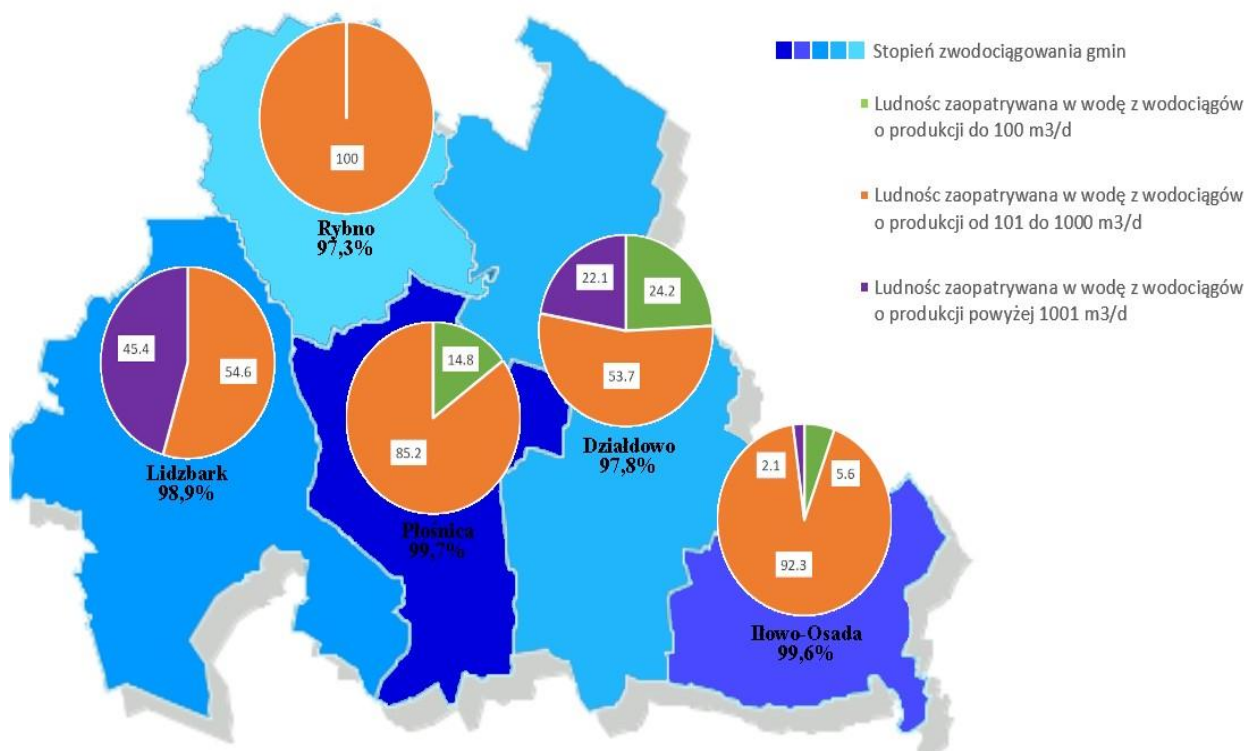
W Działdowie i w Lidzbarku wszyscy mieszkańcy posiadają dostęp do wody wodociągowej. Natomiast z danych przekazanych przez poszczególne gminy wiejskie wynika, że na obszarach wiejskich z wody wodociągowej korzysta ok. 98,52 % ludności. Stopień zwodociągowania gmin w powiecie działdowskim jest bardzo wysoki (został obliczony jako odsetek mieszkańców w gminie korzystających z wody wodociągowej); w gminie Płońnica wynosi 99,74 %, w gminie Łłowo-Osada ok. 99,56 %; w gminie Lidzbark ok. 98,86 %, (obszar wiejski), w gminie Działdowo ok. 97,78 % i w gminie Rybno ok. 97,27 %.

Na terenie powiatu działdowskiego jest jeszcze 9 miejscowości (wieś, osada, przysiółek), gdzie jedynym źródłem wody są płytkie studnie przydomowe. Tereny te zamieszkuje ok. 60 osób, w 2023 r. zakończono prace rozbudowy sieci wodociągowej do wsi Grądy, Wery i Kopaniarze (gm. Rybno); poza tym na terenach zwodociągowanych, m. in. ze względu na

duże rozproszenie gospodarstw, nie wszyscy przyłączeni są do sieci wodociągowej, ok. 180 mieszkańców korzysta jeszcze z ujęć własnych (liczba mieszkańców w miejscowościach wg danych gmin).

W 2023 r. w powiecie działdowskim 115 miejscowości/127 (wg danych gmin – wieś, osada, kolonia, przysiółek) było zaopatrywanych w wodę z wodociągów publicznych, zakończono prace rozbudowy sieci wodociągowej do wsi Grądy, Wery i Kopaniarze (gm. Rybno), zapewniając mieszkańcom możliwość przyłączenia się do sieci wodociągowej.

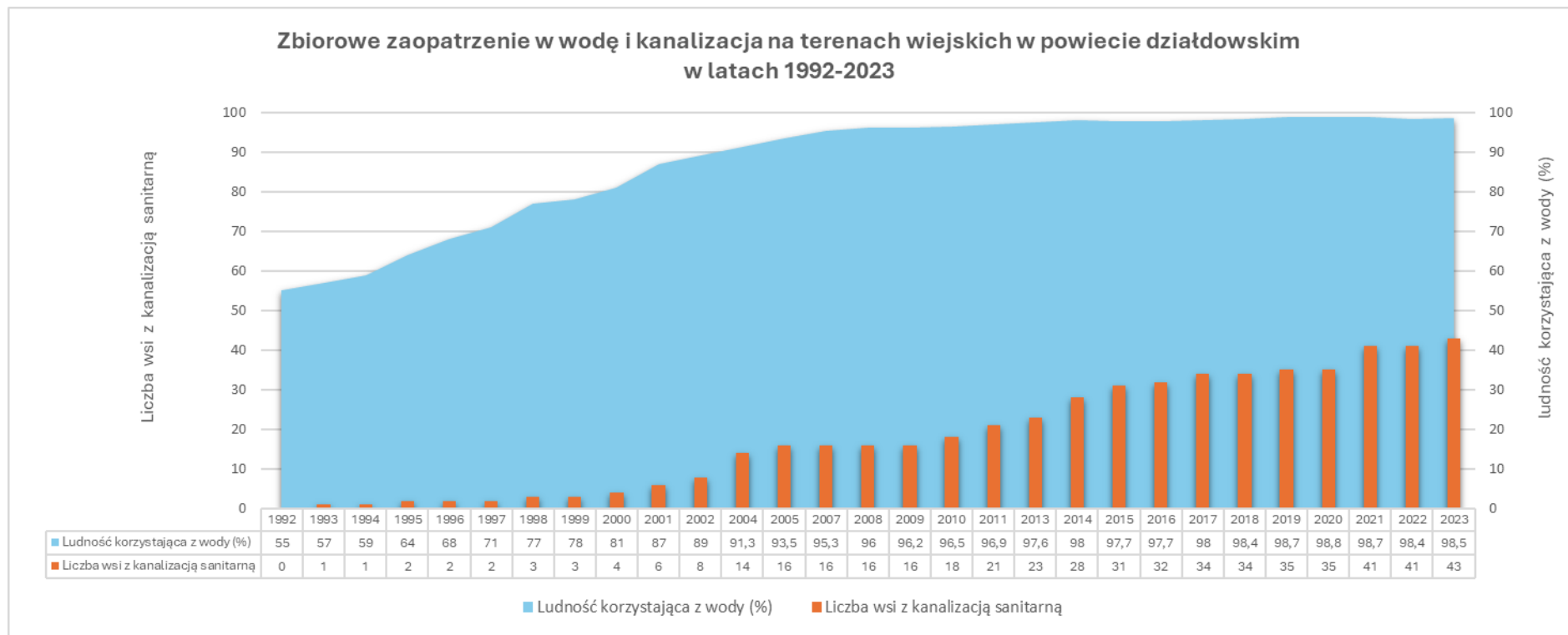
Struktura zaopatrzenia w wodę mieszkańców wsi w powiecie działdowskim w 2023 r.

Z roku na rok poprawia się sytuacja w dostępie do infrastruktury kanalizacyjnej. W 2023 r. zakończono rozbudowę kanalizacji sanitarnej do miejscowości Dębien i Hartowiec (gm. Rybno). W 2023 r. 43 wsie były przyłączone do sieci kanalizacji sanitarnej, wykres nr 11:

- Gmina Iłowo-Osada: Iłowo-Osada, Iłowo-Wieś, Białuty, Pruski, Narzym, Kraszewo, Wierzbowo, Janowo, Brodowo, Gajówki;
- Gmina Rybno: Rybno, Tuczki, Żabiny, Szczupliny, Koszelewy, Dębien, Hartowiec;
- Gmina Działdowo: Księży Dwór, Uzdowo, Grzybiny, Kramarzewo, Ruszkowo, Myślęta, Sławkowo, Pożary, Rudolfowo, Kurki, Kisiny, Turza Wielka, Burkat, Filice;
- Gmina Płońnica: Płońnica, Rutkowice, Mały Łęck, Turza Mała, Skurpie, Gródki, Wielki Łęck, Prioma;
- Gmina Lidzbark: Wleusk, Cibórz, Chełsty, Jamielnik.

Wykres nr 11

W powiecie działdowskim w miejscowościach wiejskich posiadających sieć kanalizacji sanitarnej zamieszkuje odpowiednio: ok. 93,64% ludności gminy Łowo-Osada; ok. 75,7 % ludności gminy Rybno; ok. 64,44% ludności gminy Działdowo; ok. 62,84% ludności gminy Płońska; oraz ok. 25,1% ludności gminy Lidzbark (obszar wiejski).

W powiecie działdowskim funkcjonuje 8 komunalnych oczyszczalni ścieków: Działdowo, Lidzbark, Uzdowo, Pożary, Kramarzewo, Płońska, Rybno, Łowo-Osada.

Należy podkreślić, że zastosowanie infrastruktury kanalizacyjnej nie zawsze jest możliwe, zarówno ze względów technicznych i ekonomicznych jak też może być związane z dużym rozproszeniem miejscowości i gospodarstw (gm. Lidzbark). Alternatywnym rozwiązaniem jest budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków, które licznie funkcjonują na terenach wiejskich powiatu działdowskiego.

W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie, po zapoznaniu się z dokumentacją projektową, wydał pozytywną opinię sanitarną dotyczącą budowy sieci kanalizacji sanitarnej w m. Jankowice-Mosznica-Ruszkowo, gm. Działdowo, projekt budowlany.

Obiekty rekreacji wodnej

W sezonie letnim 2023 r. w powiecie działdowskim czynne było 1 kąpielisko i 2 miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli.

Kąpielisko

Przez kąpielisko rozumie się wyznaczony przez radę gminy wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych, wykorzystywany przez dużą liczbę osób kąpiących się.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie pozytywnie zaopiniował projekt uchwały Rady Miejskiej w Lidzbarku w sprawie określenia wykazu kąpielisk na 2023 r. na terenie Gminy Lidzbark.

Zgłoszone kąpielisko zorganizowane na Jeziorze Lidzbarskim w m. Lidzbark przy Plaży Miejskiej, posiada pełną infrastrukturę i od 2005 r. jest raportowane do Komisji Europejskiej. Sezon kąpielowy trwał od 24.06.2023 r. do 31.08.2023 r. Przez cały sezon letni woda w kąpielisku spełniała wymagania sanitarne.

Informacje o jakości wody w kąpielisku zamieszczane były w Serwisie Kąpieliskowym prowadzonym przez Główny Inspektorat Sanitarny – jest to „portal informacyjny o jakości wody w kąpieliskach, zawierający oznakowany na mapie Polski - wykaz wszystkich wyznaczonych uchwałami rad gmin kąpielisk.”

Przez cały sezon kąpielowy jakość wody w kąpielisku spełniała wymogi sanitarne.

Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli (MOWDK)

Przez miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli rozumie się wykorzystywany do kąpeli wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych niebędący kąpieliskiem, funkcjonujący przez okres nie dłuższy niż 30 dni w roku kalendarzowym.

W 2023 r. na terenie gminy Rybno funkcjonowały 2-a MOWDK: nad jeziorem Zarybinek (plaża) w m. Rybno oraz nad jeziorem Hartowieckim przy Ośrodku Wypoczynkowym Hartek (gm. Rybno).

W obydwu przypadkach projekty uchwał Rady Gminy Rybno zorganizowania MOWDK zostały pozytywnie zaopiniowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie. Jakość wody spełniała wymagania sanitarne.

Obiekty użyteczności publicznej

W 2023 r. na terenie powiatu działdowskiego funkcjonowało 237 obiektów użyteczności publicznej, były to m.in.: obiekty hotelarskie i turystyczne, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, ustępy publiczne, basen kąpielowy zewnętrzny, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, dworzec kolejowy, tereny rekreacyjne, biblioteki, świetlice, stadiony, targowiska, domy kultury, przystanki PKS, parkingi, stadiony, cmentarze, zakłady prowadzące usługi pogrzebowe.

W 2023 r. skontrolowano 195 obiektów, co stanowi 82,3 % ogólnej liczby zarejestrowanych obiektów użyteczności publicznej. W wyniku przeprowadzonych kontroli wystawiono 2 decyzje administracyjne w celu uzyskania poprawy stanu sanitarno-technicznego zakładów branży beauty.

Wśród obiektów użyteczności publicznej najliczniejszą grupę stanowiły zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej (95 obiektów). W przeważającej części zakłady te charakteryzują się dbałością o czystość pomieszczeń i urządzeń oraz odpowiednim wyposażeniem w narzędzia, środki czystości, preparaty do dezynfekcji oraz posiadają sprawną wentylację. Nie odnotowano nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami, w tym z odpadami medycznymi.

W 2023 r. kontynuowano realizację zadań polegających na upowszechnianiu informacji dotyczących zasad postępowania w celu zapewnienia odpowiedniej higieny usług, w tym procedur dotyczących dezynfekcji i sterylizacji sprzętu naruszającego ciągłość powłok ciała oraz dotyczących postępowania z odpadami.

Prowadząc nadzór nad obiektami małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (placów zabaw, parków linowych, siłowni plenerowych i skateparków) dokonano wizualnej oceny stanu higieniczno-sanitarnego obiektów oraz stanu technicznego urządzeń (oceniono 47 urządzeń). W wyniku przeprowadzonych czynności odnotowano, że urządzenia posiadały odpowiednie atesty/certyfikaty stosowania oraz że zostały przeprowadzone okresowe przeglądy tych urządzeń, co zostało udokumentowane w protokołach z okresowych kontroli stanu technicznego obiektów. Na terenie obiektów zostały umieszczone tablice informacyjne z regulaminem użytkowania urządzeń oraz ustawione tabliczki z zakazem wprowadzania psów, zakazem palenia wyrobów tytoniowych i e-papierosów.

Podczas kontroli zwracano również uwagę na wykonanie zabezpieczeń piaskownic przed dostępem zwierząt oraz na czystość piasku. We wszystkich skontrolowanych piaskownicach został wymieniony piasek, wszystkie posiadają przykrycie.

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajduje się 1 basen kąpielowy. Jest to basen zewnętrzny przy ośrodku wczasowym „Halo Mazury” w Lidzbarku, czynny w sezonie letnim. W próbkach wody zbadanych w 2023 r. nie stwierdzono przekroczenia norm sanitarnych.

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajduje się 20 cmentarzy, 1 dom przedpogrzebowy i 10 kostnic, 1 zakład pogrzebowy, 3 podmioty posiadające środki transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich, 4 środki transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie sprawował nadzór nad ekshumacjami zwłok i szczątków ludzkich, które zostały przeprowadzone na wniosek rodzin osób zmarłych. W 2023 r. wydano 15 decyzji w sprawie zezwolenia na przeprowadzenie ekshumacji i 11 postanowień dotyczących sprowadzenia zwłok z zagranicy. Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie sprawowali nadzór sanitarny nad wykonaniem wszystkich ekshumacji, zostały one przeprowadzone z zachowaniem wymogów sanitarnych.

Podsumowanie działań kontrolnych

W związku z realizacją zadań w zakresie higieny komunalnej, w 2023 r. przeprowadzono 321 kontroli, w ramach kontroli urzędowej pobrano do badań 182 próbki wody przeznaczonej do spożycia, 6 próbek wody ciepłej użytkowej do badań w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella* i 1 próbka wody z kąpieliska. Wystawiono 42 decyzje administracyjne, w tym 13 decyzji płatniczych oraz 16 postanowień (w tym 3 dotyczące warunków organizacji imprez masowych). Decyzje płatnicze były wystawiane w przypadku naruszenia przepisów sanitarnych. Ponadto wydano 10 ocen higienicznych dotyczących zastosowania materiałów lub wyrobów do kontaktu z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

HIGIENA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU (HŻŻIPU)

Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

Zakres nadzoru sanitarnego

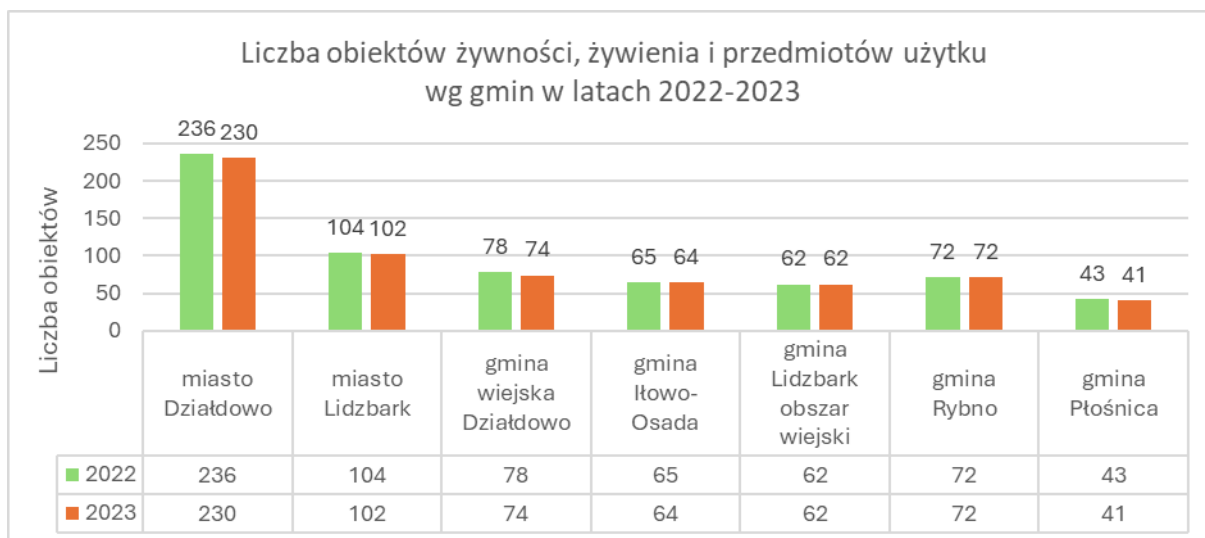
Sekcja HŻŻIPU realizowała zadania wynikające z wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2023 roku.

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego nad bezpieczeństwem żywności i żywienia należy w szczególności: kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności, warunków żywienia zbiorowego oraz nadzoru nad jakością zdrowotną żywności oraz warunków zdrowotnych produkcji i wprowadzania do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W 2023 r. w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajdowało się 645 obiektów żywnościowo-żywnościowych, w tym m.in.:

- 118 zakładów produkcji żywności, w tym: 7 piekarni, 2 ciastkarnie, 8 automatów do lodów;
- 1 wytwórnia wód gazowanych, 1 browar, 1 zakład przemysłu zbożowego;
- 74 podmioty prowadzące produkcję pierwotną i sprzedaż bezpośrednią produktów pochodzenia roślinnego;
- 335 obiektów obrotu żywnością, w tym: 188 sklepów spożywczych (w tym 24 supermarkety) i 27 kiosków spożywczych;
- 57 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym 28 zakładów małej gastronomii, 26 barów i restauracji;
- 105 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym m.in: 25 stołówek w przedszkolach i 30 stołówek szkolnych, 4 stołówki w żłobkach, 1 blok żywienia w szpitalu;
- 5 wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Wykres nr 12

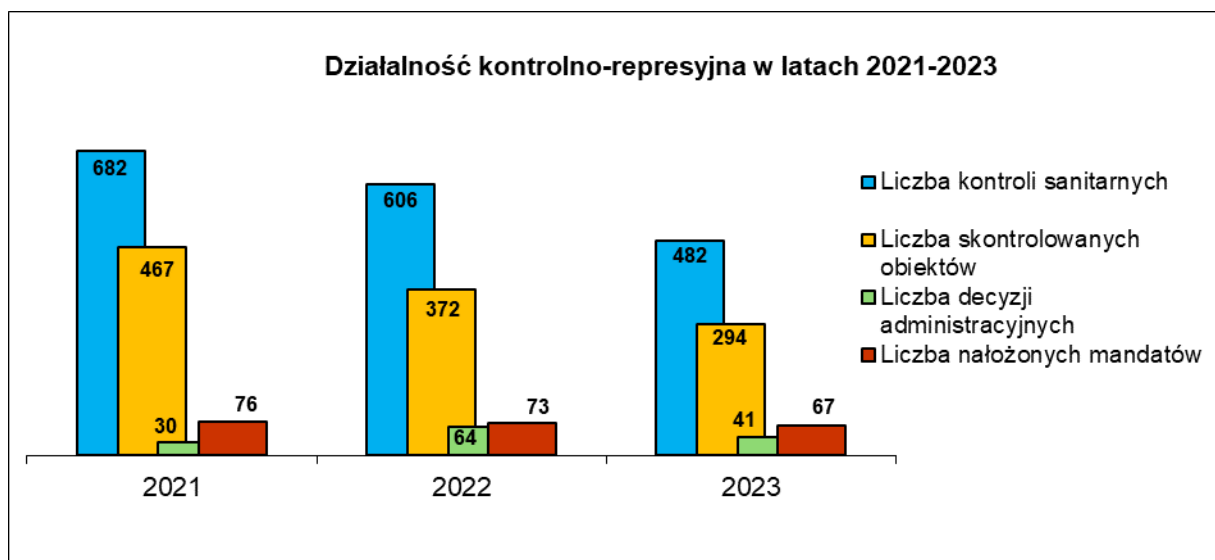
Roczny plan kontroli został opracowany w oparciu o analizę ryzyka w obszarze bezpieczeństwa żywności sporządzoną dla każdego obiektu w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony zdrowia konsumentów. Częstotliwość kontroli obiektów zależy od przyporządkowanej im kategorii ryzyka, przy czym wyróżnia się trzy poziomy ryzyka: wysokie, średnie i niskie.

W wyniku przeprowadzonej oceny 62 zakłady zostały zakwalifikowane do kategorii wysokiego ryzyka co stanowi 9,6% ogólnej liczby zarejestrowanych obiektów, stwierdzone w tych obiektach nieprawidłowości mogły mieć istotny wpływ na bezpieczeństwo żywności. Odpowiednio do kategorii ryzyka średniego zakwalifikowano 385 obiektów (59,7%) i do kategorii niskiego ryzyka zakwalifikowano 198 obiektów (30,7 %).

Poza ustalonym planem kontroli podejmowane były również kontrole interwencyjne oraz nieplanowane: m.in. w ramach systemu RASFF oraz przeprowadzane na wnioski przedsiębiorców, przed wydaniem decyzji w sprawie zatwierdzenia zakładów działających na rynku żywności lub materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością w powiecie działdowskim.

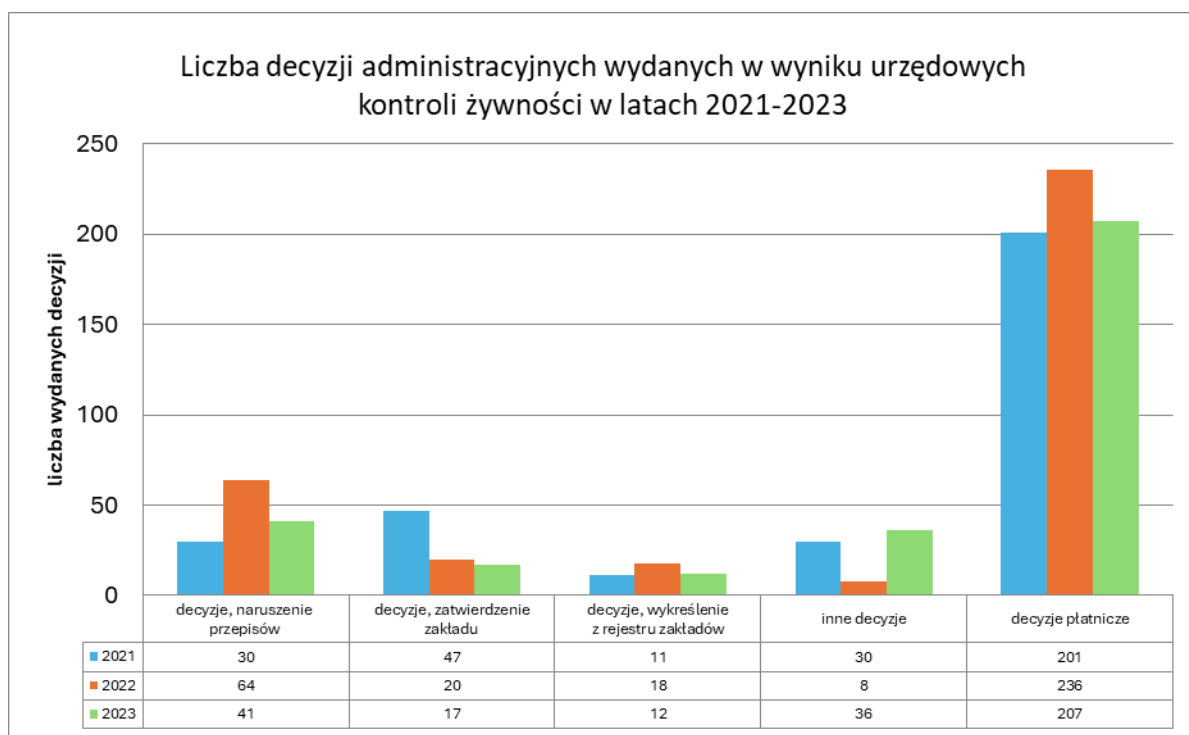
W 2023 roku skontrolowano 294 objekty co stanowi 45,6% ogólnej liczby zarejestrowanych zakładów. W nadzorowanych obiektach przeprowadzono 482 kontrole sanitarne, w tym 32 kontrole interwencyjne. W celu usunięcia nieprawidłowości wydano 41 decyzji administracyjnych, w tym 21 decyzji dotyczyło obiektów obrotu żywnością.

Wykres nr 13

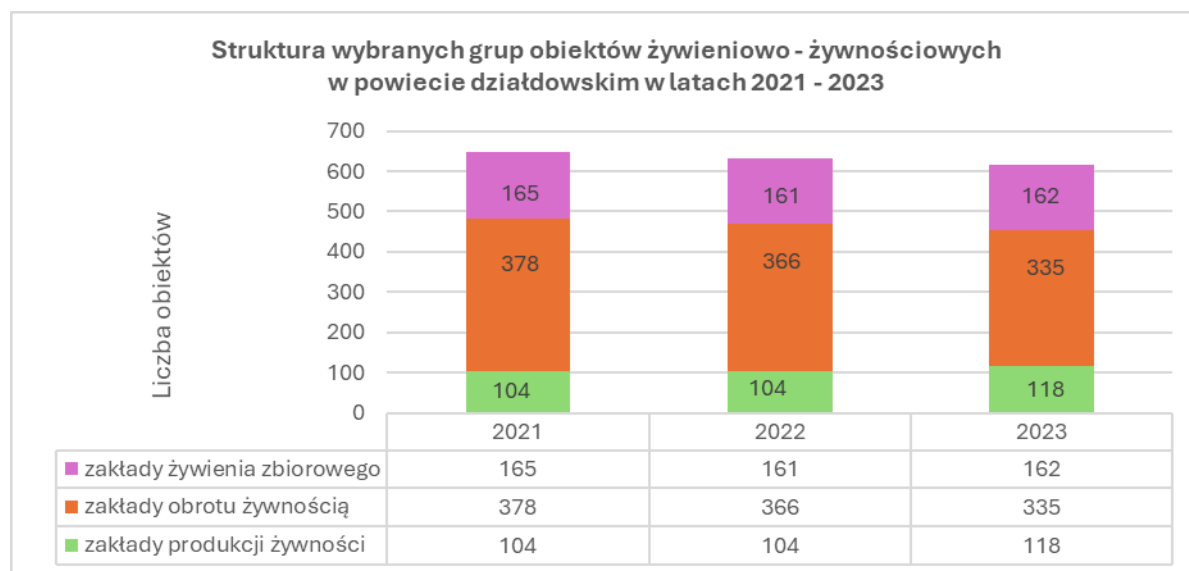
W wyniku stwierdzonych uchybień sanitarno-higienicznych na osoby odpowiedzialne nałożono 67 mandatów na kwotę 15.300 zł. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości naliczono opłaty za przeprowadzone czynności kontrolne, które odprowadzone zostały do budżetu państwa. W 2023 r. wydano 207 decyzji płatniczych na kwotę 16.932 zł.

Wykres nr 14

Najliczniejszą grupą obiektów nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej są sklepy spożywcze.

Wykres nr 15

Ocena stanu sanitarnego obiektów żywności i żywienia

Ocenę stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów przeprowadzono zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W powiecie działdowskim we wszystkich obiektach sektora spożywczego zostały wdrożone i są stosowane zasady dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP) oraz systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP), co przekłada się na wysokie wskaźniki stanu sanitarnego.

Małe przedsiębiorstwa często korzystają z zasady elastycznego podejścia we wdrażaniu procedur HACCP i wprowadzają system w zakresie proporcjonalnym do występującego u nich zagrożenia. Uproszczone procedury systemu HACCP dotyczą punktów małej gastronomii (bazujących na półproduktach i produktach gotowych) oraz zakładów handlu detalicznego, środków transportu i produkcji w warunkach domowych.

Należy zauważyć, że obowiązek wdrożenia systemu HACCP nie dotyczy produkcji pierwotnej oraz produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W przypadku tego rodzaju działalności należy opracować i stosować zasady dobrej praktyki higienicznej (GHP) oraz dobrej praktyki produkcyjnej (GMP).

W toku czynności kontrolnych przeprowadzonych w 2023 r. wielokrotnie stwierdzano uchybienia dotyczące utrzymania należytej czystości i porządku oraz przestrzegania zasad wewnętrznej kontroli jakości.

W tym zakresie do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości należy zaliczyć:

- wprowadzanie do sprzedaży środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia;
- brak bieżących zapisów z monitorowania temperatur w urządzeniach chłodniczych;
- przechowywanie produktów łatwo psujących się poza urządzeniami chłodniczymi;
- niehigieniczne warunki produkcji i sprzedaży żywności,
- brak ciepłej wody bieżącej przy punktach czerpalnych.

Jak wyjaśniają Przedsiębiorcy w zakładach żywnościowo-żywnościowych dość często są zatrudniane osoby nieposiadające odpowiednich kwalifikacji i wiedzy w zakresie wymogów sanitarno-higienicznych i występuje duża rotacja pracowników oraz wskazują, że jest to główną przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości.

Natomiast wśród najczęściej występujących uchybień natury technicznej należy wymienić:

- niewłaściwy stan techniczno-sanitarny pomieszczeń (głównie ścian i sufitów);
- zniszczone i zużyte powierzchnie robocze, urządzenia i sprzęt produkcyjny.

Pomimo stwierdzanych zaniedbań, żaden z obiektów żywności i żywienia nie został sklasyfikowany jako niezgodny z wymaganiami sanitarno-higienicznymi. W żadnym z obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości stanowiących bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa zdrowotnego żywności i zdrowia konsumentów (np. obecności gryzoni lub śladów ich odchodów).

W celu zapewnienia bezpieczeństwa żywności Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie aktywnie współpracuje z Przedsiębiorcami działającymi na rynku spożywczym w powiecie działdowskim. Przedsiębiorcy często korzystają z konsultacji merytorycznych w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie, z zakresu spełnienia wymogów sanitarnych, na etapie uzgadniania dokumentacji projektowej, dokumentacji dostosowania obiektów do wymagań obowiązujących przepisów sanitarnych oraz wdrażania

systemów jakości; uzyskują również informację dotyczącą spełnienia obowiązków wynikających z przepisów prawa żywnościowego.

Konieczność wdrożenia systemów jakości często wiąże się z rozbudową lub modernizacją obiektu, co przekłada się na poprawę warunków produkcji, magazynowania, ekspozycji i higieny sprzedaży artykułów spożywczych oraz mycia i dezynfekcji sprzętu porządkowego, a także na poprawę warunków pracy personelu i przyczynia się do poprawy stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów.

Należy również podkreślić, że obiekty małe mieszczące się w starych budynkach lub budynkach mieszkalnych ze względu na charakter zabudowy i lokalizację często nie mogą być rozbudowywane i modernizowane.

Jakość zdrowotna środków spożywczych i przedmiotów użytku w 2023 r.

„Plan pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu jest opracowywany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym corocznie we współpracy z Instytutami naukowo - badawczymi na szczeblu centralnym.”

„Zgodnie z kompetencjami Państwowej Inspekcji Sanitarnej obejmuje on urzędową kontrolę i monitoring żywności pochodzenia niezwierzęcego produkowanej i wprowadzanej do obrotu oraz produktów pochodzenia zwierzęcego znajdujących się w handlu detalicznym.”

Realizując plan pobierania próbek opracowany na 2023 rok, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie pobrała do badań 154 próbki żywności produkcji krajowej oraz pochodzącej z UE i z importu, w tym 53 próbki żywności pobrano u producentów z powiatu działdowskiego (warzywa, owoce, ziemniaki, ziarna zbóż, kasze, mąki, otręby, wyroby cukiernicze, lody, wędliny, naturalna woda mineralna). Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne, fizyko-chemiczne, organoleptyczne, znakowanie żywności oraz zanieczyszczenia biologiczne i fizyczne. W kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych zbadano 97 próbek, w kierunku zawartości metali ciężkich 10 próbek i w kierunku pozostałości pestycydów 16 próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań zakwestionowano 2 próbki świeżych malin ze względu na przekroczenie najwyższych dopuszczalnych poziomów pestycydów. W związku z uzyskanymi wynikami badań, w celu wyeliminowania zagrożenia podjęto działania w ramach urzędowej kontroli żywności i systemu RASFF oraz powiadomiono właściwe organy.

Ponadto pobrano 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (wyroby z poliamidu i poliwęglanu) do badania w kierunku migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych i bisfenolu A. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych limitów migracji.

Działania podejmowane w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach RASFF

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie uczestniczyła w działaniach systemowych mających na celu wyeliminowanie z obrotu produktów żywnościowych i przedmiotów użytku stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów.

W ramach unijnego Systemu RASFF w 2023 r. otrzymaliśmy 18 powiadomień o niebezpiecznych produktach żywnościowych i przedmiotach użytku, w tym 7 powiadomień alarmowych wymagających szybkiego wycofania produktów z obrotu.

Podobnie jak w latach ubiegłych do najczęściej zgłaszanych zagrożeń należały chemiczne zanieczyszczenia żywności.

W każdym przypadku podjęto działania w celu potwierdzenia, czy w obrocie znajdują się kwestionowane produkty, postępowanie prowadzono zgodnie z obowiązującą procedurą RASFF. Zakwestionowane produkty objęte powiadomieniami zostały zwrócone do dostawców. Działania w ramach systemu RASFF podejmowano niezwłocznie po otrzymaniu powiadomienia, w 2023 r. przeprowadzono 20 kontroli. Podmioty znajdujące się na listach dystrybucyjnych kwestionowanych produktów prawidłowo współpracowały w zakresie wycofywania zakwestionowanej żywności, przedkładając dokumenty zwrotu towarów.

W 2023 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie przekazała dwa „powiadomienia informacyjne w celu zwrócenia uwagi” do Wojewódzkiego Punktu Kontaktowego Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywnienia Zwierząt RASFF funkcjonującego przy Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie.

Zgodnie z treścią art. 1 pkt 5 lit. b Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 16/2011 z dnia 10 stycznia 2011 r. ustanawiającego, środki wykonawcze dla systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt (Dz. Urz. UE L 6/7 z 11.1.2011) „*powiadomienie informacyjne w celu zwrócenia uwagi*” oznacza powiadomienie informacyjne związane z produktem, który znajduje się w obrocie jedynie w powiadamiającym państwie będącym członkiem sieci; albo nie został wprowadzony do obrotu; albo nie znajduje się już w obrocie.

W obydwu sprawach zgłoszenia przekazane do Systemu RASFF dotyczyły przekroczeń pozostałości pestycydów w próbkach świeżych owoców miękkich pobranych do badań laboratoryjnych w kierunku pozostałości pestycydów zgodnie z planem urzędowej kontroli i monitoringu (czerwona porzeczek - produkcja pierwotna, próbka pobrana bezpośrednio po zbiorze i malina Glen Ample późna - próbka pobrana ze sklepu spożywczego).

W związku z uzyskanymi wynikami badań podjęto działania, w ramach urzędowej kontroli żywności oraz systemu RASFF oraz powiadomiono właściwe organy i instytucje.

Nadzór nad skupem grzybów świeżych i sprzedażą grzybów suszonych

W 2023 r. podobnie jak w latach poprzednich Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie sprawowała nadzór nad skupem grzybów leśnych, który w powiecie działdowskim odbywa się w jednym punkcie prowadzonym przez osobę posiadającą wymagane uprawnienia klasyfikatora grzybów świeżych.

Na targowiskach powiatu działdowskiego nie prowadzi się sprzedaży świeżych grzybów pochodzenia naturalnego, ponieważ nie ma możliwości dokonania ich oceny przez klasyfikatora lub grzyboznawcę.

W celu zapobiegania zatruciom grzybami, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Działdowie za pośrednictwem mediów społecznościowych przekazywała informacje o możliwości ukończenia kursów grzyboznawcy i klasyfikatora grzybów organizowanych przez Wojewódzkie Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2011 r. w sprawie grzybów dopuszczonych do obrotu lub produkcji przetworów grzybowych, środków spożywczych zawierających grzyby oraz uprawnień klasyfikatora grzybów i grzyboznawcy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2237).

Ponadto w 2023 r. przeprowadzono 12 kontroli w sklepach spożywczych, zakładach żywienia zbiorowego oraz w piekarniach wykorzystujących grzyby jako dodatek do produkcji żywności. Podczas przeprowadzanych kontroli sprawdzano, czy grzyby znajdujące się w obrocie i stosowane jako dodatek do przygotowywanej żywności posiadają wymagane atesty oraz czy są prawidłowo oznakowane.

W ramach urzędowej kontroli i monitoringu zbadano 1 próbkę grzybów mrożonych w kierunku poziomu skażenia promieniotwórczego i 1 próbkę grzybów suszonych w kierunku zawartości metali ciężkich. Wyniki badań nie wykazały nieprawidłowości.

W 2023 r. w powiecie działdowskim nie odnotowano wystąpienia groźnych dla zdrowia i życia zatruć grzybami.

Kontrole interwencyjne

W 2023 r. zarejestrowano 13 wniosków (w tym 8 anonimowych) złożonych przez konsumentów z prośbą o przeprowadzenie kontroli interwencyjnych:

- 2 wnioski dotyczyły niewłaściwej jakości środków spożywczych (w tym sprzedaż produktów po terminie przydatności do spożycia), w obydwu zgłoszonych przypadkach nieprawidłowości potwierdziły się;
- 11 wniosków dotyczyło niewłaściwych warunków produkcji, transportu i sprzedaży środków spożywczych, w 9 zgłoszonych przypadkach potwierdzono zgłoszone nieprawidłowości.

W związku z naruszeniem wymagań higieniczno-sanitarnych nałożono 9 mandatów karnych na kwotę 2 450 zł.

Przy składaniu wniosków konsumenci kierowali się przekonaniem, że Państwowa Inspekcja Sanitarna będzie miała wpływ na rzetelną i obiektywną ocenę zgłaszanych nieprawidłowości oraz że zostaną podjęte działania w celu ich usunięcia, zgodnie z oczekiwaniami wnioskodawców. We wszystkich przypadkach nastąpiła poprawa poprzez usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Ocena jakości żywienia w wybranych zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego

W rozumieniu przepisów prawa żywnościowego do zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego (wykonujących działalność w zakresie zorganizowanego żywienia określonych grup konsumentów) należą w m.in. stołówki w szpitalach, palcówkach opiekuńczo-wychowawczych, żłobkach, przedszkolach, szkołach, domach seniora, domach pomocy społecznej, ośrodkach wczasowych, świetlicach dla dzieci, domach weselnych oraz w zakładach pracy i w jednostkach penitencjarnych.

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajdują się 92 stałe stołówki działające jako zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym 46 stołówek działających jako zakłady z żywieniem cateringowym.

W 2023 r. nasze działania koncentrowały się przede wszystkim na ocenie, czy wdrożone zostały zmiany w sposobie żywienia dzieci i młodzieży w celu zapewnienia posiłków o wysokiej jakości i wartości odżywczej, zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1154).

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie znajdują się 62 obiekty systemu oświaty prowadzące żywienie lub dożywianie dzieci i młodzieży, w tym: 30 stołówek szkolnych, 25 stołówek w przedszkolach, 3 stołówki w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, 4 stołówki w żłobkach.

W 2023 r. skontrolowano 20 obiektów, w wyniku przeprowadzonych kontroli nałożono 2 mandaty na kwotę 400 zł - uchybienia zostały usunięte.

Ważnym elementem przeprowadzanych kontroli były działania informacyjne i edukacyjne skierowane do pracowników odpowiedzialnych za organizację żywienia zbiorowego w jednostkach systemu oświaty, w celu zwiększenia ich świadomości i wiedzy na temat jakości zdrowotnej posiłków.

W 2023 r. przeprowadzono analizę 20 jadłospisów stosując metodę oceny teoretycznej. Poddano ocenie sposób żywienia w przedszkolach i w stołówkach szkolnych oraz jadłospisy dożywiania w szkołach. W toku przeprowadzonych czynności ustalono, że podczas planowania jadłospisów kierowano się zaleceniami Instytutu Żywności i Żywienia. Ważnym elementem w żywieniu dzieci i młodzieży było podawanie surowych warzyw i owoców.

Szkoły, przedszkola i punkty przedszkolne oraz żłobki, które nie posiadają warunków do przygotowywania posiłków korzystają z usług cateringowych świadczonych przez zakłady gastronomiczne znajdujące się pod stałym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie. W 2023 r. z tej formy usług korzystały: 23 szkoły, 15 punktów przedszkolnych i przedszkoli, 2 żłobki, 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze.

W rejestrze Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajduje się 5 sklepików szkolnych.

Ponadto przeprowadzono 13 kontroli bloków żywienia w placówkach letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży, tym 3 działające z żywieniem cateringowym. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości zagrażających życiu i zdrowiu osób wypoczywających. W trakcie kontroli przekazywano informacje nt. zasad racjonalnego żywienia.

Nadzór nad suplementami diety

Suplementy diety zgodnie z ustawową definicją są środkami spożywczymi, ich sprzedaż może być prowadzona w obiektach obrotu żywnością, w aptekach oraz przez Internet.

W 2023 r. podczas kontroli kompleksowych przeprowadzonych w obiektach oferujących do sprzedaży suplementy diety oceniono warunki sprzedaży tych produktów oraz zgodnie z planem urzędowej kontroli i monitoringu pobrano 7 próbek do badania w kierunkach: znakowania oraz zawartości wybranych parametrów. W toku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości oraz nie zakwestionowano żadnego produktu.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie monitorował sprzedaż suplementów diety „na odległość” prowadzoną przez Przedsiębiorców powiatu działdowskiego, zwracając szczególną uwagę na właściwą prezentację i reklamę produktów. Dokonywano przeglądu stron internetowych, na których prezentowane były suplementy diety w celu sprawdzenia, czy prezentacja lub reklama poszczególnych produktów jest zgodna z wymogami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności) i Rozporządzenia Nr 1924/2006 sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności.

Współpraca

W 2023 r. kontynuowano współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w celu przeciwdziałania procederowi wprowadzania do obrotu mięsa dzików i wieprzowiny niewiadomego pochodzenia oraz produktów wytworzonych z tego mięsa, w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa afrykańskiego pomoru świń u dzików. W ramach tej współpracy przeprowadzono kontrole punktów sprzedaży mięsa i wyrobów mięsnych na targowiskach w Działdowie i w Lidzbarku. Ponadto prowadzono wzajemną wymianę informacji w zakresie kwestionowania żywności pochodzenia zwierzęcego i ewidencji zakładów wprowadzających na rynek pasze lub materiały paszowe.

Prowadzono działania informacyjne skierowane do osób prowadzących działalność w zakresie rolniczego handlu detalicznego produktami pochodzenia roślinnego, udzielano instruktażu w zakresie zapewnienia właściwych warunków higienicznych i sanitarnych przy zbiorze owoców miękkich.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego wspólnie z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa przeprowadzono 3 kontrole u producentów ziemniaków i zbóż. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

HIGIENA PRACY

Nadzór sanitarny nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy

Głównym celem sprawowanego nadzoru jest ochrona zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy oraz zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej szczebla powiatowego realizują zadania określone w wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny pracy w danym roku objętym sprawozdawczością.

Zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego w 2023 r. realizowano następujące zadania:

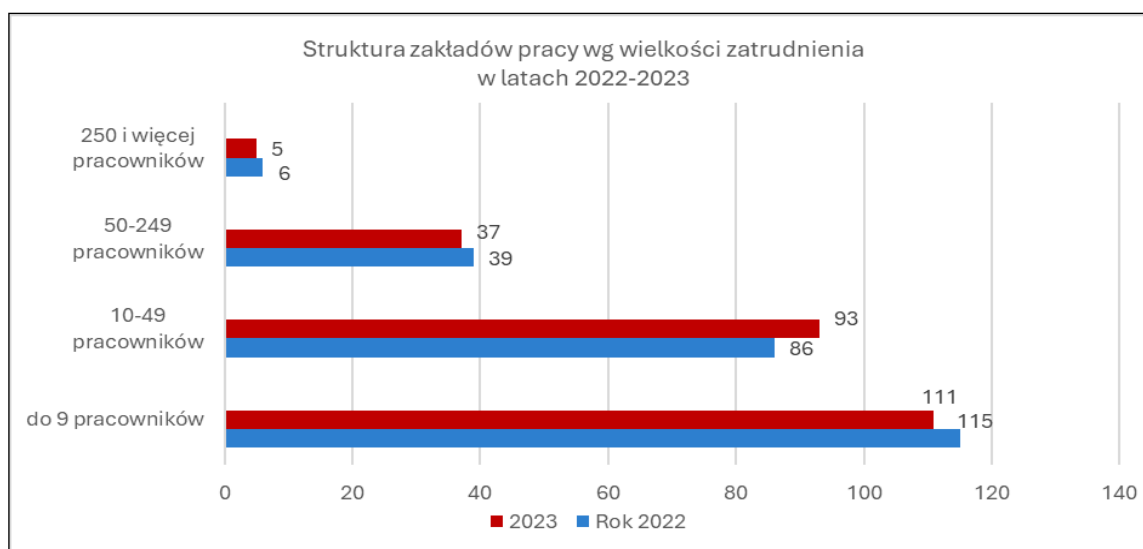
- nadzór nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3, detergentami, kosmetykami oraz produktami biobójczymi;
- nadzór nad przestrzeganiem przez pracodawców przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest;
- nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy;
- nadzór nad narażeniem na działanie szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy;
- nadzór nad warunkami pracy i ocena narażenia zawodowego pracowników wykonujących prace związane z narażeniem na hałas, drgania mechaniczne, chemiczne zanieczyszczenia powietrza oraz pyły;
- nadzór nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych, monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków zastępczych;
- prowadzenie spraw dotyczących chorób zawodowych.

W 2023 r. w ewidencji Sekcji Higieny Pracy znajdowało się 246 zakładów, w których zatrudnionych było 9.388 pracowników (stan na dzień 31.12.2023 r.). Dla porównania w 2022 r. w zarejestrowanych zakładach pracę wykonywało 9.842 pracowników. Największą liczbę przedsiębiorstw, podobnie jak w roku ubiegłym, stanowiły małe zakłady pracy, zatrudniające do 9 pracowników - 111 przedsiębiorstw, co stanowi 45,1 % ogólnej liczby zakładów pracy. Również podobnie jak w latach ubiegłych najwięcej osób pracowało w przedsiębiorstwach zatrudniających od 50 do 249 pracowników (43,2 % ogólnej liczby zatrudnionych).

Struktura zatrudnienia w powiecie działdowskim w 2023 r.

Kategoria zakładu pracy wg kryterium liczby osób zatrudnionych	Liczba zakładów pracy	Liczba pracowników
zakłady zatrudniające 250 i więcej pracowników	5	2.795
zakłady zatrudniające od 50 do 249 pracowników	37	4.054
zakłady zatrudniające 10-49 pracowników	93	1.997
zakłady zatrudniające do 9 pracowników	111	542
Razem:	246	9.388

Wykres nr 16

W 2023 r. skontrolowano ok. 45% przedsiębiorstw znajdujących się pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie. Przeprowadzono 115 kontroli sanitarnych w 110 zakładach pracy zatrudniających 6.583 pracowników.

Podczas kontroli zwracano szczególną uwagę na przestrzeganie przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy; wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy; przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich pracowników; występowania czynników o działaniu rakotwórczym w środowisku pracy; narażenia na działanie szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy; wprowadzania do obrotu i stosowania produktów biobójczych, niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin, w tym prekursorów narkotyków; wprowadzania do obrotu kosmetyków i detergentów. Ponadto w trakcie czynności kontrolnych przeprowadzano ocenę w zakresie przestrzegania zakazu palenia wyrobów tytoniowych i e-papierosów oraz zapewnienia pracownikom sprawnie funkcjonującego systemu pierwszej pomocy przedmedycznej.

Działalność kontrolna

Rok	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba wydanych decyzji (naruszenie przepisów)
2013	153	168	33
2014	152	167	47
2015	149	162	29
2016	156	176	44
2017	139	153	37
2018	145	154	22
2019	145	154	25
2020	51	51	4
2021	94	99	18
2022	110	113	24
2023	110	115	11

Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia występujące na stanowiskach pracy

W wyniku przeprowadzonych badań oraz pomiarów stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy ustalono, że w warunkach przekroczeń NDN (najwyższe dopuszczalne natężenie) pracowało 138 osób w 10 zakładach pracy. Przekroczenia normatywów higienicznych dotyczyły narażenia na hałas.

W 2023 r. w zakładach pracy powiatu działdowskiego w warunkach zagrożenia hałasem pracowało 66 osób.

Zgodnie ze stanowiskiem Centralnego Instytutu Ochrony Pracy, hałas jest najczęściej występującym czynnikiem szkodliwym i uciążliwym w środowisku pracy w Polsce. Długotrwała ekspozycja na hałas może powodować uszkodzenie narządu słuchu, ponadto może być czynnikiem wywołującym stres i różne dolegliwości zdrowotne.

Należy zauważyć, że w rejestrze chorób zawodowych prowadzonych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Działdowie dotychczas nie odnotowano przypadków występowania ubytku słuchu spowodowanego hałasem jako choroby zawodowej.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ryzyko wynikające z narażenia na działanie czynników szkodliwych w środowisku pracy musi zostać ograniczone do możliwie najniższego osiągalnego poziomu.

W związku z uzyskaną poprawą - obniżeniem poziomu natężenia hałasu na stanowiskach pracy, w 2023 r. zakończono postępowanie w 2 zakładach pracy.

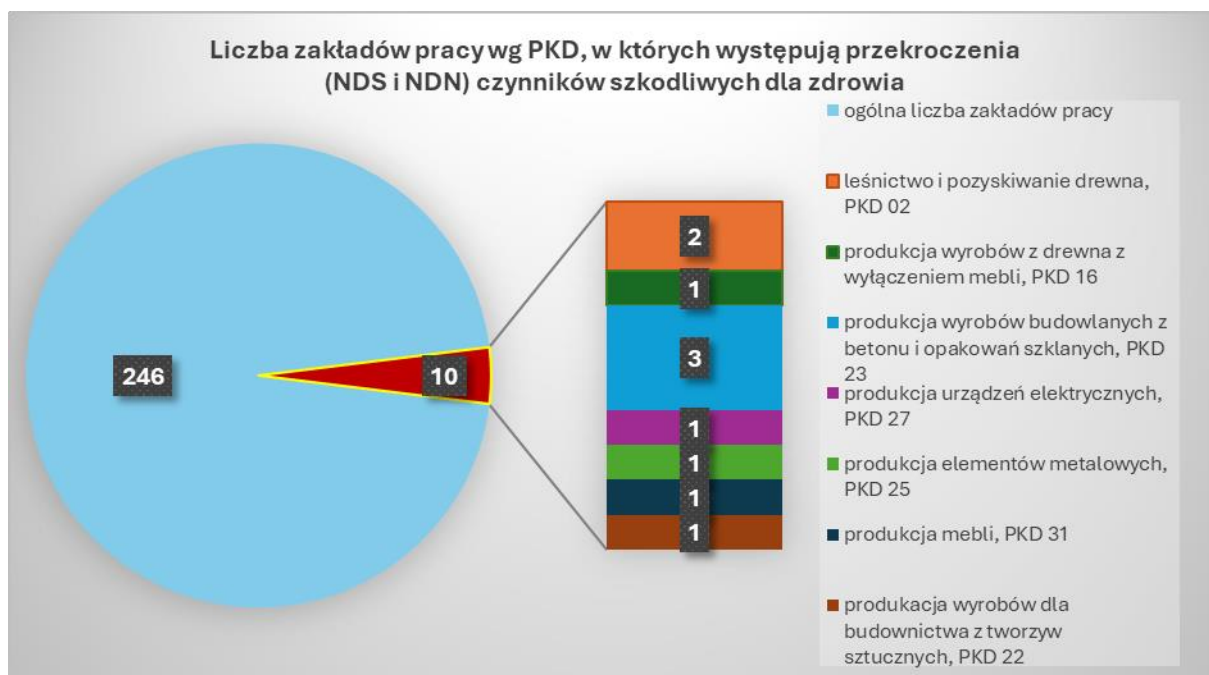
Jednak w niektórych zakładach pracy z przyczyn technicznych i/lub technologicznych wyeliminowanie przekroczeń NDS i NDN czynników szkodliwych w procesie pracy nie jest możliwe. W takiej sytuacji przedsiębiorcy zobowiązani zostali do opracowania lub aktualizacji

i wprowadzenia programów działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia oraz do przedstawienia krótkoterminowych planów poprawy warunków pracy.

Przekroczenie normatywów higienicznych w zakładach pracy w powiecie działowskim w 2023 r. wg działów PKD

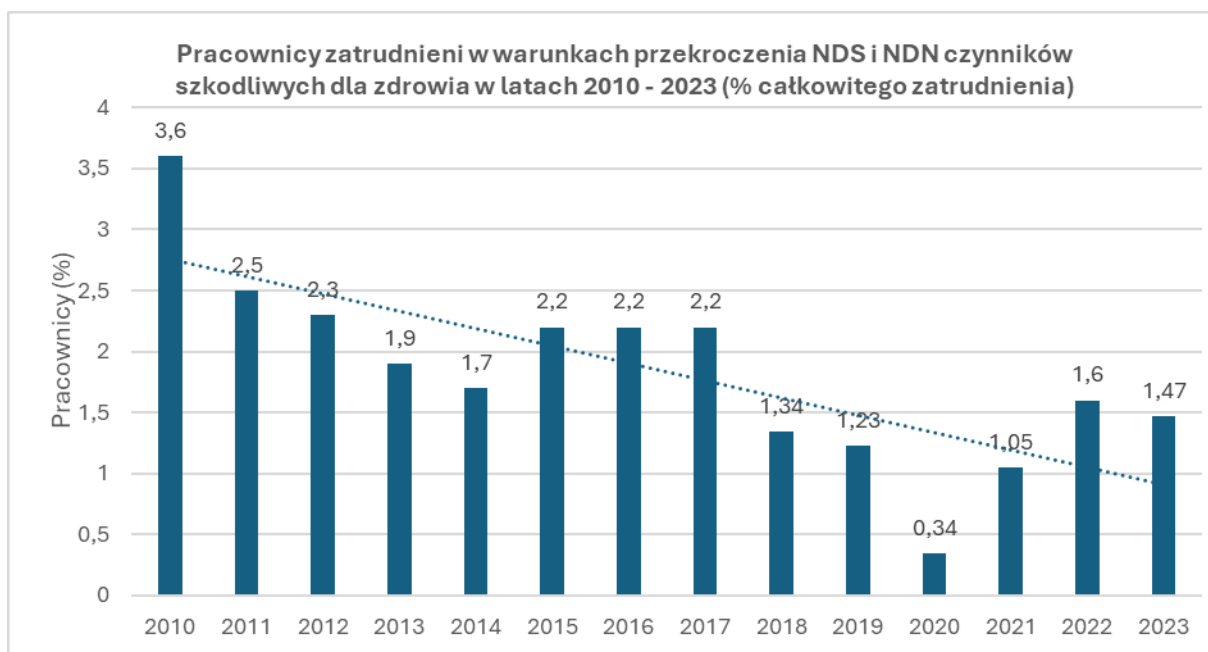
PKD	Opis działu	Przekroczenia NDS i NDN			
		Hałas	Pył	Czynniki chemiczne	Wibracja
02	Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	2	-	-	-
16	Produkcja wyrobów z drewna z wyłączeniem mebli	1	-	-	-
22	Produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych	1			
23	Produkcja wyrobów budowlanych z betonu i opakowań szklanych	3	-	-	-
25	Produkcja elementów metalowych	1	-	-	-
27	Produkcja urządzeń elektrycznych	1	-	-	-
31	Produkcja mebli	1	-	-	-

Wykres nr 17

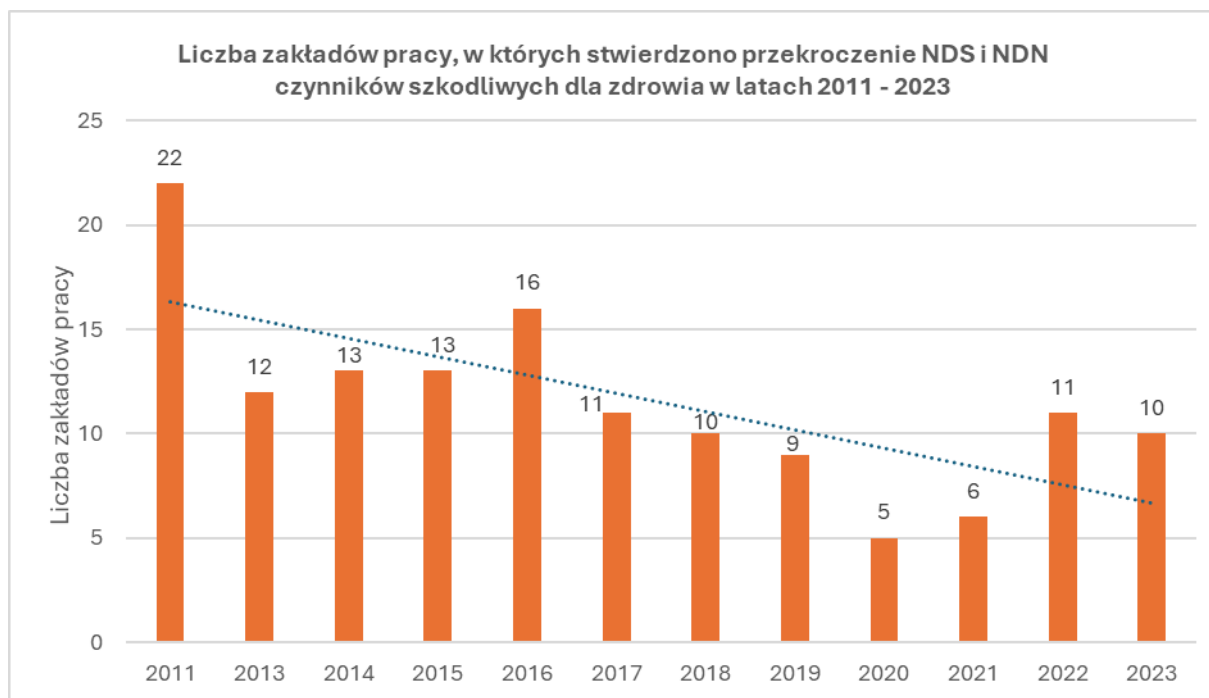
Działania naprawcze polegały na wprowadzeniu przez przedsiębiorców rozwiązań organizacyjno-technicznych z wykorzystaniem ekranów oddzielających źródło hałasu od pozostałej części pomieszczenia lub obudów dźwiękochłonnych, wymianie zużytego parku maszynowego na nowy (w tym modernizacja), automatyzacji i hermetyzacji procesów produkcyjnych, wyciszeniu urządzeń, systematycznym dokonywaniu przeglądów technicznych i konserwacji maszyn oraz urządzeń, instalacji nowoczesnych systemów ochron zbiorowych (wentylacji i odciągów), zapewnieniu pracownikom odpowiednio dobranych, atestowanych środków ochrony indywidualnej, skrócenia czasu ekspozycji pracowników na czynniki szkodliwe poprzez zastosowanie rotacji pracowników i przerw w pracy, monitorowaniu poziomu narażenia poprzez wykonywanie pomiarów środowiska pracy, objęciu pracowników ekspozowanych na czynniki szkodliwe specjalistycznymi badaniami lekarskimi.

Wykres nr 18

Z posiadanych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiczną w Działdowie danych wynika, że w zakładach pracy powiatu działdowskiego (pomimo obserwowanej zmienności) systematycznie zmniejsza się liczba zakładów, w których stwierdzone są przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia (wykres nr 19) oraz utrzymuje się tendencja spadkowa liczby pracowników zatrudnionych w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia (wykres nr 19).

Wykres nr 19

Nadzór nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami oraz prekursorami narkotyków

W powiecie działdowskim 160 zakładów w swojej działalności stosuje niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym w 11 zakładach pracownicy mają kontakt z prekursorami narkotyków, tj. kwasem solnym, kwasem siarkowym, acetonem, nadmanganianem potasu i toluenem.

W ramach nadzoru nad niebezpiecznymi substancjami chemicznymi i ich mieszaninami przeprowadzono 77 kontroli. Nadzorem objęto zarówno podmioty gospodarcze stosujące substancje i ich mieszaniny, jak i podmioty wprowadzające je do obrotu (producentów, formulatorów i dystrybutorów).

W 2023 r. w toku czynności kontrolnych w żadnym zakładzie nie stwierdzono nieprawidłowości w powyższym zakresie.

Nadzór nad konfekcjonowaniem i wprowadzaniem do obrotu kosmetyków

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajduje się 1 zakład pracy zajmujący się konfekcjonowaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych (olejków eterycznych). W ramach sprawowanego nadzoru nieprawidłowości nie stwierdzono.

Ponadto w 2023 r. sprawowano nadzór nad wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych w sklepach stacjonarnych oraz monitorowano sprzedaż kosmetyków za

pośrednictwem platform e-commerce. W toku przeprowadzonych czynności nie stwierdzono w sprzedaży przeterminowanych kosmetyków ani zawierających w składzie substancji zakazanych.

Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy

Mówiąc o narażeniu pracowników na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, mamy na uwadze osoby pracujące na stanowiskach pracy, na których z różnych przyczyn nie można przeprowadzić pomiarów czynników szkodliwych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, bądź też wyniki przeprowadzonych badań mają wartość powyżej 0,1 NDS.

Natomiast praca w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, to praca, w czasie której przeprowadzane są pomiary czynników szkodliwych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, a ich wyniki mają wartość poniżej 0,1 NDS.

W toku przeprowadzonych kontroli ustalono, że w 36 zakładach pracy w procesie pracy nadal występowały czynniki rakotwórcze.

W warunkach kontaktu lub kontaktu z narażeniem na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy w 2023 r. zatrudnionych było 438 pracowników (2022 r. - 267).

Ważnym elementem planowanych kontroli były działania informacyjne i edukacyjne kierowane do pracodawców i pracowników BHP, w celu zwiększenia ich świadomości i wiedzy na temat zagrożeń związanych z występowaniem czynników rakotwórczych w miejscu pracy. W efekcie zwiększyła się liczba zgłoszonych przez pracodawców, osób pracujących w warunkach występowania czynników rakotwórczych lub mutagennych w ich zakładach pracy.

W przedsiębiorstwach powiatu działdowskiego do najczęściej występujących procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym należy praca związana z narażeniem na pyły drewna, a do najczęściej występujących substancji chemicznych o działaniu rakotwórczym – aldehyd mrówkowy. W 3 zakładach pracy występuje czynnik fizyczny – promieniowanie jonizujące.

Czynniki biologiczne w miejscu pracy

Narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne (wirusy, bakterie, grzyby, pasożyty) występowało w 71 zakładach pracy. Pracę w narażeniu na czynniki zaklasyfikowane do 2 i 3 grupy zagrożenia wykonywało 1.735 osób w następujących działach gospodarki: rolnictwo, wylęg i hodowla drobiu, leśnictwo, przemysł spożywczy, służba zdrowia, opieka społeczna, zbieranie odpadów, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, usługi pogrzebowe, sprzedaż zboża, nasion i pasz oraz w laboratoriach.

W ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi przeprowadzono 26 kontroli.

Nadzór nad przestrzeganiem zakazu produkcji i wprowadzania do obrotu środków zastępczych

Do obowiązków Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie należy realizacja zadań w zakresie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu art. 4 pkt. 11 a i pkt 27 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (potocznie zw. dopalaczami lub nowymi narkotykami).

Mając na uwadze, że najbardziej skuteczną metodą walki z używaniem tzw. dopalaczy jest profilaktyka, pracownicy PSSE w Działdowie kontynuowali współpracę w Policję prowadząc na terenie powiatu działdowskiego zajęcia edukacyjne z uczniami, rodzicami, nauczycielami, pedagogami, a także pracownikami placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W 2023 r. do PSSE w Działdowie wpłynęły 2 zgłoszenia wystąpienia śmiertelnych zatruc po zażyciu substancji psychoaktywnych lub psychotropowych, które zostały zarejestrowane w elektronicznym Systemie Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych.

Choroby zawodowe

W ujęciu lekarsko-prawnym za chorobę zawodową uważa się chorobę określoną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub sposobem wykonywania pracy.

W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie wydał 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej w związku z rozpoznaniem choroby przewlekłe zapalenie ścięgna i jego pochewki.

Ponadto w 2023 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie wpłynęły 2 zgłoszenia dotyczące podejrzenia choroby zawodowej u pracowników lub byłych pracowników, w związku z tym w każdej sprawie prowadzone jest postępowanie w kierunku rozpoznania i stwierdzenia choroby zawodowej.

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie skontrolował i ocenił stan sanitarny placówek edukacyjnych i opiekuńczo-wychowawczych, sprawował nadzór nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania oraz higieny wypoczynku i rekreacji.

Informacje ogólne

W 2023 r. w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie znajdowało się 69 stałych placówek przeznaczonych dla dzieci i młodzieży, w tym:

- 4 żłobki;
- 13 przedszkoli, w tym 6 placówek sklasyfikowanych jako inne formy wychowania przedszkolnego (punkty przedszkolne);
- 23 szkoły podstawowe;
- 1 liceum ogólnokształcące;
- 1 Niepubliczna Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy;
- 12 zespołów szkół, w ramach których funkcjonowało:
 - 6 przedszkoli,
 - 6 szkół podstawowych,
 - 4 licea ogólnokształcące,
 - 9 szkół zawodowych (5 techników, 4 branżowe szkoły),
 - 2 internaty;
- Działdowskie Centrum Edukacji i Kształcenia Ustawicznego DAR;
- Publiczne Działdowskie Centrum Kształcenia Ustawicznego DAR (LO, Szkoła Branżowa);
- 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze z pobytem całodobowym;
- 1 Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy;
- 3 pozaszkolne placówki specjalistyczne: - 1 szkoła muzyczna, 2 poradnie psychologiczno-pedagogiczne;
- 3 placówki wsparcia dziennego - świetlice socjoterapeutyczne;
- 2 ośrodki wypoczynkowe dla dzieci i młodzieży;
- 1 sala zabaw.

W 2023 r. zlikwidowane zostały następujące placówki: Szkoła Podstawowa w Wąpiersku, Centrum Wsparcia Rozwoju Dziecka w Działdowie, Welski Park Zabaw w Lidzbarku, Punkt Przedszkolny w Białutach (obecnie funkcjonuje jako oddział w szkole podstawowej).

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem warunków sanitarno-higienicznych w placówkach dla dzieci i młodzieży, skontrolowano 46 obiektów stałych oraz 55 turnusów wypoczynku (spośród 71 turnusów zarejestrowanych w elektronicznej bazie Ministerstwa Edukacji Narodowej).

Przeprowadzono 143 kontrole (98 kontroli kompleksowych, 44 kontrole tematyczne oraz 1 kontrolę interwencyjną). Wystawiono 17 decyzji administracyjnych w celu zapewnienia odpowiednich standardów higienicznych, w szczególności dotyczących pomieszczeń, wyposażenia w meble szkolne i poprawy oświetlenia sztucznego w salach lekcyjnych.

Kontrolę interwencyjną przeprowadzono w związku z wnioskiem rodzica, który poinformował o niewłaściwych warunkach sanitarnych podczas wypoczynku zorganizowanego w formie zielonej szkoły w jednym z ośrodków wypoczynkowych. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że zgłoszenie było niezasadne.

Z danych zgromadzonych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Działdowie wynika, że w szkołach wszystkich typów kształciło się 5.774 uczniów, wychowaniem przedszkolnym objęto 1.436 dzieci, natomiast do żłobków uczęszczało 139 dzieci do lat trzech.

Ergonomia mebli w szkołach i przedszkolach

Zdaniem specjalistów niewłaściwie dobrane stanowisko pracy ucznia (ławka i krzesło niedostosowane do wzrostu ucznia) przyczyniają się w istotny sposób do rozwoju i utrwalenia się nawyku nieprawidłowej postawy oraz sprzyjają rozwojowi wady.

W celu zapewnienia odpowiednich warunków pracy ucznia w szkole, przeprowadzono ocenę dostosowania mebli edukacyjnych (krzesel i stolików) do wzrostu uczniów. Wykonano 1.134 pomiary, oceniono 378 stanowisk pracy ucznia w 20 oddziałach w 3 placówkach.

Badania wykazały, że w 1 placówce w 4 oddziałach 34 stanowiska nie spełniały wymogów ergonomii. Stwierdzone nieprawidłowości zostały usunięte w wyniku przeprowadzonego postępowania administracyjnego.

Ocena sztucznego oświetlenia w placówkach oświatowo- wychowawczych

W 2023 roku pomiary sztucznego oświetlenia wykonano w 6 placówkach w 112 pomieszczeniach do nauki. Na podstawie wyników badań zakwestionowano oświetlenie sztuczne na stanowiskach pracy uczniów w 79 pomieszczeniach w 6 placówkach, co stanowi ok. 71% ogólnej liczby ocenionych pomieszczeń. Istniejąca sytuacja jest związana z wprowadzeniem Normy Europejskiej PN-EN 12464-1:2021, która posiada status Normy Polskiej i zastąpiła PN-EN 12464-1:2012. Zgodnie z aktualnie obowiązującą Normą w pomieszczeniach przeznaczonych do zajęć ogólnych średnie natężenie oświetlenia powinno wynosić przynajmniej 500 luksów.

Z uwagi na występujące kontrasty oświetlenia ławek i tablic, dzieci narażone są na nadmierne zmęczenie wzroku, dlatego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Działdowie prowadzi postępowanie administracyjne w celu uzyskania poprawy natężenia oświetlenia sztucznego na stanowiskach pracy uczniów.

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych - prawidłowego przygotowania planów lekcji

W ramach nadzoru nad warunkami higieny procesu nauczania przeprowadzono ocenę higieniczną wybranych tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych w 30 placówkach, oceniono

237 oddziałów w szkołach podstawowych i zespołach szkół. Nieprawidłowości w organizacji pracy uczniów nie stwierdzono, tygodniowe plany lekcji zostały opracowane z zachowaniem zasad higieny pracy umysłowej.

Warunki sanitarno-higieniczne prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

Jednym z najważniejszych zagadnień z zakresu zdrowia publicznego jest zbyt mała aktywność ruchowa dzieci i młodzieży. Dlatego Państwowa Inspekcja Sanitarna przywiązuje szczególną uwagę do działań mających na celu promocję zdrowego i aktywnego stylu życia. Zapewnienie właściwych warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego jest przykładem dbałości o zdrowie i sprawność fizyczną dzieci i młodzieży szkolnej.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego:

- obecnie przy 26 szkołach znajduje się szkolny zespół sportowy z boiskiem; szkolny zespół sportowy jest to zespół pomieszczeń składający się z sali gimnastycznej, szatni, pomieszczeń sanitarnych (z natryskami) i pomocniczych; szkolny zespół sportowy z boiskiem znajduje się przy 15 szkołach podstawowych i 10 zespołach szkół oraz 1 Liceum Ogólnokształcącym;
- 3 szkoły posiadają szkolny zespół sportowy bez boiska, 2 zespoły szkół oraz 1 szkoła podstawowa;
- 2 szkoły podstawowe posiadają sale zastępcze/rekreacyjne z boiskiem,
- W 5 szkołach podstawowych uczniowie ćwiczą na korytarzu lub boisku.

Oceniając warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego należy podkreślić, że w dalszym ciągu 5 szkół podstawowych posiada tylko boiska, w tych przypadkach uczniowie z konieczności ćwiczą na korytarzach lub korzystają z infrastruktury poza szkołą, w tych szkołach kształci się 340 uczniów.

Zapewnienie właściwych warunków utrzymania higieny osobistej w palcówkach nauczania i wychowania

Podczas kontroli oceniono możliwość korzystania z bieżącej ciepłej wody, wyposażenie w przybory higieniczne (mydło w dozownikach, jednorazowe ręczniki papierowe do suszenia rąk lub przeznaczone do tego celu suszarki oraz papier toaletowy) a także sprawdzono czystość i porządek sanitariatów. Na ogół placówki starają się dbać o zachowanie należytych standardów. Stwierdzone nieprawidłowości zostały usunięte w trakcie kontroli lub niezwłocznie po jej zakończeniu.

Wszystkie placówki są zaopatrywane są w wodę dobrej jakości z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Odprowadzanie ścieków odbywa się przeważnie do sieci kanalizacji sanitarnej, 2 szkoły posiadają przyszkolną ekologiczną oczyszczalnię ścieków, a 6 szkół podstawowych odprowadza ścieki do bezodpływowych zbiorników typu szambo.

Ochrona terenów rekreacyjnych i sportowych przed zanieczyszczeniem przez zwierzęta

W celu zapewnienia higienicznych warunków korzystania z terenów rekreacyjnych i sportowych oraz placów zabaw, zostały one zabezpieczone przed zanieczyszczeniami (w szczególności przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi). Osoby odpowiedzialne na bieżąco dbają o szczelne ogrodzenie terenu, zabezpieczenie piaskownic przykryciem w czasie przerw w użytkowaniu, wymianę piasku w piaskownicach przed rozpoczęciem sezonu letniego. Ponadto zostały nałożone zakazy wprowadzania zwierząt na teren placówek przeznaczonych dla dzieci i młodzieży.

Ocena sytuacji w zakresie opieki zdrowotnej

- 29 szkół posiada gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej;
- w 6 szkołach zapewniono profilaktyczną opiekę zdrowotną w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki;
- w 35 szkołach zapewniono opiekę pielęgniarską;
- 3 szkoły zapewniały opiekę lekarza stomatologa;
- żadna ze szkół nie zapewniała podstawowej opieki lekarskiej.

Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach

W celu zapewnienia możliwości spożywania przynajmniej jednego ciepłego posiłku przez ucznia w godzinach lekcyjnych, w 16 (na 22 skontrolowane) szkołach wprowadzono dożywianie dzieci. W 2023 r. dożywianiem objęto 725 uczniów w wieku od 6 do 16 lat. Z posiłków dofinansowanych skorzystało 296 uczniów. Ponadto w 7 szkołach 285 uczniów otrzymywało napój mleczny lub warzywny w ramach programu w zakresie dożywiania.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi - prowadzony jest w 3 szkołach podstawowych i 1 LO oraz 11 zespołach szkół, pozostałe placówki nie posiadają tych substancji.

W 2023 r. uzyskano poprawę stanu sanitarnego placówek nauczania i wychowania poprzez:

- przeprowadzenie termomodernizacji budynków w 1 szkole podstawowej w Hartowcu i Zespole Szkół w Malinowie (gm. Działdowo);
- poprawę w zakresie natężenia oświetlenia sztucznego – w 5 placówkach.

Należy zauważyć, że pomimo stwierdzanych uchybień stan sanitarny nadzorowanych obiektów z roku na rok ulega systematycznej poprawie. Dyrektorzy placówek przy współdziałaniu władz samorządowych, w miarę dostępnych środków finansowych, wykonują prace remontowo-budowlane i uzupełniają wyposażenie.

Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży

W sezonie letnim 2023 r. na terenie powiatu działdowskiego zorganizowanych było 71 turnusów wypoczynku. Zgodnie z wykazem Elektronicznej Bazy Wypoczynku Ministerstwa Edukacji i Nauki, w powiecie działdowskim zarejestrowano 68 turnusów wypoczynku letniego i 3 turnusy wypoczynku zimowego. W skontrolowanych turnusach wypoczywało 2444 uczniów (2367 – w sezonie letnim i 77 - w sezonie zimowym).

W ramach nadzoru nad letnim wypoczynkiem dzieci i młodzieży przeprowadzono 78 kontroli (w zakresie oceny warunków higieniczno-sanitarnych, warunków przygotowywania posiłków oraz oceny jadłospisów), skontrolowano 55 turnusów (kolonii, obozów pod namiotami). Nie zarejestrowano tzw. turnusów „dzikich”.

W czasie trwającego wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej nie zanotowano przypadków zbiorowych zatruc pokarmowych i nie zachodziła potrzeba interwencji w kwestii zapewnienia właściwych warunków sanitarno-higienicznych.

W nielicznych przypadkach organizatorzy wypoczynku korzystali z usług cateringowych świadczonych przez zakłady gastronomiczne znajdujące się pod stałym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie.

W sezonie zimowym w jednym z obiektów całorocznych usług hotelarskich stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zapewnienia właściwych warunków sanitarno-technicznych bloku żywieniowego, które zostały usunięte przed rozpoczęciem sezonu letniego.

Jak co roku przed rozpoczęciem sezonu letniego w ośrodkach wczasowych oraz w innych obiektach wypoczynku letniego zostały przeprowadzone kontrole stanu sanitarnego, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ośrodki wypoczynkowe na terenie Lidzbarka (w tym ośrodek kolonijny) zaopatrywane są w wodę z wodociągu publicznego w Lidzbarku. W okresie od 13.07.2023 r. do 22 lipca 2023r. w wodociągu obowiązywał brak przydatności wody do spożycia ze względu na mikrobiologiczne zanieczyszczenie wody wodociągowej. W związku ze zdarzeniem właściciele ośrodków poinformowali uczestników turnusów oraz ich rodziców/opiekunów prawnych o zaistniałej sytuacji.

W okresie obowiązywania decyzji o braku przydatności wody do spożycia, dla uczestników wypoczynku zapewniono wodę butelkowaną (zakupywaną we własnym zakresie) oraz wodę w cysternach i mauzerach (dostarczaną przez PGK w Lidzbarku) w ilościach zgodnie ze złożonym zapotrzebowaniem. Jeden z ośrodków czasowo wstrzymał działalność (od 14 do 18 lipca 2023 r.).

W związku ze zdarzeniem w ośrodkach wypoczynkowych zapewniono m. in. profesjonalne kontenery sanitarne oddzielnie dla dziewczynek i dla chłopców z termą do podgrzewania wody, zapewniając ciepłą wodę bieżącą dla uczestników turnusów oraz przenośne turystyczne prysznice. W obiektach zainstalowano dozowniki z płynami do dezynfekcji rąk, wzmożono dezynfekcję sanitariatów, powierzchni klamek i sprzętów przy użyciu preparatów do dezynfekcji. W pokojach uczestników zostały zakręcone zawory umywalek i pryszniców tak aby uniemożliwić przypadkowe korzystanie z tych urządzeń. Do czynności porządkowych oraz przygotowywania posiłków używano wody z mauzerów.

W okresie od 22 lipca 2023 r. do końca sezonu letniego obowiązywał komunikat Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarny w Działdowie o warunkowej przydatności wody do spożycia po uprzednim przegotowaniu

W czasie ferii zimowych w powiecie działdowskim zorganizowano 2 zimowiska (liczba uczestników - 42 osoby). Ponadto uczniowie korzystali z form zimowego wypoczynku

zorganizowanych w miejscu zamieszkania. Były to zajęcia świetlicowe, plenerowe i jednodniowe wycieczki. Z tej formy wypoczynku skorzystało 35 dzieci w 1 placówce.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Ogółem w 2023 r. wydano 229 opinii i uzgodnień (zajęte stanowiska) oraz 73 decyzje płatnicze. Przeprowadzono 40 kontroli, w tym 2 wizje lokalne.

Liczba zajętych stanowisk dotyczących		
Wyszczególnienie	Ogółem	w tym negatywne
Opinie dot. uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	7 opinii	0
Opinie dotyczące opiniowania dokumentacji wraz z prognozą oddziaływania na środowisko	12 opinii	0
Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	38 opinii	0
Opinie w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	3 opinie	2
Opinie dot. uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higieniczno-zdrowotnych	35 opinii	0
Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego	20 opinii (art. 56 ustawy Prawo budowlane)	0
Inne sprawy	74	0
Kontrole	40	0
Razem	229	2

Uzgodnienia dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

W 2023 r. uzgodniono 35 opracowań dokumentacji projektowych i w tym zakresie wydano 35 opinii sanitarnych.

Do ważnych inwestycji dla mieszkańców powiatu działdowskiego uzgodnionych w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie w 2023 r. należą m.in.:

- zmiana sposobu użytkowania budynku inwentarskiego na branżowe centrum umiejętności przemysłu szklarskiego w Malinowie, gmina Działdowo (realizacja działań edukacyjno-szkoleniowych, integrująco-wspierających, innowacyjno-rozwojowych, doradczo-promocyjnych w zakresie przemysłu szklarskiego, budynek przeznaczony dla ok. 150 osób);
- zmiana sposobu użytkowania budynku nr 5 na budynek magazynowy z powiązаныmi funkcjonalnie pomieszczeniami socjalno-biurowymi w Działdowie przy ul. Przemysłowej 61. (pomieszczenia biurowe i socjalne dla firmy zajmującej się zbiórką i segregacją odpadów komunalnych. Pomieszczenia higieniczno-sanitarne dla kierowców i załogi pojazdów);
- rozbudowa i przebudowa Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Kurki, gmina Działdowo;
- uzgodnienie dokumentacji projektowej rozbudowy Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii wraz z przebudową Oddziałów: Położniczo-Ginekologicznego, Noworodków i Wcześnieaków z Traktem Porodowym w SP ZOZ w Działdowie oraz projektu funkcjonalno- użytkowego rozbudowy Szpitalnego Oddziału Ratunkowego;
- budowa kanalizacji sanitarnej w m. Jankowice – Mosznica – Ruszkowo, gm. Działdowo (PVC 200 mm długości 2142,60 mb, PE 90 mm długości 2965,20 mb, PE 40 mm długości 260, 50 mb, przepompownie ścieków 2 szt., przepompownie przydomowe 2 szt. oraz studnie rewizyjne).

Uczestniczenie w odbiorach obiektów przekazywanych do użytkowania.

W 2023 r. uczestniczono w 38 odbiorach, w tym 5 odbiorach obiektów żywnościowych.

Wydano 20 opinii sanitarnych z art. 56 ustawy Prawo budowlane oraz 18 opinii dotyczących innych uruchamianych obiektów.

Inwestycje odebrane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Działdowie w 2023 r.

Ważne inwestycje zlokalizowane w powiecie działdowskim zgłoszone do odbioru w 2023 r.:

- rozbudowa Ośrodka Zdrowia w Rybnie, przy ul. Zajeziornej 58;

- zwiększenie dostępności Samodzielnego Publicznego Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Rybnie dla pacjentów ze szczególnymi potrzebami w Rybnie przy ul. Zajeziornej 58;
- przeniesienie pomieszczeń przychodni na potrzeby rehabilitacji leczniczej w Działdowie, przy ul. Lidzbarskiej 33;
- rozbudowa sieci wodociągowej do miejscowości Grądy, Wery, Kopaniarze z modernizacją hydroforni w Hartowcu, gmina Rybno (zrealizowano 9985,00 mb sieci wodociągowej z rur PCV o średnicy 180 mm, 729,00 mb sieci wodociągowej z rur PCV o średnicy 110 mm, 34 sztuki hydrantów oraz 14 sztuk odpowietrzników);
- zmiana sposobu użytkowania budynku nr 5 na budynek magazynowy z powiązаныmi funkcjonalnie pomieszczeniami socjalno-biurowymi w Działdowie przy ul. Przemysłowej 6;
- zmiana sposobu użytkowania budynku garażowego na produkcyjny w Działdowie, przy ul. Lidzbarskiej 31 (produkcja opakowań z tworzyw sztucznych, produkcja papieru falistego i tektury falistej oraz opakowań z papieru i tektury);
- budowa budynku restauracji McDONALD'S w Działdowie, przy ul. Olsztyńskiej 2B. (restauracja);
- rozbudowa i adaptacja budynku na pracownię fotograficzną z częścią magazynową w Działdowie przy ul. Lidzbarskiej;
- budowa hali produkcyjnej obręb Burkat, gmina Działdowo. (produkcja form metalowych);
- rozbudowa istniejącego zakładu o halę produkcyjną w m. Ruszkowo, gm. Działdowo (produkcja kabli i przewodów elektrycznych);
- rozbudowa i przebudowa budynków hurtowni budowlanej wraz z infrastrukturą techniczną i obiektami towarzyszącymi w ramach innowacyjnego kompleksu usługowo-handlowego w Lidzbarku, przy, ul. Zieluńskiej 46. (pawilon handlowy MRÓWKA);
- rozbudowa z przebudową budynku świetlicy wiejskiej w ramach zadania „Przebudowa budynku świetlicy w miejscowości Zalesie”;
- budowa budynku świetlicy gminnej w Sławkowie, gmina Działdowo.

Uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W 2023 r. wydano 3 opinie sanitarne przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Uzgodnienia dotyczyły budowy:

1. Budowa Fermi drobiu obręb Gąsiorowo, gmina Działdowo. – opinia negatywna.
2. Zwiększenia zdolności przerobowych instalacji do przetwarzania odpadów w procesie odzysku metodą R12 i R3 w gminie Działdowo opinia negatywna.
3. Budowa budynku chlewni przeznaczonego do chowu 1563 sztuk tuczników o wadze powyżej 110 kg (218,82 DJP) w systemie bezściółkowym, rusztowym wraz z infrastrukturą towarzyszącą (3 silosy paszowe, zbiornik bezodpływowy na ścieki

bytowe) obręb Gnojno, gmina Działdowo – opinia pozytywna.

Uzgodnienie warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji polegających na budowie ferm drobiu i budynków inwentarskich do chowu trzody chlewnej i bydła w 2023 r.				
Gmina	Liczba rozpatrywanych wniosków	Liczba wniosków załatwionych pozytywnie	Liczba wniosków załatwionych negatywnie	Liczba wniosków w trakcie uzgodnień
Działdowo	2	1	1	0
Lidzbark	0	0	0	0
Iłowo-Osada	0	0	0	0
Rybno	0	0	1	0
Płońnica	0	0	0	0
Razem:	2	1	1	0

Warunki realizacji wynikające z decyzji środowiskowej:

W 2023 r. nie dokonano zgłoszenia oddania do użytkowania inwestycji, dla której w decyzji środowiskowej zostały nałożone określone warunki realizacji.

Z informacji przekazanych przez Powiatowego Lekarza Weterynarii wynika, że w 2023 r. zrealizowano i oddano do użytkowania nowe oraz ze zwiększoną obsadą zwierząt, następujące obiekty inwentarskie niepodlegające obowiązkowi zgłoszenia do użytkowania:

Do chowu trzody chlewnej: budynek inwentarski (37 DJP) w m. Zalesie, gm. Płońnica.

Do chowu bydła: budynek inwentarski (133 DJP) w m. Przetęk, gm. Płońnica.

Do chowu drobiu: 2 budynki inwentarskie (700 DJP indyki) w m. Kiełpiny, gm. Lidzbark.

Wykres nr 20

PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA

W działaniach Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy podkreślić ważną rolę promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej z wieloma programami profilaktycznymi.

W 2023 r. uczestniczyliśmy w realizacji następujących programów profilaktycznych koordynowanych przez Wojewódzką Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Olsztynie:

- *Trzymaj Formę*, program edukacyjny o racjonalnym odżywianiu i aktywności fizycznej
- *Skąd się biorą produkty ekologiczne?*, program edukacyjny dla przedszkoli
- *Bieg po zdrowie*, program antytytoniowej edukacji zdrowotnej
- *Czyste powietrze wokół nas*, program profilaktyki tytoniowej
- *zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS*
- *Wybierz życie – pierwszy krok*, program poświęcony profilaktyce nowotworowej
- *ARS czyli jak dbać o miłość*, program realizowany jest w ramach projektu pn.: *Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu i tytoniu i innych środków psychoaktywnych*
- *Program „Podstępne WZW”*
- *Program „Znamię! Znam je?”*

Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Działdowie udzielała wsparcia organizacyjnego, metodycznego i merytorycznego dla potrzeb realizowanych programów.

Braliśmy również udział w następujących działaniach koordynowanych i organizowanych przez Wojewódzką Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Olsztynie związanych z:

- akcją "Moje dziecko idzie do szkoły"
- akcją "Zdrowe Wakacje"
- Światowym Dniem Zdrowia
- Europejskim Dniem Wiedzy o Antybiotykach
- profilaktyką tytoniową i używania e-papierosów - Światowy Dzień bez Tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia
- profilaktyką zażywania nowych narkotyków
- profilaktyką uzależnień od alkoholu
- profilaktyką zagrożeń zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV
- profilaktyką COVID-19
- profilaktyką grypy
- profilaktyką chorób odkleszczowych
- profilaktyką zarażeń pasożytniczych (owsica, wszawica, świerzp, bąblowica itp.)
- profilaktyką chorób układu pokarmowego, w tym zatruc pokarmowych
- profilaktyką zatruc grzybami
- profilaktyką wścieklizny
- profilaktyką wirusowego zapalenia wątroby (WZW A, B, C)

- profilaktyką chorób przenoszonych drogą płciową
- profilaktyką chorób nowotworowych
- propagowaniem zasad higieny osobistej
- bezpiecznym i zdrowym wypoczynkiem podczas ferii zimowych
- edukacją konsumencką (etykiety produktów żywnościowych)
- edukacją w zakresie prawidłowego nawadniania organizmu
- kampanią EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”
- promocją zdrowego stylu życia
- promocją higieny jamy ustnej, w tym profilaktyką próchnicy i chorób przyzębia
- promocją szczepień ochronnych

W realizacji działań oświatowo-zdrowotnych współpracujemy m. in. z jednostkami samorządu terytorialnego, placówkami nauczania i wychowania, szpitalem i jednostkami służby zdrowia oraz z jednostkami organizacyjnymi stowarzyszeń.

W 2023 r. współpraca z władzami samorządowymi w obszarze promocji zdrowia obejmowała wspólne kampanie informacyjno-edukacyjne oraz inicjowanie projektów mających na celu promowanie zdrowego stylu życia.

„Tydzień profilaktyki zdrowotnej w powiecie działdowskim”

Wspólnie ze Starostwem Powiatowym w Działdowie zorganizowano obchody „Tygodnia profilaktyki zdrowotnej w powiecie działdowskim”. Jest to pierwsze tego rodzaju przedsięwzięcie w powiecie działdowskim, które powstało w wyniku szerokiej współpracy lokalnej i którego celem jest promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży poprzez edukację zdrowotną. Objęcie przedsięwzięcia patronatem honorowym przez Starostę Działdowskiego wskazuje na szczególny charakter wydarzenia, jego rangę i znaczenie dla społeczności naszego powiatu. Działania profilaktyczne miały formę prelekcji, wykładów i pokazów, wydarzenie bogato urozmaiciły ćwiczenia, konkursy, występy artystyczne, gry, zabawy i inne atrakcje.

W czasie prowadzonych przez doświadczonych lekarzy i specjalistów prelekcji rozmawialiśmy o aktywności fizycznej i zdrowym odżywianiu, o wpływie różnych bodźców na zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży oraz o zagrożeniach związanych z zażywaniem tzw. dopalaczy i używek pobudzających. Zaproszenie do wygłoszenia wykładów przyjęli lekarze ze Szpitala w Działdowie, pracownicy Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie, pracownicy Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej w Działdowie oraz Dietetyk Trener Personalny z Działdowa. Natomiast pracownicy naszej Stacji prowadzili prelekcje dla uczniów uczęszczających do szkół podstawowych w powiecie działdowskim oraz dla dzieci przebywających w domu dziecka.

W ostatnim dniu obchodów zachęcaliśmy do aktywności fizycznej. Dzieci ze szkół podstawowych w Lidzbarku uczestniczyły z konkurencjach sprawnościowych i konkursach przygotowanych przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Lidzbarku. My zorganizowaliśmy stanowisko informacyjno-edukacyjne z konkursami wiedzy z zakresu zdrowego stylu życia i profilaktyki chorób odkleszczowych. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszyły się ćwiczenia

prowadzone z wykorzystaniem alkogogli i narkogogli, specjalnych okularów, symulujących wpływ alkoholu i substancji psychoaktywnych na organizm człowieka. Pomoce edukacyjne zostały zakupione przez Starostę Działdowskiego. Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem, wzięło w nim udział 455 uczestników (osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży szkolnej).

Tydzień dla serca

Z ramach obchodów „Tygodnia dla Serca” w Szpitalu w Działdowie zorganizowano stanowisko informacyjno-edukacyjne we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Działdowie przy współudziale Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Działdowie, Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Działdowie oraz Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy Filia w Działdowie. Osoby odwiedzające stanowisko obsługiwane przez studentów miały możliwość wykonania bezpłatnych badań profilaktycznych (pomiar ciśnienia tętniczego krwi i poziomu glukozy we krwi), udzielano porad w zakresie edukacji żywieniowej i profilaktyki antynikotynowej. Wydarzenie miało na celu podniesienie świadomości społeczności nt. czynników ryzyka schorzeń układu krążenia oraz promowanie prostych kroków do zdrowego serca.

Dla seniorów przygotowano wykład nt. profilaktyki chorób serca, natomiast dzieci brały udział w konkursach i rozwiązywały rebusy nt. zdrowego stylu życia, maluchy malowały kolorowanki.

Stanowisko odwiedziło ok. 100 osób.

Inicjatywy lokalne w obszarze profilaktyki uzależnień

Mając na uwadze, że w walce z uzależnieniami bardzo ważne miejsce zajmuje profilaktyka i edukacja, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Działdowie prowadzili na terenie powiatu działdowskiego zajęcia edukacyjne z uczniami, rodzicami, nauczycielami, pedagogami, a także pracownikami placówek opiekuńczo-wychowawczych. Podejmowane działania, uwzględniając potrzeby grupy docelowej, nakierowane były na budowanie świadomości i umiejętności dokonywania samodzielnego wyboru zachowań sprzyjających zdrowiu.

Podczas letniego wypoczynku dzieci i młodzieży promowano ideę zdrowego stylu życia oraz wskazywano alternatywne formy spędzania wolnego czasu, a także zachęcano do aktywności fizycznej. Podczas zajęć dzieci uczestniczyły w pokazie pt. „Jak zmienia się rzeczywistość pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych, w tym tzw. dopalaczy. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszyły się ćwiczenia prowadzone z wykorzystaniem alkogogli i narkogogli, specjalnych okularów, symulujących wpływ alkoholu i narkotyków na organizm człowieka. Wypoczywający uczniowie mieli możliwość sprawdzenia jak zmienia się odbiór rzeczywistości w trakcie zaburzonego odbierania bodźców.

Ważnym ogniwem w łańcuchu naszych działań było rozdawnictwo materiałów informacyjno-edukacyjnych, dystrybucja plakatów oraz zamieszczanie informacji nt. profilaktyki uzależnień w mediach społecznościowych (Facebook, „X”).

W 2023 r. zorganizowano 5 spotkań edukacyjnych dla osób dorosłych, w których uczestniczyło 145 osób oraz 12 zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, w których uczestniczyło 333 uczniów. Ponadto zorganizowano 8 stanowisk informacyjno-edukacyjnych, które odwiedziło 700 osób.

W naszych działaniach zwracano uwagę na znaczenie higieny rąk w zapobieganiu rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych. W ramach obchodów **Światowego Dnia Higieny Rąk** przekazywaliśmy informacje, że mycie rąk wodą i mydłem ma duże znaczenie w zapobieganiu zakażeniom zarówno w placówkach opiekuńczo-wychowawczych jak i w środowisku domowym, ponieważ

ogranicza rozprzestrzenianie się bakterii i wirusów. Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej wyjaśniali jaką rolę odgrywa mycie rąk w zapobieganiu rozprzestrzeniania się grypy i innych chorób przenoszonych drogą kropelkową oraz chorób przenoszonych drogą pokarmową. Promowali zalecenia dotyczące zasad i czasu prawidłowego mycia rąk, prowadzili zajęcia edukacyjne dla dzieci z wykorzystaniem kolorowanek „Myję ręce bo wiem więcej” oraz zajęcia dla młodzieży i osób dorosłych organizując stanowiska informacyjno-edukacyjne we wszystkich gminach powiatu. Zorganizowano 2 spotkania dla osób dorosłych, w których uczestniczyło 40 osób, 18 zajęć edukacyjnych dla młodzieży szkolnej, w których uczestniczyły 553 osoby oraz 8 stanowisk informacyjno-edukacyjnych, które odwiedziło 700 osób.

W ramach kampanii „**Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy**”. przekazywaliśmy informacje o zasadach profilaktyki chorób odkleszczowych. „*Celem kampanii jest propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu.*” Nasze działania były skierowane do dzieci w wieku szkolnym i do przedszkolaków oraz do osób dorosłych.

Podczas zajęć z dziećmi w wieku przedszkolnym wykorzystywano kolorowanki edukacyjne z ciekawostkami i łamigłówkami o kleszczach. „Kleszczowanka” - kolorowanka edukacyjna, która powstała z inicjatywy Oddziału Oświaty i Promocji Zdrowia Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie, przez zabawę uczy jak ochronić dziecko przed ukłuciem przez kleszcza i chorobami, które kleszcze przenoszą.

W ramach kampanii zorganizowaliśmy 2 spotkania dla osób dorosłych, w których uczestniczyło 50 osób, 10 zajęć edukacyjnych dla młodzieży szkolnej, w których uczestniczyło 350 uczniów oraz 6 stanowisk informacyjno-edukacyjnych, które odwiedziło 540 osób.

Wybrane programy realizowane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Działdowie

Trzymaj formę

Program jest inicjatywą propagującą zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Jego głównym celem jest promocja zbilansowanej diety połączonej z codzienną aktywnością fizyczną.

Program jest współorganizowany przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Polską Federację Producentów Żywności Związek Pracodawców w ramach realizacji strategii WHO dotyczącej diety, aktywności fizycznej i zdrowia. Adresowany jest do uczniów szkół podstawowych, ich rodziców i opiekunów.

Do programu przystąpiło 27 szkół podstawowych z terenu naszego powiatu. W ramach programu prowadzono monitoring rejestracji szkół do programu i konkursu o zdrowym stylu życia, odbyły się szkolenia dla szkolnych koordynatorów, podczas których przekazywano materiały edukacyjne. Na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych umieszczono informacje dotyczące właściwego odżywiania oraz znaczenia aktywności fizycznej dla zachowania zdrowia.

Bieg po zdrowie

Program profilaktyki tytoniowej skierowany do uczniów klas IV szkoły podstawowej. Odgrywa ważną rolę w edukowaniu uczniów na temat negatywnych skutków palenia tytoniu i promowaniu zdrowego stylu życia. Liczba szkół zgłoszonych do programu – 13.

Czyste powietrze wokół nas

Program profilaktyki antytytoniowej skierowany do dzieci w wieku 5-6 lat uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, ich rodziców i opiekunów. W 2023 r. chęć przystąpienia do programu zadeklarowało 9 placówek.

Podstępne WZW (wirusowe zapalenie wątroby)

Program edukacyjny skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych, którego głównym celem jest upowszechnianie wiedzy na temat profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C.

W 2023 r. do programu zgłosiło się 826 uczniów.

„Znamię Znam Je”

Program skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych, którego celem jest popularyzacja wiedzy na temat profilaktyki czerniaka. Uczniowie poznają czynniki ryzyka wystąpienia choroby oraz jak chronić skórę przed czerniakiem.

W 2023 r. do programu zgłosiło się: 1065 uczniów.

Ars czyli jak dbać o miłość”

Skierowany do uczniów szkół średnich. Młodzież w wieku dorastania jest narażona na zachowania zagrażające zdrowiu, do których należą: palenie papierosów, picie alkoholu oraz zażywanie narkotyków i dopalaczy, a także przypadkowe kontakty seksualne.

Głównym celem programu jest ograniczenie zachowań ryzykownych i szkodzących zdrowiu, także w kontekście przyszłych ról rodzicielskich. W 2023 r. w powiecie działdowskim do programu zgłosiły się wszystkie szkoły ponadpodstawowe, 357 uczniów.

Wybierz życie, Pierwszy Krok

Program edukacyjny skierowany do uczniów szkół średnich, którego celem jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Uczniowie zdobywają wiedzę na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w powstawaniu tego nowotworu. W roku 2023 do udziału w programie zgłoszono 406 uczniów.

Krajowy program zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS

Problem HIV/AIDS wciąż jest aktualny, ponieważ liczba zakażeń wirusem HIV w Polsce systematycznie wzrasta. Według danych Krajowego Centrum ds. AIDS od wykrycia w Polsce pierwszego zakażenia w 1985 r. do 31 grudnia 2022 r. zarejestrowano 30.092 zakażonych ogółem (zaktualizowano: luty 2024 r.). Jednak według szacunków, w Polsce zakażonych jest dużo więcej osób co oznacza, że wiele z nich nie wie o swoim zakażeniu. Osoby te mogą nieświadomie zakażać innych.

Celem prowadzonych działań było upowszechnianie wiedzy na temat HIV/AIDS oraz podnoszenie świadomości społeczeństwa nt. tej choroby. Przeprowadzono 4 zajęcia edukacyjne w szkołach podstawowych oraz ponadpodstawowych nt. profilaktyki zakażeń HIV oraz przedstawiono informacje dotyczące głównych dróg zakażenia wirusem HIV. W zajęciach uczestniczyło 192 uczniów. Przekazano do szkół ponadpodstawowych i starszych klas szkół podstawowych informacje nt. Światowego Dnia AIDS wraz z materiałem informacyjno-edukacyjnym. Poinformowano o Europejskim Tygodniu Testowania w kierunku HIV i możliwości skorzystania z bezpłatnych, anonimowych, bez skierowania badań. Informacje nt. Światowego Dnia AIDS wraz materiałem edukacyjnym umieszczono na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Działdowie oraz na koncie w serwisie Facebook.

Tabela nr 1

Liczba dzieci i młodzieży objęta obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi w latach 2022 - 2023

MIASTA I GMINY	2022	2023
Miasto Działdowo	6012	5743
Gmina Działdowo	670	623
Miasto i Gmina Lidzbark	2985	2791
Gmina Iłowo	1193	1108
Gmina Płońska	503	511
Gmina Rybno	1468	1379
OGÓŁEM:	12 831	12 155

Tabela nr 2

Procentowe wykonanie szczepień ochronnych w gminach powiatu działdowskiego w latach 2022 – 2023

Miasto/Gmina	DTP+IPV+HIB				RV		PCV		MMR		DTaP +IPV		MMR		dTAp		Td	
	1 rok życia		2 rok życia		1 rok życia		2 rok życia		2 rok życia		6 rok życia				14 rok życia		19 rok życia	
Lata	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Miasto Działdowo	63	62	71	70	65	78	67	76	97	96	82	87	92	87	90	94	97	99
Gmina Działdowo	61	62	73	70	66	80	68	76	97	96	90	92	94	92	91	94	98	99
Miasto i Gmina Lidzbark	61	62	69	68	67	80	69	78	96	97	87	90	94	90	92	96	98	98
Gmina Iłowo	62	63	69	70	65	78	68	76	97	96	86	90	94	90	91	96	99	100
Gmina Płośnica	63	62	68	69	66	79	68	77	96	96	92	92	96	92	90	93	99	100
Gmina Rybno	62	63	71	70	66	80	67	77	98	97	91	90	92	90	93	94	98	100
OGÓŁEM	62	63	70	70	66	80	68	77	97	96	88	90	94	90	91	95	98	99

DTP – szczepionka przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi; IPV – szczepionka przeciwko Poliomyelitis; HIB – szczepionka przeciwko Haemophilus influenzae typu B; RV – szczepionka przeciwko rotawirusom; PCV – szczepionka przeciwko pneumokokom; MMR – szczepionka przeciwko odrze, śwince i różyczce; DTaP – szczepionka przeciwko błonicy, tężcowi, z acelularną komponentą krztuśca przeznaczona wyłącznie dla dzieci do 6 r.ż.; dTap - szczepionka przeciwko błonicy, tężcowi, z acelularną komponentą krztuśca przeznaczona wyłącznie dla dzieci powyżej 7 r.ż.; Td - szczepionka przeciwko błonicy i tężcowi.

Tabela 3

Procentowe wykonanie szczepień ochronnych w punktach szczepień powiatu działdowskiego w latach 2022-2023

Miasto/ Gmina	DTP+IPV+HIB				RV		PCV		MMR		DTaP +IPV		MMR		dTAp		Td	
	1 rok życia		2 rok życia		1 rok życia		2 rok życia		2 rok życia		6 rok życia		14 rok życia		19 rok życia			
Lata	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
NZOZ ZPL Działdowo ul. Norwida 29	63	62	71	70	66	75	67	76	97	96	83	84	83	84	90	94	97	99
NZPiSOZ Działdowo ul. Lidzbarska 30	66	64	69	71	64	78	67	76	98	95	84	87	84	87	90	94	97	99
Poradnia Rodzinna Działdowo ul. Świerkowa 6	60	61	69	69	65	76	67	78	96	94	79	87	79	87	89	95	95	99
NZOZ PLR Działdowo ul. Norwida 29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	100	98	99
AD-MED Uzdowo	61	62	73	70	66	80	68	76	97	96	90	92	90	92	91	94	98	99
NZPiSOZ Dłutowo ul. Wolności 2B	61	70	70	69	68	79	68	78	97	97	90	90	90	95	93	95	99	98
NZOZ „Medicus” Lidzbark ul. Brzozowa 10	61	69	68	67	65	78	69	78	95	97	84	90	84	94	91	94	97	97

Miasto/ Gmina	DTP+IPV+HIB				RV		PCV		MMR		DTaP +IPV		MMR		dTAp		Td	
	1 rok życia		2 rok życia		1 rok życia		2 rok życia		2 rok życia		6 rok życia				14 rok życia		19 rok życia	
Lata	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
NZOZ „Eskulap” Lidzbark ul. Zieluńska 35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	-	100
NZOZ Wel-Med Lidzbark ul. Brzozowa 10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100	-	100
NZOZ „Olmed” Narzym ul. Sportowa 1	62	63	68	69	64	76	67	75	96	96	86	90	86	90	91	96	98	100
NZPiSOZ Iłowo ul. Leśna 3D	62	63	70	71	66	80	69	77	98	96	86	90	86	90	91	96	100	100
NZOZ „Eskulap” Niechłonin 93	63	62	-	69	66	78	68	76	-	96	92	92	92	92	90	95	100	100
NZOZ „Sanomed” Płońska ul. Lipowa 6	63	62	68	69	66	80	68	78	96	96	92	92	92	92	90	93	98	100
SPGZOZ Rybno ul. Zajeziorna 58	62	63	71	70	66	80	67	77	98	97	91	90	91	90	93	94	98	100

DTP – szczepionka przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi; IPV – szczepionka przeciwko Poliomyelitis; HIB – szczepionka przeciwko Haemophilus influenzae typu B; RV – szczepionka przeciwko rotawirusom; PCV – szczepionka przeciwko pneumokokom; MMR – szczepionka przeciwko odrze, śwince i różyczce; DTaP – szczepionka przeciwko błonicy, tężcowi, z acelularną komponentą krztuśca przeznaczona wyłącznie dla dzieci do 6 r.ż.; dTap - szczepionka przeciwko błonicy, tężcowi, z acelularną komponentą krztuśca przeznaczona wyłącznie dla dzieci powyżej 7 r.ż.; Td - szczepionka przeciwko błonicy i tężcowi.

Tabela nr 4

Szczepienia zalecane wykonane w latach 2022-2023

L.p.	Jednostka chorobowa	2022	2023
1.	Grypa	1433	1760
2.	Tęžec	261	327
3.	<i>Neisseria meningitidis</i>	58	81
4.	WZW „B”- profilaktyka	24	26
5.	WZW „B”- przed zabiegami	189	176
6.	WZW „B”- studenci pielęgniarstwa, opiekunowie medyczni	26	24
7.	Odra, Świnka, Różyczka	-	-
8.	Krztusiec	6	14
9.	WZW „A”	3	16
10.	Dur brzuszny, poliomyelitis, błonica	6	2
11.	Kleszczowe zapalenie mózgu	106	59
12.	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	22	27
13.	Ospa wietrzna	102	61
14.	Zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego – HPV – szczepienia poza powszechnym programem szczepień HPV finansowane budżetu państwa	37	96 (dziewczynki 78, chłopcy 18)

Tabela nr 5

Szczepienia BCG (przeciw gruźlicy) w 2023 roku

Miasto i Gmina	Szczepienia noworodków					Szczepienia dzieci starszych (powyżej 12 m. ż. do ukończenia 15 r. ż.)
	Liczba noworodków urodzonych w 2023 r.	Liczba noworodków zaszczepionych po urodzeniu	Liczba noworodków zaszczepionych z opóźnieniem			
			Liczba noworodków zaszczepionych po 24 godz. od urodzenia do 14. dnia życia	Liczba noworodków zaszczepionych po 14. dniu życia do 11. miesiąca życia	Liczba noworodków zaszczepionych w 12. miesiącu życia	
Miasto Działdowo	175	172	-	3	-	13
Gmina Działdowo	22	19	3	-	-	-
Miasto i Gmina Lidzbark	90	36	54	-	-	2
Gmina Iłowo-Osada	31	30	-	1	-	-
Gmina Płościna	16	16	-	-	-	-
Gmina Rybno	49	48	-	1	-	2
Ogółem	383	321	57	5	-	17

Tabela nr 6

**Procentowe wykonanie szczepień BCG (przeciw gruźlicy)
w gminach powiatu działdowskiego w 2023 roku**

Miasto i gmina	Szczepienia noworodków		
	liczba noworodków urodzonych w 2023 r.	liczba noworodków zaszczepionych w 2023 r.	%
Miasto Działdowo	175	175	100
Gmina Działdowo	22	22	100
Miasto i Gmina Lidzbark	90	90	100
Gmina Łowo	31	31	100
Gmina Płońska	16	16	100
Gmina Rybno	49	49	100
Ogółem	383	383	100

Tabela nr 7

**Analiza sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w latach 2022 – 2023
w poszczególnych gminach na terenie powiatu działdowskiego (liczba zachorowań)**

Lp.	Jednostka chorobowa	Miasto Działdowo		Gmina Działdowo		Miasto i Gmina Lidzbark		Gmina Rybno		Gmina Iłowo-Osada		Gmina Płońska		Ogółem	
		2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
1	Salmonelozy - zatrucia pokarmowe	7	5	2	5	2	3	1	2	1	1	1	1	14	17
2	Salmoneloza pozajelitowa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Inne bakteryjne zakażenia jelit <i>Clostridium difficile</i>	18	1	4	-	8	-	6	1	8	-	3	-	47	2
4	Inne bakteryjne zakażenia jelit Kampylobakterioza	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Zatrucie bakteryjne jadem kiełbasianym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Wirusowe zakażenia jelit - ogółem	35	1	5	2	22	1	11	-	7	-	4	1	84	5
7	Wirusowe zakażenia jelit – dzieci do lat 2	5	-	2	2	2	-	1	-	-	-	1	1	11	3
8	Ostre biegunki - ogółem	10	7	2	3	-	5	2	5	1	5	5	-	20	25
9	Ostre biegunki u dzieci – dzieci do lat 2	8	5	1	2	-	2	1	-	1	2	3	-	14	11
10	Płonica (szkarlatyna)	1	33	-	10	1	-	-	3	-	5	-	2	2	53
11	Róża	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2	-	-	1	3
12	Borelioza	4	8	3	2	5	5	4	8	2	1	-	2	18	26
13	Styczność z wściekłą - potrzeba szczepień	5	6	2	2	1	3	3	7	1	4	-	1	12	26*
14	Ospa wietrzna	10	433	2	152	8	67	27	24	5	9	8	10	60	695
15	Różyczka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Lp.	Jednostka chorobowa	Miasto Działdowo		Gmina Działdowo		Miasto i Gmina Lidzbark		Gmina Rybno		Gmina Iłowo-Osada		Gmina Płońsk		Ogółem	
		2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
16	WZW C	1	6	-	1	1	-	-	-	-	2	-	-	2	9
17	WZW B przewlekłe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Nagminne zapalenie przyusznicy (świnka)	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
19	Krztusiec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	2	2
21	Kleszczowe zapalenie mózgu KZM	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
22	Choroba pneumokokowa - posocznica	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	2
23	Choroba meningokokowa (inwazyjna)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Kiła	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Rzeżączka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Gruźlica	5	3	-	3	-	2	-	1	1	1	2	-	8	10
27	Zachorowania grypopodobne	4728	2154	1871	1324	4129	2137	830	422	646	1226	554	436	12758	7699*
28	Zakażenia wywołane wirusem RSV	-	6	-	1	-	2	-	2	-	2	-	-	-	13**
29	Grypa potwierdzona laboratoryjnie	-	2	-	2	-	4	1	8	1	1	-	1	2	18

* 3 osoby pokąsane na terenie powiatu działdowskiego, jednak zameldowane poza powiatem działdowskim

* od 1 lipca 2023 r. zostało zniesione raportowanie przypadków zachorowań na grypę i podejrzeń zachorowań grypopodobnych.

** zgodnie z **Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 lutego 2023 r. w sprawie zakażeń wirusem syncytialnym układu oddechowego (RSV). Dz.U. 2023 poz. 354** lekarz lub flegler, który rozpoznaje zakażenie RSV – ale potwierdzone dodatnim wynikiem szybkiego testu antygenowego lub badań laboratoryjnych mających na celu izolację wirusa RSV lub wykrycie kwasu nukleinowego RSV – ma obowiązek zgłoszenia tego faktu państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu właściwemu ze względu na miejsce rozpoznania zakażenia.

Tabela nr 8

Analiza sytuacji epidemiologicznej w latach 2022/2023.

Jednostka chorobowa	I kwartał				II kwartał				III kwartał				IV kwartał				Ogółem			
	2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023	
	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.
Salmonelozy – zatrucia pokarmowe	4	6	-	-	2	3	4	6	3	4,5	7	10,5	5	7,5	6	9	14	21	17	25,5
Inne bakteryjne zakażenia jelit – <i>Clostridium difficile</i>	16	24	-	-	9	13,5	-	-	10	15	2	3	12	18	-	-	47	70,5	2	3
Inne bakteryjne zakażenia jelit – <i>Kampylo-bakterioza</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inne bakteryjne zakażenia jelit – <i>E. coli</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zatrucie jadem kiełbasianym	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wirusowe zakażenia jelit - ogółem	30	45	1	1,5	47	70,5	2	3	5	7,5	-	-	2	3	2	3	84	126	5	7,5
Wirusowe zakażenia jelit – dzieci do lat 2	5	7,5	1	1,5	4	6	1	1,5	2	3	-	-	-	-	1	1,5	11	16,5	3	4,5
Ostra biegunka BNO – ogółem	3	4,5	7	10,5	3	4,5	4	6	4	6	9	13,5	10	15	5	7,5	20	30	25	37,5
Ostra biegunka BNO – dzieci do lat 2	3	4,5	3	4,5	2	3	3	4,5	4	6	3	4,5	5	7,5	2	3	14	21	11	16,5
Płonica	-	-	30	45	2	3	18	27	-	-	-	-	-	-	5	7,5	2	3	53	79,5
Choroba meningokokowa inwazyjna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kiła	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Jednostka chorobowa	I kwartał				II kwartał				III kwartał				IV kwartał				Ogółem			
	2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023	
	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.
Rzeżączka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Róża	-	-	1	1,5	-	-	1	1,5	1	1,5	1	1,5	-	-	-	-	1	1,5	3	4,5
Borelioza	1	1,5	-	-	1	1,5	10	15	6	9	13	19,5	10	15	3	4,5	18	27	26	39
Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	1,5
Ostre porażenie wiotkie (OPW)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Styczność i potrzeba szczepień	3	4,5	4	6	4	6	6	9	3	4,5	9	13,5	2	3	7	10,5	12	18	26	39
Różyczka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ospa wietrzna	7	10,5	145	217,5	18	27	427		30	45	107		5	7,5	16		60	90	695	1042,5
AIDS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
WZW B przewlekłe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
WZW C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	6	2	3	5	7,5	2	3	9	13,5
WZW B +C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
HIV	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	2	3	-	-

Jednostka chorobowa	I kwartał				II kwartał				III kwartał				IV kwartał				Ogółem			
	2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023	
	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapa d.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.
Świnka	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-	-	-	-	-	1	1,5	-	-
Choroba pneumokokowa inwazyjna	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3
Bakteryjne zap. opon mózgowych lub mózgu	1	1,5	1	1,5	-	-	1	1,5	1	1,5	-	-	-	-	-	-	2	3	2	3
Wirusowe zapalenie mózgu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Krztusiec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grypa potwierdzona	-	-	11	16,5	2	3	6	9	-	-	-	-	-	-	1	1,5	2	3	18	27
Grypa potwierdzona – dzieci do lat 14	-	-	6	9	-	-	3	4,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	13,5
Zachorowani a grypopodobne	3677	5515	5269	7903,5	3113	4669	2430	3645	2287	3430	-	-	3681	5521	-	-	12758	19137	7699*	11548,5
Gruźlica	3	4,5	3	4,5	-	-	-	-	3	4,5	-	-	2	3	7	10,5	8	12	10	15
SARS-CoV-2	3736	5604	601	901,5	59	88,5	21	31,5	682	1023	19	28,5	181	271	435	652,5	4658	6987	1076	1614

Jednostka chorobowa	I kwartał				II kwartał				III kwartał				IV kwartał				Ogółem			
	2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023		2022		2023	
	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapa d.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.	zach.	zapad.
Zachorowania wywołane wirusem RSV	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	19,5	-	-	13	19,5
Zachorowania wywołane wirusem RSV – dzieci do lat 14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10		-	-	10	15

* od 1 lipca 2023 r. zostało zniesione raportowanie przypadków zachorowań na gripę i podejrzeń zachorowań grypopodobnych.

** zgodnie z **Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 lutego 2023 r. w sprawie zakażeń wirusem syncytialnym układu oddechowego (RSV) (Dz .U. 2023 poz. 354)** lekarz lub flegler, który rozpoznaje zakażenie RSV – ale potwierdzone dodatnim wynikiem szybkiego testu antygenowego lub badań laboratoryjnych mających na celu izolację wirusa RSV lub wykrycie kwasu nukleinowego RSV – ma obowiązek zgłoszenia tego faktu państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu właściwemu ze względu na miejsce rozpoznania zakażenia.